



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

99,9

ISSN 0907-3086

J Ø R G E N W A N G E L

A C T A N r 3

H A N S J Ø R G E N W E N G E L S S L Æ G T

DEL I: DE FØRSTE 4 GENERATIONER , 1684-1966.

Ulkebøl 1994

A C T A

Nr. 3. 1994.

H A N S J Ø R G E N W E N G E L S S L Æ G T .
 Æ G T E S K A B M E D 9 Æ G T E F Æ L L E R 1 6 8 4 - 1 8 2 6
 O G E F T E R K O M M E R E I 2 0 L A N D E
 I A L T 9 G E N E R A T I O N E R T I L 1 9 9 3

Materiale til en slægtskrønike samlet fra personlige samtaler og brevveksling med slægtsmedlemmer 1923-1993 samt fra litterære kilder og arkivstudier. Behæftet med de menneskelige fejl, der ikke kan undgås ved et arbejde af denne karakter. Ved benyttelse af nedenanførte oplysninger i andet sammenhæng vil det derfor være hensigtsmæssigt at udføre kontrol i den udstrækning, det er muligt!

Forfatteren vil være taknemlig for at modtage supplerende data og rettelser til gavn for en ny og bedre udgave!

DEL I. De første fire generationer.

Tobaksspindersvend Hans Jørgen Wengel, af hollandsk slægt (1,2) (selv stavede han sit navn: Jurgen, i sit testamente), blev 1747 optaget i tobaksspindersvendenes Liig-og Siugekasse i Kbh. ifølge en i august 1762 oprettet regnskabsbog for kassen med oplysninger overført fra ældre protokol, som ikke findes i Landsarkivet (3). Ifølge slægtstraditionen (1) blev han ansat som svend hos tobaksspinder Hans Wentzel. Navneligheden var upraktisk, men problemet løstes, ved at han, så længe mesteren levede, undgik at bruge slægtsnavnet, og da han siden - efter at have taget sit eget slægtsnavn i brug - skrev en kontrakt med Rasmus Hansen Wentzel, som han tog i lære, blev det nu denne, der måtte undlade at bruge slægtsnavnet, indtil han blev mester med egen virksomhed. Lærekontrakten blev forelagt ved laugsrådet dateret 24 juni 1755, og navnene blev angivet som Hans Jørgen Wengel og Rasmus Hansen.

Hans Jørgen Wengel søgte borgerskab som tobaksspinder i København 16. 10. 1752 (4). I borgerskabsprotokollen angives han at være fra København. Dette bekræfter jo ikke slægtstraditionen: at han stammede fra Holland, men kan måske skyldes, at han var tobaksspindersvend i København og ved ansøgningen har skrevet: "af København".

Den 26. oktober 1752 ægtede han, ifølge kirkebog for Københavns Frue Kirke, Anne Elsebeth Olufs Datter (1697-1763), enke efter tobaksspindermester Hans Wentzel, født i Slagelse 1699, død i København 1748. Brylluppet fandt sted "I Huuset" hos slagter Peder Hansen i Mikkelplyngersgade. Derpå blev han optaget i Tobaksspinderlauget. (3)

Hans Wentzel havde fået ejendommen Vester Kvarter nr.168 i Mikkel Brøggergade ved sit ægteskab med enken efter tobaksspinder Ole Børgesen, 1684-1742, og den blev atter overtaget af enken i 1748.

Saug- ARTICLER

For
Tobak-Spinderne
i Kjøbenhavn.

FREDENSBORG-Slot, den II Maji. Ao. 1750.



KJØBENHAVN,
Trykt hos Directeuren over Hans Kongel. Majests. og Univ.
Bogtrykkerie Johan Jørgen Høpfner.

Ejendommen hørte til dem, der var blevet skånet ved den store ildebrand i 1728; Ole Børgesen og hans daværende hustru husede efter branden en bagersvend på proviantgården, Bendt Gundersen og "Een Skræder Svend af hans familie." (5)

Hans Jørgen Wengel fik nu denne ejendom tilskødet og udstedte en obligation på 100 Rdl. til Brandforsikringskassen 11.12.1752.(7)

Ifølge laugets protokol oprettede Hans Jørgen Wengel 24.juni 1755 lærekontrakt med Rasmus Hansen, hvis efternavn Wentzel ikke anføres ved denne lejlighed, men bruges, da han senere selv bliver optaget som mester i lauet og får virksomhed i Adelgade.

Tobaksspinderne i København var på den tid underkastet detaljerede kongelige bestemmelser i form af de Laugs-artikler, som Frederik V.te underskrev 11.Maj 1750 på Fredensborg Slot, og som udkom i trykken, se illustrationen.

De indledes med: " Vi Friederich den Femte gjøre alle vitterligt, at Vi Allernaadigst have for got befunden Tobaks-Spinderne udi Vores Kongelig Residence-Stad Kiøbenhavn efterskrevne Laugs-Articler Allernaadigst at forunde, hvorefter de sig allerunderdanigst have at rette og forholde, og ey efter denne Dag at understaae sig nogen nye Vedtøgt eller anden Anordning imellem sig selv at gjøre, saafremt de ikke derfor vil stande til rette og straffes som vedbør."

Om etableringen af lauet hedder det:

"Det skal ingen efterdags være tilladt sig af Tobak-Spinder Professionen enten med Røg-Tobak-Spinden eller Karven at ernære, eller Svende og Drengede derpaa at antage og holde, med mindre han vederbørlig beviser, lovligen at have lært denne Profession, og derefter har gjort sit Mester-Stykke, samt har vundet sit Borger-skab og i Tobaks-Spinder-Lauget er indskreven. Forseer nogen sig herimod, da bøde til lauet første Gang 4 Rigsdaler, anden gang dobbelt, og 3die Gang straffes på Kroppen".

Der fastsættes bestemmelser om valg af oldermand og om laugets forhold til Københavns Magistrat, der fik den endelige afgørelse vedrørende valg af oldermand.

Dernæst følger bestemmelser for optagelse i mesterstanden.

En svend, der ønskede at gøre sit mesterstykke, skulle aflægge prøve ved:

1. At forfærdige tre Ruller Tobak på 2 a 3 Pund, nemlig en Rulle rund, en firkantet og en ottekantet som brugelig er med Dække-Blader, hvilke skal være saa tynde og smale spundene som en maadelig Tobaks-Pibestilke, uden ringeste Vreder eller Bulk derudi. Dekket maa bestaae af couleurede Blade, guule og brune, der net i hinanden maa være arbeidet.

2. At forfærdige en Stræng tyk Tobak 3 a 4 Alen lang af en fuldkommen proportioneret Arms Tykkelse, ud af løst Gods indvendig og ligesom forrige over alt med couleurede Blade dekket, net i en jevn Proportion, og over alt saa jevn spunden, at aldeles ingen Bulk deri findes.

3. At forfærdige 2 a 3 Pund Krøl-Tobak saa fiin skaaren som en maadelig syetraad, og hvorudi ey nogen eeneste Stump af nogen for Kniven tvert kommende Blad maa findes.

4. Derefter skal Oldermanden have ved Haanden adskillige Sorter af alle Slags Tobakker, som de adjungerede Mestere og maa forelegge, om de det forlanger, Hvilke Tobakker, den, som gjør Mester-Stykke, skal sortere og gjøre reede for, saa vel hvad det er for Slags Tobakker, hvor de fornemmelig føres fra, og paa hvad Maade og for hvilken Priis de her forhandles med videre: hvorledes enhver Slags

PLACAT

Angaaende

Haandværks = Laugene

i den

Kongelige Residens-Stad Kiøbenhavn,
Hvad Omkostningerne ere at komme i
Laugene, hvad Prove- eller Svenne-
Stykke der skal forfærdiges, med videre.

Dateret Kiøbenhavns Raadstue, den 17te Septembr. 1762.



R J Ø B E N S A B N,

Trykt hos Directøren over Hans Kongelige Majestæts og Uni-
versitæts Bogtrykkerie, Nicolaus Christian Höpfner.

Tobak til Spinden og Skiæren fornemmelig bør tracteres, hvad Slags Soucer til enhver Slags Tobak bør bruges, hvorledes de bør til rette laves, samt om hvorledes en hver Slags bør conserveres, og hvad Criteria og Kiendetegn der kand observeres ved fordervede Tobakker og haver Oldermænden med Skue-Mesteren derefter at fremstille den anmeldende Person med hans Mester-Stykke på Raadstuen, hvor han, naar Prøven forsvarlig befindes, og af Magistraten erklæres for Mester i Lauget, vinder sit Borgerskab og siden i Laugets Protocol indskrives. Ved Indskrivelsen i Lauget erlægger han til Laugets Cassa 8 Rigsdaler, og til Oldermænden 1 Rigsdaler, til Laugsskriveren 4 Mark, og til de fattige 2 Mark. Men med videre Bekostning enten til Tractament eller deslige, maa Een antagen Mester ikke besværges.

Der er bestemmelser om, at en dreng skal være 12 år gammel, før han antages til oplæring, og læretiden fastsættes til 6 år.

Artikkel 16 giver bestemmelser om arbejdsforholdene:

"De Svenne, som for Dag- eller Uge-Løn arbejde, skal være på Deres Mesters Vinkel, Sommeren Klokken 8 om Morgenen til Klokken 7 om Aftenen, og derved have Middags Timen fri, ligeledes om Vinteren Klokken 7 om Morgenen til Klokken 8 om Aftenen. Men de Svenne, som for heel- eller halv-Aars Løn tiener, bør være en heel eller halv time i det mindste før de andre Svennes Tiid for at lave Godset til rette, som skal forarbejdes; og bør enhver Svend, saa længe Arbejds-Timen varer, med ald Troeskab, Fliid og Omhyggelighed søge sin Mesters Gavn Nytte og Fordeel, og uden nogen Ørkesløshed eller U-agtsomhed see det under Hænder havende Gods retskaffen og trofast forarbejdet uden nogen u-nyttig Spilde eller Afgang; Saafremt han ey vil svare Mesteren ald beviislig tilføyet Skade ved Afdrag i sin Løn, og derforuden mulcteres til Svenne-Cassen efter Forseelsens Beskaffenhed".

Artikel 17 fastsætter bøder for svende, hvis opførsel på arbejdspladsen giver anledning til klage.

Artikkel 18 omhandler oprettelsen af en hjælpekasse for svendene:

"Skulle nogen Svend, som udi Lauget haver opholdt sig troe, skikkelig og vel, enten formedelst Alderdom, Sygdom eller anden Tilfælde gøres udygtig og u-formuende til at arbejde, og des Aarsage komme til at lide Nød og Mangel bør samme med billig og nødtørftig Ophold forhielpes, til Hvilken Ende een Hielpe-Casse af Svennene med Maanedlig Tilskud eller Tide-Penge af 2 Skilling ugentlig Under Oldermændens og Altgesellens Direction og Forvaring at oprettes, og naar saadan Svend kommer til Førlighed igien, bør han efterhaanden erstatte Cassen hvad han af den bekommet haver; som alt af Mesterne i hans Løn tilbage holdes".

Fremdeles er der bestemmelser om behandling af opståede uoverensstemmelser indenfor lauget, om understøttelse af mestrene samt om behandlingen af en mesters dødsbo.

Da der i 1762 blev optaget skattemandtal i København skrev tobaksspinder Hans Jørgen Wengel: (32)

"Jeg Hans Jørgen Wengel Tobaksspinder på Friderichsberg-Gaden, som Wært og Huusejer, er giwt, men hawer ved min Hustru ingen Børn. Derimod en Svend, nawnlig Rasmus Hansen, item en Tieneste-Piige ved Nawn Lene Marie.

Huus-Folk hawer jeg ikke mere end som Archivarius Bagge med hans Familie, hvorom han selv har gjort efterstaaende Forklaring.

HANS JØRGEN WENGEL.

Hvad mig, Archivarius ved Land-Etatens Generalcommisariat Oluf Olufsen Bagge, angaar, da har jeg i Anledning af den Kongel.

allernaadigste Forordning Dateret 23.de September 1762 udi høybem. Collegio givet underretning" (henviser til Erklæring i Tjenesten.)

"Ellers har jeg min gamle og bestandig sengeliggende Svigerfader, nemlig fort. Trompetter Carl Friedrich Koch, hos mig, tillige med hans Einerste Piige navnlig Johanne Marie Woldberg 21 Aar gammel. O.O.BAGGE."

Ifølge Hirsch: Danske og norske Officerer var Oluf Olufsen Bagge 24.08.1757 blevet archivarius og første cancellist i Landetatens Generalkommissariat og fra 05.08.1761 tillige fuldmægtig i bogholderikontoret med 200 Rdl.i tillæg. Hans første hustru var død efter 33 års ægteskab. Senere giftede han sig anden gang med Cathrine Elisabeth, født 1718, der overlevede ham. (34)

Da Hans Jørgen Wengel og hans hustru ikke havde børn sammen, skrev de juli 1762 et gensidigt testamente, konfirmeret af Fr.V. 21.januar 1763. Originalen findes i Rigsarkivet i København: Sjæll.aabne Breve 1763 . Dokumentet er på stempelpapir til Een Rigsdaler og lyder således:

Testus

at efter som hos os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiært Vores Allernaadigste Confirmation paa efterskrevne Forskrivelse, ligesom andet som følger:

Da det er retskafne Ægtefællers Pligt, som at besørge deres indbyrdes Gavn, saa længe de lever tilsammen, saa og at betragte den overlevendes Bedste efter den andens dødelige Afgang, saae haver jeg underskrevne Hans Jurgen Wengel, Borger og Tobaksspinder i den Kongelige Residentsstad Kiøbenhavn, tillige med min Hustrue Anna Elsebeth Olufs Datter, som Vor Herre ej haver behaget at forleene tilsammen nogen Livs Arving i vort Ægteskab, medens den samme gode Gud endnu haver forundt os Helbred samt sund Fornuft og Samling til at overveje, hvad vi kan holde hinanden nyttigt, med velberaad Hue besluttet, følgende Forskrivning og Testament imellem os at oprette, og derved, paa hans Majts vores allernaadigste Konges forventede allernaadigste Konfirmation, at tilkendegive vores sidste og uryggelige Vilje, som er Efterskrevne:

Naar det behager Gud, som er Livets og Dødens Herre, een af os fra dette Jordiske til sig at hjemkalde, da skal den længstlevende nyde, bruge og beholde aldt vores fælles Boe og Efterladenskab, af hvad Navn være kand, intet deraf udi nogen Maade undtagen, til sin egen, frie Disposition og Raadighed, uden nogen Rettens Boes Besiddelse, Forsegling, Registrering, Vurdering og Skiftes Foretagelse; Dog skal samme den endnu efterlevende være til den retmæssig bortskyldned Gields Afbetaling ansvarlig. Item, i Fald jeg, Anne Elsebeth Olufs Datter ved Døden skulde, førend min Mand afgaae, da skal han være forbunden, til Arv efter mig, at udbetale til mit eneste Levende Barn af første Ægteskab og Arving Børge Olufsen Lemvig Skomagervend her i Staden, der forlængst haver overskridet sin fuldmyndiges 25 Aars Alder, 100 Rd^{er}, skriver Et Hundrede Rigsdaler dansk Courant, hvormed han, som den efter mig tilfaldende Arv ,er ganske og aldeles tilfreds og fornøjet, uden nogen videre Arveprætention at giøre, og det uden nogen Skifteforvalters Administration at forlange til formelig Tildeling eller Arve-Udlæg efter min Bortkaldelse frae Verden, hvilket han selv med egen Haand og sit Siguntes Hostrykkelse herunder ogsaa bekræfter. Lige Summa, og på lige Maade, skal og af min Mand udredes til bemeldte min Søns lovmæssige Livsarvinger ifald han

sig slige skulle efterlade, inden min Død, eller inden ovenanførte 100 Rd^{er} til Arv vorder hannem udleverede, hvormed han med sin underskrifts Tegning på denne Forskrivelse tillige declarerer, at de, ligesom herover om ham selv er meldt, skal lade sig nøje, uden nogen Sinde en Arve-Fordring at skulle kunne formere. Men skulle meerbemeldte min Søn ved Døden, førend jeg, og uden Livsarvinger, bortkaldes, da skal samtlige mine andre Udarvinger ikkun udbetales 50 Rd^{er}, siger Halvtrediesindstiuge Rigsdaler dansk Courant uden nogen videre Arvekrav på Arv efter mig, og skal de selv deres Arverettighed legitimere. Sammeledes skal det og forholdes, om jeg Hans Jørgen Wengel, førend min Hustru, skulle avdøe, nemlig at hun da alleneste svarer til mine Arvinger 50 Rd^{er} med hvilke halvtredsindstyve Rd^e de, uden noget videre til Arv at kunde kræve, skal være contenterede.

Til Bekræftelse om ovenanførte have vi begge, tilligemed titbemeldte vores Søn, denne vores Forskrivelse og Testamente med egne Hænder underskrevet og vores Sigunter hostrykte, samt ombedt S^r Abraham Kløcher, Borger og Urtekræmmer, samt Jacob Herfort, Fuldmægtig ved Ober-Formynderiet her i Staden, sammen med os til ydermere Vitterlighed at underskrive og forsegle.

Kiøbenhavn den 29. Juli 1762

H. J. Wengel (LS)

Anne Elsebeth Ols Datter (LS)

Med de udi ovenstaaende Forskrivning og Testamente mentionerede 100 Rd^{er} til Arv efter min kiere Moder er jeg ganske og aldeles tilfreds, uden nogen Rettens Middels Skifte Forretning udi Arvefald efter hendes Død at være forlangende, ligesom jeg ogsaa vil, på samme Maade at, i Fald jeg skulle efterlade mig Livs-Arvinger inden jeg denne Arv erholder, de da skal med samme fastsatte Summa, nemlig et Hundrede Rigsdaler dansk Courant, naar de efter min Død skulle, udi mit Stad træde til at arve, være fuldkommen fornøjede.

Kiøbenhavn Anno et Die ut supra

Børge Olsen Lemvig (LS)

Til Vitterlighed at ovennefnfte Personer have deklareret, at skrive anførte Forskrivelse er deres fulde og faste Vilje, og at samme i vores overværelse forbemeldte Dato egenhændigt underskrevet og forseglet, bekræfter vi med vores Hænders Underskrift og hostrykte Sigunter.

Hafn ut supra

A. Kløcher (LS)

J. Herfort (LS)

Da saafremt fornevnte Hans Jørgen Wengell, Borger og Tobaksspinder i Vores Kongelig Residents Stad Kiøbenhavn og hans Hustru Anne Elsebeth Ols Datter, sig ingen Livsarvinger af dette deres Ægteskab efterlader, ville Vi forskrevne Forskrivelse i alle dens Ord, Clausuler og Puncten, saasom samme foroven indført findes, allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, saa og hermed confirmere og stadfæste, dog Siete og Tiende Penge, samt ald anden os tilkommende Arvefalds Rettighed i alle Maader uforkrænket.

Hans Jørgen Wengell og Hustrue, Testamentes Confirmation

Christiansborg Slot den 21 Januar 1763

R

Det er værd at bemærke, at såvel begge ægtefæller som skomagersvenden egenhændigt har underskrevet testamentet!

Da hun døde senere samme år, overtog han i henhold til testamentet det fælles bo.

4.maj 1764 indgik han i København Frue kirke nyt ægteskab med Helena Maria Geertsdatter Kiøge, 1741-1779, datter af korporal G.Kiøge og Sophia Pedersdatter i Svendborg (6). Med hende fik han 3 døtre, af hvilke kun Kirstine Sophie, 1771-1836, overlevede sin mor, der blev begravet 20. september 1779.(Københavns Frue sogn.)

10 marts 1779 døbt i Københavns Helliggeist Kirke Johanne Sophie, en datter af parykmager Friederich Ebbesen og Johanne Cathrine Kiøge i Vognmagergade. Madame Wendel (Wengel) Tobaksspindere bar barnet og madamme Wentzel holdt huen. Velærværdige Hr.Bogøe, Hr. Christian Ibsen, opvarter i Rosen på Christiansborg Slot og hr. Chirurgis Wilbrecht var faddere. (Kirurgens Johan Wihelm Wilbrecht var født 1744 i Pillau, Preussen, og var i 1779 reserve-kirurg ved Frederiks Hospital da han fik kirurgisk eksamen; i 1780 fik han tillige medicinsk eksamen. Han døde 1796 som medlem af kirurgisk Akademi (10).)

Ifølge V.Richter: 100 Aars Dødsfald 1790-1890 døde parykmager Ebbesen i København 1821 og hans enke madam Ebbesen født Kiøge, 73 Aar, ligeledes i 1821.

26 november 1779 døbt, ligeledes i Helliggeist Kirke, Anne Helene Sophie, datter af Tobaksspinderen Rasmus Wentzel og hustru Karen Kiøge i Adelgaden. Madame Kirstine, Velærværdige Hr.Baagøes hustru, bar barnet, jomfru Anne Holch holdt huen. Hr. cancelliråd Knap, velærværdige Hr.Peder Baagøe, inspecteur ved Opfostringshuset, og seigneur Hans Jørgen Wengel, tobaksspinder, var faddere.

Peder Baagøe, 1743-1812, var fætter til søstre Kiøge. Han var fra 1774 personlig kapellan ved Vartov og fra 1776 tillige inspektør ved opfostringshuset i København. Han ægtede den 14.01.1778 Christine Rasmussen Schönberg, f.i Kbh.22.02.1762, død 16.03.1836. 18.12.1782 blev han kapellan ved Roskilde Domkirke. De fik 5 sønner og 4 døtre.

Den 31 december 1781 er der tinglæst arveafkald fra Christine Sophia Wengel, det må være efter moderen, således at faderen har godtgjort værgen, mosterens mand tobaksspinder Rasmus Wentzel, for arven, ved indgåelse af nyt ægteskab.(7)

Den 17. marts 1780 holdt Hans Jørgen Wengel for tredje gang bryllup i Frue sogn i København, nu med Juliane Marie Næsted, døbt i Københavns Nikolaj kirke 29.12.1752, død 10.november 1820, datter af Niels Michelsen Næsted og Anne Kirstine Willumsdatter (11).

Johan Henrich Lehnert skrev et digt til brudeparret ved brylluppet 17.januar 1780. Det udkom i trykken hos Johan Rudolph Thiele og findes på Universitetsbiblioteket i Oslo, hvor det er registreret, ikke under deres navne, men under første linie af første vers! En medarbejder ved biblioteket brugte en dag på at finde det frem, hvilket er karakteristisk for den store hjælpsomhed, man som slægtshistorisk interesseret møder overalt ved de nordiske biblioteker og arkiver. Jeg fik en fotokopi deraf:

Da
Brudgommen
Velædle- og Velfornemme
Herr

105

Da
Brudgommen
Veladte og Belfornemme
Herr

Hans Jørgen Wengel,

Borger og Tobakspinder her i Staden,
indgif

en kjerlig Egte-forening

med
Bruden

Edle og Dydsrige

Jomfrue

Juliana Maria Mesied,

den 17. Martii 1780,

Blev dette Kyldigst offereret.

af

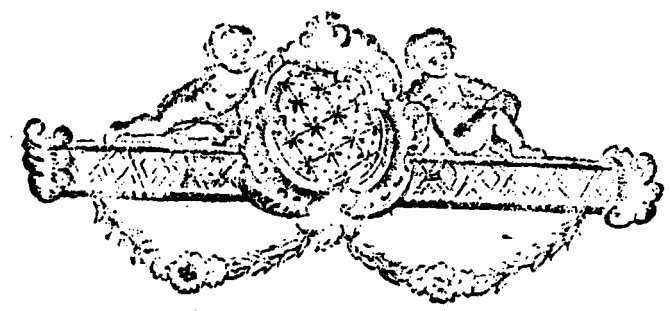
Brude = Parrets

ærbødige Tjener,

Johan Heinrich Lehnert.

Kiebenhavn,

trykt hos Johan Rudolph Thiele.



Saa er den reene Kjerlighed
Et guldent Veed i Livets Kilde,
Den er os vor Lyksalighed,
Og Kilden til velskaffen Glæde.
At elske og at elskes er
For Dydige, det veed enhver,
Det bedste vi her kan nævne:
Ja, denne Paradisiske Lust,
Den kan endog det samme Bysst
Ret hurtig styrke og bevare.

Bed disse enme Jælester
Snart Siden i sig selv sig taber,
Saa magtig fældes Gæstev er,
Saa ring paa rare Gæstfløver.
De kan Herr Brudgom Wengel se,
Saa fik det Hireskifte Ja,
Den allerbedste Medicin
Der var saa vederqvagende,
For Alver Postens Dag ansee
Med Muntershedens milde Munn.

HANS JØRGEN WENGEL,
 Borger og Tobaksspinder her i Staden,
 indgik
 en kierlig Ægte=Foreening
 med
 Bruden
 Ædle og Dydzirede
 Jomfrue
 JULIANA MARIA NESTED
 den 17. Martii 1780,
 blev dette skyldigst offereret
 af
 B R U D E = P A R E T S
 ærbødigste Tiener,
 Johan Henrich Lehnert

Saa er den reene Kierlighed
 Et gyldent Leed i Livets Kiede,
 Den er just vor Lyksalighed,
 Og Kilden til retskaffen Glæde.
 At elske og at elskes er
 For Dydige, det veed enhver,
 Det sødeste vi her kan nævne;
 Ja, denne paradisiske Lyst,
 Den kan endog det ømme Bryst
 Ret hurtig styrke og bevæbne.

Ved disse ømme Følelser
 Snart Sielen i sig selv sig taber,
 Saa mægtig fælleds Elskov er,
 Saa riig paa rare Egenskaber.
 Thi kan Herr Brudgom Wengel da,
 Som fik sit klippefaste Ja,
 Den allerbedste Medicine
 Der er saa vederqvægende,
 For Alvor Pagtens Dag ansee
 Med Munterhedens milde Miine.

Vent Velstand, vent Fornøjelsen
 I alle Ægtestandens Dage,
 Og troe Din Hiertebundne Ven
 Vil stedse Byrden med dig drage;
 Ved hendes Omhue skal du see
 Hvorledes Guds Velsignelse
 Skal Eder begge To omgive.
 Elsk altid Bruden, som en Ven,
 Saa skal Du ganske vist igien
 Med samme Myndt giengieldet blive.

Saa plantes her en Lyst-Allee,
 Som Sind og Hjerte kan indtage;
 Og saa skal de Foreenede
 Hver Time Jordens Honning smage.
 Vort Brudepar opretter sig
 Saaledes her et Himmerig,
 Bekronede med Hæld og Hæder.
 Naar Venskab maae hos Elskov boe,
 Saa bliver Virkningerne jo

Kun mættende Lyksaligheder.

Jeg , som i Dag befinder mig
Lodtagen i den reene Glæde,
Som Brud og Brudgom hver for sig
Udviser fra sit Æresæde,
Fremsender dette tynde Blad,
Som skal forkynde dem, alt hvad
Min matte Aand i Dag kan tænke:
Jeg ønsker, at Almagten selv
Af sin bundløse Naade-Elv
Vil Brudeparret daglig skienke!

Naar Solen saa et andet Aar
Bestraaler Martiimaanedes Dage,
Og bringer os den milde Vaar,
Som bør hver oplyst Siel behage,
Giør det da, kiere Wengel! saa,
At Bruden kan sit Maal opnaae,
Hvortil Nyegifte altid pæger.
Det lykkes - jeg tilvisse veed,
Vi da ser Jomfrue Nsted med
En liden Skiøde-Engel leege.

I dette hans sidste ægteskab fødtes 3 sønner, alle døbt i Frue Kirke.

Johan Hendrik, døbt 5. oktober 1781, gav arveafkald 1804, (7) og nævnes ikke 1820 ved skifte efter moderen (9).

Niels Adolph, 1783-1862, døde i Tranekær som distriktskirurg på Langeland. (10)

Hans Jørgen Wengel, 1784-1874, døde som apoteker i Ringsted.

Også efter indgåelse af sit tredje ægteskab bevarede Hans Jørgen Wengel det gode forhold til slægten Kiøge. Da hans anden søn Niels Adolph Wengel den 13.07.1783 døbt i Frue Kirke i København, stod således guvernør Hans Adolph Kiøge, 1746-1789, fadder sammen med cancelliråd Nsted og tobaksspinder Rasmus Wentzel. Madam Simonsen (barnets moster) bar barnet, og huen blev holdt af Madam Wentzel (Karen Kiøge).

Tobaksspinderens tredje ægteskab kom til at vare i 6 år, den ældste af drengene var 4½ år, da faderen døde, så sønnerne har ikke haft noget klart mindebillede af ham, men så meget mere af deres stedfar, der først døde 1826.

I Adressekomptoirets Efterretninger nr.105, 1786, bringes et sørgedigt:

Tanker ved Tobaksfabriquer Hr.Hans Jørgen Wengels Død, som (efter 3de Ægteskaber: det første med Mad.Anna Elisabeth Wentzel, det andet med Jomfru Helena Maria Kiøge, ved hvem een endnu levende Datter begræder Tabet af en elsket Fader, og det 3.die med Jomfru Juliana Maria Nsted som med 3 efterlevende Sønner savner en kierlig Ægteven og en øm Fader) blev hensat til Hvile på Frue Kirkegaard, da han havde opnaaet en Alder af 62 Aar.

En virksom Borger, ja en Dydens Ven
I Ham man saae - man fandt ; men hvo er den,
som Dødens grumme Haand undvige kan?
ney den ey skaaner Alder eller Stand.
Den fælder Yndlingen i bedste Ungdoms Dage,

Lærker

ved Kobstffabriqvær Hr. Hans Israen Wengels Død,
som (efter 3de Ægtefæder: det første med Mad. Anna Eli-
sabet Wenzel, det andet med Gmfr. Helena Maria Skoge,
ved hvem een endnu levende Datter begravder Tabet af en
elsket Fader, og det 3die med Gmfr. Juliana Maria Nsted,
som Med 3 efterlevende Sønner savner en kjerlig Ægteven og
en en Fader;) blev begravet til Hvile paa Truø Kirkegaard, da
han havde opnaaet en Alder af 62 Aar.

En vidsom Børgere, ja en Dydens Ven
i Ham man saae — man sandt; men hvo er den,
som Dødens grumme Haand undvige kan?
I sig den ey skæder Alder eller Stand.

Nu falder Vindingen i bedste Ungdoms Dage,
de gamle falder ned, naar Herren det vil have.
Hans Tid nu kommen var, Hans Dage vare talte,
og Gud, som saae Hans Død, Ham derfor til sig kaldte:
Stands Taarstrømme da, I, som Han her forlod;
thi Trøsten er jo stor, at Gud Ham til sig tog.
Han nu er i Guds Haand, Ham ingen Vime rører,
og nu Forsyneren, som kjerlte Ham, tilhører.

M.

Nyheder.

Sit Medlem i det kongel. danske genealogiske og Her-
valdiske Selskab er bleven antaget Hr. Professor Abraham
Kall.

ADRESSEKOMPTOIRETS EFTERRETNINGER NR. 105, 1786.

den Gamle falder ned , naar Herren det vil have.
 Hans Tid nu kommen var, Hans Dage vare talte,
 og Gud, som saae hans Dyd, Ham derfor til sig kaldte:
 Stands Taarestrome da, I ,som han her forlod;
 Thi Trøsten er jo stor, at Gud Ham til sig tog.
 Han nu er i Guds Haand, Ham ingen Pine rører,
 og nu Forsoneren, som kiøbte Ham, tilhører.

Digtet er underskrevet : N. Det er et rimeligt gæt, at forfatteren var svogeren, cancelliraad Michael Næsted, 1736-1807. (11)

Ifølge Frue kirkebog døde H.J.Wengel 10.maj og blev begravet 16.maj 1786, 62 Aar. Det meget udførlige skifte findes i Hof- og Stadsrettens protokoller på Landsarkivet på Jagtvej i København og giver et udmærket indtryk af hjemmets standard såvel som af en tobaksfabrik med redskaber, lager og udsalg på den tid (12).

Virksomheden fortsattes til og med januar kvartal 1787 i enkens navn (3) og har da sandsynligvis været under afvikling, idet familien ved folketællingen 1.juli 1787 og endnu 1726 boede i huset.

Juliane Marie sad nu alene med en 15-årig steddatter og tre sønner, af hvilke den ældste var 4 år, men to dage før jul 1786 indgik hun nyt ægteskab med daværende regimentskirurg, senere divisionskirurg, Christian Heinrich Krüger, født i Bergen på øen Rygen 1744, død 1826 i København. Han havde 29.03.1784 købt embedet som amtskirurg i København af amtskirurg Anton Georg Muxol, der var gift med Else Margrethe Ehlers.(10)

Ved folketællingen 1787 boede i huset Frederiksberggade nr.216 den 43-årige reservekirurg ved 1.division og(fra 29.03.1784) byens amtschirurgis Chr. Hendrich Krüger, 1.gang gift, med Juliane Marie Næsted i hendes andet ægteskab, med børnene: Christina Sophia Wengel, 16 år, datter af Hans Jørgen Wengels 2. ægteskab, Johan Hendrich Wengel, 6 år, Niels Adolph Wengel, 4 år, og Hans Jørgen Wengel, 3 år, alle tre sønner af Hans Jørgen Wengels 3. og konens første ægteskab, samt 4 svende: Johan Peter Hermansen, 36 år, Peter Jacobsen, 24 år, Johan Ernst Hjorth, 30 år, og Hans Peter Sørensen, 21 år, samt en tjenestepige Inger Christine Holm, 20 år gammel, "Det løbende års alder iberegnet".Svendene havde den praktiske uddannelse til kirurger, men ikke eksamen, hverken fra Amfiteatret eller fra det i 1785 oprettede Kirurgisk Akademi.Ifølge akademiets eksamensprotokol fik P.Jacobsen og C.H.Krüger eksamen i 1790 (10). Krüger havde tidligere aflagt kirurgisk eksamen 1778 ved Amfiteatret og kunne i kraft heraf have lærlinge og svende (10).

Med Krüger fik Juliane Marie Næsted yderligere 6 sønner og en datter. Han indgik ikke nyt ægteskab efter hendes død.

Der gik således 142 år fra Ole Børgesens fødsel til Chr.Heinrich Krügers død, og de var i samme ægteskabskæde, med ialt 9 partnere. Huset i Frederiksberggade var rammen om slægtens liv fra Hans Jørgen Wengel købte det den 19.juni 1758 (7), til det efter divisionskirurg Krügers død blev solgt ved skøde af 8.januar 1827 til Alhed Marie Hass for 10.400 Rdl.(7).

Krüger fik i slægten ord for at være en hård mand (2), men han sørgede for, at også hans stedbørn kom i vej. De blev bl.a. hjulpet ved, at deres mødrene arv blev dem udbetalt som arvefor-skud, længe før hun døde (7).

Den 22 maj 1789 holdtes, ifølge Frue Kirkebog, i huset i Frederiksberggade bryllup for Kirstine Sophie Wengel, der blev viet til præsten Michael Feld, født i Vammen 10.03.1752 som søn af sognepræst Michael Nielsen Feld, 1752-1836, og 2.hustru Anna Marie

Christensdatter Svindt, ca. 1720-17.06.1775. Han døde som sognepræst i Ølstykke 19.05.1836. (14). Wiberg citerer om ham:

"efter at han 28 var bleven i høj Grad sinds-svag; virksom og munter, havde en Gjæld af 6000 Rdl., som under Konens Bestyrelse blev afbetalt".

Hendes arv efter forældrene - og muligvis guvernørkonklens formue (6) har vel gjort det lettere for hende at klare det problem, som næppe kunne løses ved hjælp af embedets indkomster, da præsten, på grund af sygdommen, måtte holde personlig kapellan.

Den yngste af brødrene: Hans Jørgen Wengel blev sat i lære som apotekerdiscipel på Københavns Vaisenhus Apotek. I 1807 må han have fået sin arv udbetalt, idet der den 12. november blev tinglæst arveafkald fra ham. Han grundlagde det selvstændige Ringsted Apotek. Det blev i slægten i 4 generationer til oktober 1955, da apoteker Johan Julius Wengel døde, og salgbarheden af privilegiet for Ringsted Apotek bortfaldt, og dermed tillige arvefølgen bortfaldt (1).

Niels Adolph Wengel kom i lære som kirurg hos stedfaderen og blev i en alder af 17 år kompagnikirurg.

Samtidigt med, at han avancerede som kirurg indenfor flåden, fortsatte han med at uddanne sig og bestod kirurgisk eksamen ved kirurgisk akademi i 1804 (10).

1803 må han af moderen og stedfaderen have fået udbetalt sin arv, idet der den 25. maj blev tinglæst arveafkald fra Niels Adolph Wengel. (7)

I 1808 var han i Kiel, hvor han traf Henriette Amalie Haas (18), der var blevet enke efter Hans Christian Gleerup, 1771-1807, kirurg og apoteker på St. Croix (10). Da manden døde, solgte hun virksomheden og tog med sine to sønner til New York, hvorfra hun med et amerikansk skib kom til Kiel, da USA var neutral magt under krigen. I Kiel ægtede hun 30.04.1808 Niels Adolph Wengel (10).

Efter at Englænderne i 1807 havde taget flåden, var der ikke samme behov for kirurger i marinen.

1808-1809 fungerede Niels Adolph Wengel som dommer i Admiraltets og Commisariats Collegium og sad som dommer i en sag om tyveri fra flåden, hvis retsprotokol er gengivet af Inga Thomsen, tipoldebarn af en af tyvene. (19).

Derefter blev han 3. april 1809 ansat som regimentskirurg ved den norske hær.

På grund af Englændernes spærring af søen kunne han dog ikke flytte til Norge, hvad flere af hans efterkommere siden har gjort, så han nu har efterkommere der i slægterne: Bergum, Bugge, Løken, Mowinckel, Wengel og Wangel. Han blev da først ansat ved tropperne på Langeland. Her fik han resten af livet sit faste tilholdssted i Tranekær sogn med familien, som "husfæster" af lægeboligen.

Kongelig Bekjendtgørelse No 4 1815: "Regimentschirurg Niels Adolph Wengel af Armeen meddeles i overensstemmelse med Vor allerhøjeste Resolution af 1. Juni 1812, Rang med Capitain i Armeen."

Datidens rang "Capitain" svarer til nutidens : Major.

Han fortsatte militærtjenesten til 1818 og var 1816-1818 med det danske kontingent, der deltog i besættelsen af Frankrig efter Napoleons fald.

Niels Georg la Cour deltog som ung officer, og der berettes om ekspeditionen i slægtsbogen (17): 16. januar 1816 fik man kvarter i fæstningen Bouchain, Departement du Nord, (ved Valenciennes), hvor man afløste den engelske besætning. I denne og i de omkringliggende byer var man stationeret i 2 år, til batallionen i 1818 forflyttedes til Marchiennes, omkring 20 km fra Bouchain, og som var ubefæstet. Herfra påbegyndtes hjemmarchen i november 1818 (20)



Le Traité de Paix entre
Bouchain et le Danemark.

22 élèves et 3 instituteurs, de la ville de Sønderborg,
au Danemark, et la commune de Bouchain en France, proc-
lament par la présente, Paix entre leurs deux pays.
Cela se passe, 173 années, apres que Bouchain a été oc-
cupé par les Danois.

A l`occasion de la conclusion de cette paix sera lu un
ècril, diplomatique, du ministre des affaires étrangères
M. Uffe Ellemann Jensen, Danemark.

Cela se passe à la mairie de Bouchain le 16. octobre 1991.

A. Leduc
Le maire
Bouchain
France

Gunner Hansen
ungdomsskoleinspektør
Sønderborg
Danmark .

At dømme efter børnenes fødselsdatoer må der dog være givet orlov ind imellem!

Også feltpræsten, den senere sognepræst i Nyborg, Christopher Nyholm, 1781-1859, gjorde optegnelser om opholdet, og hans interessante skildringer er udgivet af hans søn i 1897. Under opholdet reddede han, med fare for eget liv, en soldat, der var styrtet i Schelde-floden, i rivende strøm foran en mølle, og fik for dette Medaljen for ædel Dåd.

En af de menige soldater, Anders Rasmussen fra Egebjerg ved Horsens, kom hjem med sin hest "Messingjens", som han havde købt ved hjemsendelsen, og med en fransk hustru, Gabrielle, datter af guldsmeden Coudron de Bercon i Arleux. Efter hende er opkaldt Gabrielle Marie Nielsen, født i Horsens 26.03. 1893, død 21.01. 1927 i Oens, gift med Richard Jørgensen, 1883-1944, datterdatters dattersøn af Rasmus Hansen Wentzel og Karen Kiøge.

Deres datter: Edith Vivier de Vougouen, født ca.1920, er bosat i Paris, medens en sønkedatters sønkedattersøn af regimentskirurgen Niels Adolph Wengel, kunstmaleren Erik Koch, født 1933, ligeledes bor i Frankrig, men sydpå i Collyorges, med sin familie.

Ved et initiativ fra Sønderborg er der nu sluttet fred mellem besættelsesmagten fra 1818 og det besatte område i Frankrig! (20)

Niels Adolph Wengel tog 1818 afsked fra militæret og slog sig ned som praktiserende på Langeland, hvor han var "husfæster" af lægeboligen i Tranekær, tilhørende chef for tropperne på Langeland, general Christian Greve Ahlefeldt Laurvigen på Tranekær slot.

Her praktiserede han til 1862, 62 år efter at han var blevet kompagnichirurg, og på et tidspunkt, da lægekunsten barslede med dramatiske udviklinger. Han nåede aldrig at udføre nogen operation under bedøvelse af patienten, og han fik aldrig set en levende bakterie i et mikroskop.

Kirkebøgerne for Langelands sogne vidner om, at han udførte talrige vaccinationer. Det skulle anføres i kirkebogen ved vielsen, om parret havde haft de naturlige kopper, eller af hvem de var blevet vaccineret og hvornår.

Den 28 juni 1859 blev han fejret hos broderen, apotekeren i Ringsted. Blandt gæsterne var Lida Marie Wengel, 1846-1948, (14.10. 1866 gift med forpagteren på Alholmene i Sverige Poul Bernhard Bøving), hendes søster Caja Emilie Wengel, 1852-1949, og nevøen, forfatteren, fuldmægtig i justitsministeriet, cand.jur. Christian Molt Wengel, der til ære for fødselaren havde stemt sin lyre:

I RINGSTED

den 28. Juni 1859

På Søen naar den skummer vred
Der skulde Pokker seile.
Men Juni-Solen, den kan Fred
I Sund og Belte speile.
Saa kiger DOCTOREN efter Vind
Og Mille Wagner kneiser,
Hun pakker ham og Piben ind,
Og saa gaae de paa Reiser.

Ei Politik, ei Krigens Larm
Kan Reisens Maal forandre:
De gamle Brødre Arm i Arm
Vil nogle Timer vandre.
Europas Kort hver Diplomat
For os maa revidere,

Thi DOCTOREN er vor Potentat
Og her skal han regere.

I Mailand Keiseren til Behag
Nu samles Jordens Marser;
Men DOCTOREN har en anden Smag,
Grønarter og Asparser.
Hist Lombardiet gjælder det,
Man Nød og Jammer hører,-
Her Krigen staar i Køkkenet,
Og - Damerne den fører.

"En Fæstningsfirkant" her vi fandt:
- Marias fire Retter.
Men General HAN er for sandt
Naar han tilbords sig sætter.
Skjøndt meget segned for vor Haand,
Det Slag der ingen faldt i,
For Onkel var Napoleon
Og jeg var Garibaldi.

For Politik og Krig og Slag
Poeten næsten glemte,
Det var for Onkels Fødselsdag
At han sin Lyre stemte;
Og Autors Skam det blev ifald
Vi ikke gratulere,
En Skaal vi tømme da, det skal
Den gamle DOCTORS være!

Molt.

For 50 år siden fortalte tante Caja om festen og om de spændende beretninger den gamle onkel havde givet om oplevelser under Englændernes bombardement af København, om opholdet i Frankrig og om samværet med franske kirurger, der havde været med under Napoleons tilbagetog fra Moskva.

En af disse kirurger havde fortalt, at i den hårde kulde under Moskva-felttoget skete det flere gange, at man måtte amputere en soldats arm i skulderledet. Det skete naturligvis uden bedøvelse, men kirurgerne var så øvede, at operationen tog mindre end et halvt minut. Den afsluttedes med, at en græstørv, der var nogle og tyve grader under frysepunktet, blev presset ind i såret og bundet fast med soldatens tørklæde omkring kroppen, hvorefter den enarmede vandrede tilbage til Frankrig. Kulden lukkede for blødningen og lammede følelserne. Under operationen fik patienten lov til at ryge på en pipe tobak, og det blev betragtet som et svaghedstegn, hvis han bed pibespidsen over.

Blandt gæsterne den junidag i Ringsted kan have været børn af Georg Peter Haas, 1798-1857, (søn af professor ved kunstakademiet kobberstikker Georg Christian Wilhelm Haas og hustru Johanne Christine Sønderup) fætter til doktorens afdøde hustru og samtidigt hans svigersøn, der havde været gift med Juliane Henriette Doris Louise Wengel, 1811-1841. Måske deltog hans døtre Olivia og Ulrika eller deres halvbroder Meno Haas, født 1822, der døde 1867 som tolder i Nysted. Jeg har for mange år siden hørt om gæsterne, men skrev desværre ikke alle navne ned. (18)

I RINGSTED,

den 28. Juni 1859.

Paa Søen naar den skummer vred
Der skulde Pokker seile.
Men Juni-Solen, den kan Fred
I Sund og Belte speile.
Saa kiger Doctoren efter Vind
Og Mille Wagner kneiser,
Hun pakker ham og Piben ind,
Og saa gaae de paa Reiser.

Ei Politik, ei Krigens Larm
Kan Reisens Maal forandre:
De gamle Brødre Arm i Arm
Vil nogle Timer vandre.
Europas Kort hver Diplomat
For os maa revidere,
Thi Doctoren er vor Potental
Og her skal han regere.

I Mailand Keiseren til Behag
Nu samles Jordens Marsker;
Men Doctoren har en anden Smag,
Grønærter og Asparser.
Hist Lombardiet gjælder det,
Man Nød og Jammer hører, —
Her Krigen staaer i Kjøkkenet,
Og — Damerne den fører.

•En Fæstningsfirkant• her vi fandt:
— Marias fire Retter.

Men General han er for sandt
Naar han tilbords sig sætter.
Skjøndt Meget segned' for vor Haand,
Det Slag der Ingen faldt i,
For Onkel var Napoleon
Og jeg var Garibaldi.

For Politik og Krig og Slag
Poeten næsten glemte,
Det var for Onkels Fødselsdag
At han sin Lyre stemte;
Og Autors Skam det blev ifald
Vi ikke gratulere,
En Skaal vi tømme da, det skal
Den gamle Doctors være!

Molt.



Forholdet mellem generationerne ses måske bedst af, at Georg Peter Haas i sit testamente efterlod Wengel godt 2.000 Rdl, medens hans egne 4 børn fik ialt omkring 18.000 Rdl.(22)

Hvad nevøen Christian ikke fortalte selskabet var, at han under sin militærtjeneste i Sydsjælland havde fået sig en kæreste, Marie Kirstine Jørgensdatter, født 01. 09. 1821 i Raabylille som datter af indsidder Jørgen Knudsen. De blev ikke gift, men fik en datter, Christine Marie Christiansen, født 28.07 og døbt 05.08. 1849 i Snesere Kirke (hvis kirkebog anfører faderens navn), død 02.04. 1879. Hun blev i 1874 gift med skomager Andreas Frederiksen Thornberg, 1854-1925. En af deres efterkommere, Bernhard Thornberg i Ørslev, er -som mange andre i slægten- lærer og interesseret i slægtens historie.

Tre måneder efter denne fødselsdagsfest døde Chr.Molt Wengel af tyfus, og hans tante, som han boede hos, var så bange for smitte, at hun brændte alle hans bøger og papirer. Hans barn blev ikke hans arving, familien kendte ikke hendes eksistens.

De fleste af hans dramatiske arbejder havde premiere i Studenterforeningen, før han vovede at tilbyde dem til de københavnske scener, af hvilke især Casino hentede kassesuccer hjem, f.eks. på "Kjærlighed paa Taget" og "Kusine Lotte", døgnaudevillen, hvor Ferdinand Schmidt spillede "den gamle, giftesyge sekretær Abel, en teaterfigur, der i hans udførelse blev til et levende menneske, som man morede sig kosteligt over men også smilede til gennem tårer", som en af tilskuerne, William Bewer fortalte, da han i en alder af 95 år (endnu aktiv som skuespiller) i en kronik i Berlingske Tidende 13.januar 1962 berettede af sine teatererindringer fra et svundet århundredes København. Manuskripterne forærede Chr. Molt Wengel Studenterforeningen, der ved udgivelsen tjente et bidrag til opførelse af egen bygning. Takket være, at hans manuskripter opbevarede i Studenterforeningen, kunne de udgives gentagne gange.

Så sent som 1917 kom en udgave ved litteraten Alex Schumacher, 1853-1932. Sangen til den gamle doctor findes som slutning på udgaven fra 1917, men jeg er gladere for det gulnede eksemplar af sangen, som tante Caja fik og sang efter på festen, og som hun siden forærede mig. Det giver mig en fornemmelse af samhørighed med min tip-oldefar kirurgen, der også var dommer, og hvis fars første kone var født i 1600-tallet!

Hos et oldebarn af Niels Adolph Wengel, tidligere forskningschef i Eastman Kodak i Rochester, Raymon Wengel, der nu bor i Ft. Myers Beach i Florida, hænger to malerier, malet på Langeland af den tyske maler Weile i august 1841. Det er Niels Adolph Wengel og hans hustru Henriette Amalie Haas. Jeg har fotografier af disse malerier og af billeder, som han malede af datteren Louise Caroline Adolphine, 1819-1878, og hendes mand, Johan Ernst Mowinckel, 1817-1857, skibsreder, købmand, brygger og tobaksfabrikant i Bergen. Raymon Wengel er iøvrigt tillige datterdatters dattersøn af Niels Adolph Wengel; de fire på portrætterne er alle hans oldeforældre!

En søster til Johan Ernst Mowinckel, Martha Mowinckel, 1819-1879, var gift med N.A. Wengels søn, Frederik, 1818-1863, der døde som apoteker i Hillerød. Det var således bror og søster, der ægtede søster og bror, og deres børn fik alle fire bedsteforældre fælles til sidenhen at opkalde hver sine børn efter!

Såvel stedsønnerne som kirurgens egne sønner fik lejlighed til en god uddannelse. Den ældste, Christian Laurits Gleerup, var født 1803, før hans forældre blev gift, men havde fået kongelig bevilling på, at han skulle betragtes som avlet i ægteskab (21).

Han blev cand.pharm. og tillige cand.phil. (datidens skoleembeds-eksamen). Han døde som kantor ved Frue Kirke i København.

Nummer 2, Adam Heinrich Glerup, født 1806, blev cand. phil. og exam. juris. Den 1.juli 1853 tiltrådte han stillingen som inspektør ved kolerahuset i København. Ni dage efter døde han af kolera. Han var gift med Johanne Olavsens, død 24.04.1910 efter 57 års enkestand. Broderen, Carl Adolph Wengel, 1809-1895, der var landmand, førte dagbog, som nu opbevares hos slægten i Florida. Af den fremgår, at når han var med en pæreskude til København, medbragte han naturalier til enken, som havde hårt brug derfor.

O M D E E N K E L T E G E N E R A T I O N E R
I. G E N E R A T I O N .

Anne	1	1.§ Ole Børgesen (Lemvig), 1684-1742,	
Elsebeth	1	1.§ Helvig Cristensdatter, død 01.08.1726.	
Olufs-	1	2.§ Anne Elsebeth Olufs Datter	1 søn.
DATTER		2.§ Hans Wentzel, 1699-1748	1 datter.
1697-1763		1.§ N.N.	1 søn.
		3.§ Hans Jurgen Wengel, ca. 1724-1786	
		2.§ Helena Maria Geertsdatter Kiøge, 1741-1779	3 døtre.
		3.§ Juliane Marie Næsted, 1752-1820	3 sønner.
		2.§ Christian Heinrich Krüger, 1744-1826	6 sønner, 1 datter.

(Hvor § betegner : gift med:)

Af borgerskabsprotokollen for København fremgår det, at Ole Børgesen fik borgerskab som tobaksspinder 04.12.1713.

Ifølge Københavns Skiftekommissions Forseglingsprotokol VIII 1726-1730 side 63b den 22.08 1726 var 01.08. tobaksspinder i Mikkels Brøggers Gade Ole Børgesens hustru Helvig Christensdatter død. Der blev indledt "Arveforretning mellem Ægtemanden og hendes fraværende og ukendte Arvinger". Hun efterlod sig således ikke børn med Ole Børgesen.

Enkemanden giftede sig igen ca. 1727. Efter Københavns brand 20-28.oktober 1728 blev der optaget en fortegnelse over byens huse og indvaanere (5) .I Wester Kvarter nr.168 i Mikkels Brøggers Gade boede Tobaksspinder Ole Børgesen med 1 kone, 1 barn, 1 karl, 1 tjenestepige og konens søster. Desuden havde de som logerende Bendt Gundersen, bagersvend på proviantgården, og : "hos sig EEn Skræder Svend af hans familie", der var blevet husvilde efter Branden.

Ole Børgesen blev begravet fra Københavns Frue Kirke på dens kirkegaard 21. april 1742, 58 år gammel, og efterlod enken Anne Elsebeth Olufsdatter, født 1697, død i København 1763 og begravet 27.december, samt en Søn:II A

Den 30.maj 1743 blev Anne Elsebeth gift igen i Frue sogn i København "I Huuset" med tobaksspinder Hans Wentzel, der var født i Slagelse 1699 og blev begravet 58 år gammel fra Frue Kirke onsdag den 3.april 1748 kl.12 slet på dens kirkegård. Han fik borgerskab i København som tobaksspinder 07.10.1743. Hans bo findes i forseglingsprotokol 1750 VIII side 904.

Han medbragte - selv om han i kirkebogen er opført som "ungkarl" - sønnen Rasmus Wentzel, der ved folketællingen 1787 angav sin alder til 49 år, og som siden ægtede Karen Geertsdatter Kiøge og derved

blev svoger til Hans Jurgen Wengel. Rasmus blev værge 1786 for sin kones søsterdatter Kirstine Sophie Wengel, 1771-1836. Søn II B
25.02.1734 fik Rasmus Wenzelsen borgerskab i Slagelse som møller.

02.04.1738 døbt i St. Peders kirke i Slagelse Rasmus Hansen, søn af ugifte Anne Kirstine Pedersdatter fra Berrebygaard, båret af Karin Wentzel/jordemoder/. Maren Møllers gik for. Faddere: ingen. Ved dåben blev udlagt som barnefader: "En Rytter nafnlig Hans Lauritzen, men af hvilket Regiment eller Compagnie vidste hun ikke!". Bag "Rytteren" aner man tobaksspinderen Hans Wentzel, der tog sig så smukt af drengen! Et yderligere gæt vil være, at farfaderen er møller Rasmus Wentzelsen, og at farmoderen er Maren Møllers, der gik for ved dåben.

18.12.1744 lod, i Københavns Frue Kirke, tobaksspinder Hans Wentzel i Michel Brøggergade og hustru Anne Elisabeth Olsdatter deres lille datter døbe Karen. Fadderne var Hans Grimethon, urtekrammer i Frederiksberggade, Claus Fortman, tobaksspinder ibid. og Andreas Schultz, tobaksspinder i Rosengaarden. Mad^{me} Anne S^r Peter Ewertsens, brøgger på Nørregade, bar barnet og Jfr. Bodil Kirstine Ewertsen, S^r Tilmund Ewertsens daatter bar huen.

Det var det eneste barn parret fik døbt i Frue sogn, hvor de boede, ifølge kirkebogen, men moderen var da også 45 år ved datterens fødsel!

Datter II C

26.10.1752 blev Anne Elsebeth Olufsdatter gift påny, nu med Hans Jørgen Wengel, død i København 10.06.1786, begravet 16.05. ved vor Frue Kirkes nordre side, 62 år. Han blev optaget som nr. 31 i Tobaksspindersvendenes Lig- og Siugkasse i København 1747, fik 5 år senere efter aflagte prøver borgerskab som tobaksspindermester i København 16.10.1752 og blev, efter at han som ungarl havde indgået sit ægteskab med tobaksspinderenken i Huuset hos Peder Hansen Slagter i Mikkell Brøgger Gade i Frue Sogn 26.10 1752, selv tobaksspindermester i Mikkell Brøgger Gade og optaget i lauet 30. 10.1752. (3)

I 1758 ved skøde af 19. juni købte han af afgangne skolelærer Niels Bentzens to efterladte døtre Ingeborg og Annicke Bentzen for 2.800 Rdl, heraf 200 Rdl kontant, ejendommen Frederiksberggade Nr. 216 (13). Den lå mellem Abraham Klöckers og Jens Baggers huse, den havde 6 fag grundmur til gaden, var to etager høj og havde 8 kakkelovne. Arealet var 308 kvadratalen, svarende til 121 m².

"Skooleholder Niels Bentsøn havde ved branden 1728 mistet huset i Store Sanct Clements Stræde og var med sin hustru, 2 børn og en tjenestepige flyttet ind som logerende hos Christopher Jensen Hald ("Skock", vel kok, på slottet) i hans hus i Mikkell Brøgger Gade nr. 179. Han havde senere købt ejendommen i Frederiksberggade, der var blevet skånet af branden. Den tilhørte i 1728 øltapper Jens Nielsen.

Ejendommen Frederiksberggade 216 blev tilskødet enken Juliane Marie Næsted den 3. juli i 1786, for så efter hendes død at blive tilskødet enkemanden Christian Heinrich Krüger den 28 marts 1825: "ifølge copulationsakt af Pastor Clausen dateret den 12. September 1822". Endelig blev den ved skøde af 8. januar 1827 tilskødet Alhed Marie Hass, enke efter farver Haf, for 10.400 Rdl. (7)

Ejendommen dannede ramme om slægtens liv i ca. 70 år. Foruden butik, værksted og privat beboelse rummede den yderligere en lejlighed. Her boede enken efter rådmanden, justitsråd Johan Diderich Beckman, 1715-1775, Gertrud Elisabeth Asløv, 1733-1799, der ved folketællingen 1. juli 1787 angav at være 54 år, sammen med sin sted-

datter, den 34-årige Anne Cathrine Beckman. De betalte 90 rdl. om året i husleje ifølge registreringen af boet efter H.J. Wengel. De stod i så godt forhold til Wengel, at justitsrådinden bar hans søn Hans Jørgen til dåben 29. august 1784 i Frue Kirke, medens datteren jomfru Beckman holdt barnets hue.

Som lager for virksomheden havde H.J.Wengel lejet et pakhus i vintapper Hagers ejendom i samme gade.

Anne Elsebeth Olufsdatter og Hans Jørgen Wengel skrev 1762 gensidigt testamente, confirmeret af kong Fr.V.i januar 1763, hvor efter hun døde juleaften samme år. Søn: II A

2.gang blev Hans Jørgen Wengel gift i Frue Kirke København 4.maj 1764 med Helena Maria Geertsdatter Kiøge, født 1741, død 16. 09, begravet 20.09.1779, datter af korporal Geert Kiøge i Svendborg (6) og Sophia Pedersdatter. 3 døtre: II C

3.gang indgik H.J.Wengel ægteskab i Nikolaj sogn "I Huuset" 17.01.1780 med Juliane Marie Næsted, døbt 29.12.1752 i København Nikolaj Kirke, død 10.november 1820 i København Frue sogn, datter af Niels Michelsen Næsted og Anna Kirstine Willumsdatter Bergreen (11) og søster til cancelliraad Michael Næsted.

Ifølge Tobaksspinderlaugets protokol blev der 21 juli 1786 (3) udbetalt 7 rigsdaler til madam Wengel. Hans Jørgen Wengel var da blevet begravet den 16.maj. fra Frue Kirke på kirkegårdens nordre plads, B, mellem kirken og universitetets hovedbygning.

3 sønner: II D

Juliane Marie Næsted blev gift 2.gang 22.12.1786 i Frue sogn København ved vielse "I Huuset af Hr.Christian Henrik Krüger Stadschirurgus, Ungkarl, med Mad^{me} Juliana Maria, Salig Tobaksspinder Wengels Enke." Brudgommen var født 1744 i Bergen på Rygen og døde i København 08.02.1826 som divisionskirurg. Han havde tjent i flåden fra ca.1768, fik kirurgisk tentamen 02.03.1773, blev overmester i flåden 1773, og samme år medlem af Kirurgisk Disputerselskab. Han fik indfødsret 1777. Den 20. august 1778 fik han kirurgisk eksamen ved Amfiteatret (Attestatum). 29.03.1784 købte han embedet som amtskirurg i København af Anton Georg Muxoll. Ved folketællingen 1787 findes han som divisionsreservechirurg ved 1. Division og byens Amtschirurg. Foråret 1790 bestod han kirurgisk eksamen ved Kirurgisk Akademi med II, og 10.maj samme år blev han konstitueret som Divisionskirurg i flåden. Han blev fast ansat som sådan 20.juni 1794-13.september 1815. Den 24. februar 1813 fik han rang med kaptajnløjtnant i flåden. I vejviseren for København 1798 står han som divisionskirurg. Embedet som amtskirurg i København solgte han 24. 11.1806 til Johan Ludwig Friedrich Wagner, 1771-1838.

Forseglingsprotokol 1826-27, Protokol 3, pag.6-8 og 12-21, København omhandler hans bo.

Ved folketællingen 1801:

7 børn, II E

II. G E N E R A T I O N

A-E

Børn af de skiftende ægtefæller.

A Ole Børgesens søn med Anne Elsebeth Olufsdatter:

Børge Olsen Lemvig var skomagersvend i København og fik tillagt arveret 1763 til 100 Rdl, da moderen med sin 3.ægtefælle fik et gensidigt testamente confirmeret 21. januar af kong Fr.V., medunderskrevet af Børge Olsen Lemvig, "der forlængst haver overskridet sin fuldmyndiges 25 Aars Alder". Det er gengivet foran side 1.

Det er muligt, at han er det i fortegnelsen over Københavns indvaanere efter branden 1728 opførte barn, født ca.1727 og dermed fuldmyndig 1762, hvor han senest må være tillagt sin fædrene arv.

B. Anne Elsebeth Olufsdatters formodede stedsøn med Hans Wentzel:

Rasmus Hansen Wentzel. Ved folketællingen 01.07.1787 var han 49 år, han må således være født ca. 1738. Da han får borgerskab oplyses det, at han er født i Slagelse, således før faderen er flyttet til København. Han døde i 1821, der er sidste gang betalt til laugget i andet kvartal 1821.

26.06.1755 sluttede Hans Jørgen Wengel kontrakt med en dreng (Lærling) Rasmus Hansen om at stå i lære fra St.Hans til 24.juni eller St Hans 1761. Den 21.09.1761 er Rasmus Hansen optaget i Tobaksspindersvendene Lig- og Sygekasse, af hvilken han er udgået 1765. Rasmus Hansen Wenzel født i Slagelse fik 13.09.1765 borgerskab som tobaksspinder i København. Tobaksspindermestrenes laugsprotokol anfører sidst i listen over mestrene 1765: Rasmus Hansen Wenzel.(3)

I 1780 er han rykket op som nr.1 på listen over mestrene. 1824 er han opført som : bortrejst, ligeså 1833, da han for sidste gang er opført på mesterlisten.

Rasmus Wenzel tobaksspinders hustru Anne Pedersdatter Smith fra Adelgaden døde 48 år gammel 30.04.1770 i Trinitatis sogn, København, ifølge Forseglingsprotokol XXI, 1767-1771, side 537. Hun blev begravet 05.04. Konceptskifte nr.104, 09.06.1770.

30.01.1771 viedes Rasmus Wentzel tobaksspinder, enkemand, til jomfru Frederica Sophia Fischer i hans hus i Adelgaden, Trinitatis sogn. Hun døde 18.12.1775, 37 år gammel.

10.maj 1776 blev han - efter kongebrev af 02.05. og forevisning af et den 6. oktober 1775 konfirmeret testamente mellem enke- manden og forrige hustru samt bevis for, at han havde erlagt koplulationsafgift - gift igen, nu med jomfru Karen Kiøge, født i Svendborg, døbt i Sct.Nicolai Svendborg 27.09.1750 som datter af korporal i Svendborg Geert Jensen Kiøge og Sophia Pedersdatter, og død 1816, 65 år. Han fik stedmoderens tredje mand til stedfar, og efter hendes død fik han ham således også til svoger.

For bruden caverede: hendes svoger tobaksspinder Wengel i Frederiksberggaden, og for brudgommen: Hr. Peder Baagøe, capellan ved Vartou. Han forrettede brudevielsen.

Ved skiftet efter Hans Jørgen Wengel 02.06.1786 deltog Rasmus Hansen Wenzel: "som har den ældste Datters Moster til ægte."

Han blev værge for Kirstine Sophie Wengel indtil hun blev gift i 1789.

Ved folketællingen 01.07.1787 blev i St.Anna Wester Quarter Adelgaden nr.224 opført:

Rasmus Hansen Wenseri, mand,	49 år,	tobaksspinder,	3.gang gift.
Karen Kiøge, kone,	36 år,		1. gang gift.
Hans ,søn, 3.ægteskab,	8 år.		
Adolphine Helena	1 år.		
Else Maria, pige,	18 år,	ugift.	
Abelone Cathrine, pige,	23 år,	ugift	
Johan Jacob, dreng,	21 år,	ugift.	
Datteren Anne Helene Sophie,	der var blevet døbt 26.11.1779,	levende	åbenbart ikke mere.

Børn:III A

C. Hans Wentzels datter med Anne Elsebeth Olsdatter:

Karen Wentzel døbt 18.12.1744 i Københavns Frue Kirke, båret til dåben af Mad^{me} Anne, S^r Peter Ewertsens, Brøgger på Nørregade, medens Jfr. Bodil Kirstine Ewertsen, S^r Tilmund Ewertsens, bar huen. Faddere var : Hans Grimethon, urtekræmmer i Frederiksberggaden, Claus Fortman, tobaksspinder samme sted og Andreas Schultz, tobaksspinder på Rosengaarden.

Karen blev kun godt 17 år: den 19.01.1762 blev på Frue kirkegård begravet Tobaksspinder Hans Jørgen Wengels steddatter : Karen Wentzel.

D. Hans Jørgen Wengels børn med Helene Maria Kiøge:

1. Anna Elisabeth Wengel, døbt 23.05.1765 i Frue Kirke, København. Hun blev begravet 30.09.1779 fra Frue Kirke på kirkegaardens nordre Plads. Hun blev efter datidens sædvanlige opkalderegler (se ACTA nr.1,1992) opkaldt efter faderens afdøde første hustru. Faddere ved dåben var: Hr. Cancellie Raad og Post-forvalter Jens Lange bag Børsen, Hr. Agent Peter Borrke på Christianshavn og Hr. Christian Diderik Lange Revisor på Post-Amtet, Frue Sophie Aagaard, bemeldte Agent Borrkes, bar Barnet, og Dr. og Livmedici Pippers Daatter i Nye Børsgade bar Huen.

2. Kirstine Sophie Wengel fødtes 1767 i København og døde 1769. Faddere ved hendes dåb var: Hr. Cancelliraad og Post-Forvalter Jens Lange i Compagnie Stræde, S^r Marcus Pahl, Købmand i Friederiksberggade. Fru Anne Cathrine, bemeldte Hr. Cancelli Raad Langes bar Barnet og Mad^{me} Anneche Hr Christian Ibsens i Friederiksberggade holdt Huen.

3. Kirstine Sophie Wengel blev døbt 15.12.1771 i København Frue Kirke og døde 05.07.1836 i Ølstykke præstegaard. Hun blev båret til dåben af Madam Søegaard på Kultorvet. Faddere var: Peder Søegaard, tobaksspinder på Kultorvet, Rasmus Jørgensen, tobaksspinder i Landemærket, Mathias Mørch, bager i Regnegade, Engelbrecht Larsen, tobaksspinder på Christianshavn. Jomfru Sophie Margrethe Willars, datter af graveren ved St. Petri Kirke, holdt kristenhuen.

Kirstine Sophie blev efter faderens død i hjemmet hos stedmoderen og dennes nye ægtemand, og fik sin mosters mand Rasmus Wentzel som værge.

Hun ægtede 22.05.1789 i Kbh. Frue sogn, i huset i Frederiksberggade, præsten Michael Feld, født 10.03.1752, død 19.05.1836 som sognepræst i Ølstykke, søn af sognepræst i Vammen Michael Nielsen Feld, 1708-1760, og 2. hustru Anna Marie Christensdatter Svindt, ca.1720-17.06.1775 (14). Han blev student fra Viborg 1774, cand.theol.13.10.1778, blev sognepræst på Tunø 25.08.1786 og ordineredes 01.11., men i 1787 blev han sindsvag og måtte gå af. Han kom sig og blev sognepræst i Nautrup, Sæby og Vile 31.07.1789. Herfra kom han til Jebjerg og Lyby 21.03. 1794, for til slut at blive sognepræst i Ølstykke 12.11.1817. Ifølge Wiberg blev han i 1828" i høj Grad sindssvag". Han beholdt embedet, men måtte holde personlig kapellan.

Ifølge Nautrup kirkebog blev 1792 begravet : Præsten Michael Felds dødfødte datter, der var født 22.juni. Derudover fik parret 4 sønner, 1 datter. III B

E Hans Jørgen Wengels børn med Juliane Marie Næsted;

1 Johan Hendrich Wengel døbt 05.10.1781 i Københavns Frue Kirke. Faddere var Hr. cancelliraad Næsted i Raadhusstræde, velærværdige Hr. Peder Baagø (personlig kapellan ved København Vartov Kirke

og tillige inspektør ved Opfostringshuset, 18.12. 1782 udnævnt til andenpræst ved Roskilde Domkirke. Han var søn af rebslager Jørgen Lauritsen Baagøe i Svendborg, hvor Hans Jørgen Wengels tidligere svigerfar, korporal Geert Kiøge boede), Hr. Agent Søgaard paa Kul Torv; Fru Agentinde Søgaard bar barnet og Madame Simonsen (barnets moster) på Runde Taarn holdt huen. Han gav arveafkald 16.april 1804 (8) og nævnes ikke blandt afdødes efterladte børn i skiftet efter moderen 1820.

2. Niels Adolph Wengel er ifølge kirkebog for København Frue sogn født 28.juni og døbt 13.juli 1783. Han døde 23. maj 1862 i Tranekær på Langeland som praktiserende læge.

Han blev båret til dåben af sin moster Cathrine Marie Næsted, døbt 04.05.1750, gift med portneren ved Runde Tårn Christen Simonsen, medens Madame Wentzel (Karen Geertsdatter Kiøge) bar huen. De øvrige faddere var: Hr. Guvernør (over Guinea) Hans Adolph Kiøge (1746-1789)(6), Hr. Cancelliraad Michael Næsted (1736-1807) i Raadhus- Stræde, og Rasmus Wenzel Tobaksspinder.

Han kom i lære hos sin stedfader kirurgen C.H.Krüger og blev kompagnikirurg 1800, underkirurg ved søkvæsturen 1801, overskibskirurg 1801-1802, interimskirurg i søværnet, underkirurg i søværnet 26.10.1803-03.05.1805, fik kirurgisk eksamen fra Kirurgisk Akademi 1804 og blev udnævnt til regimentskirurg i den norske hær 03.04. 1809, men blev inden afrejsen ansat ved tropperne på Langeland og kom ikke til Norge. Han var med kontingentet til Bouchain (ca. 25 km.sydøst for Valenciennes) i Frankrig efter Napoleons fald fra 1816 og tog afsked fra militærtjenesten 1818, hvorefter han praktiserede på Langeland til 1862. Ved folketællingen 1845 er han opført under Tranekær som: Adolph Wengel, 62 år, enkemand, født i København, regimentschirurg, practiserende læge, med: Marie Elisabeth Wengel, 23 år, ugift, født her i sognet, hans datter. Han døde ifølge kirkebog for Tranekær sogn 20.maj 1862 som distriktskirurg på Langeland, regimentskirurg.

Gift 30.04.1808 i Kiel med Henriette Amalie Haas, der angives født 1779 som datter af kobberstikkeren, mineaturemaler Johan Meno Haas, 1752-1832 (18) og Birgitte Cathrine Hortulan, født 1758 i København formentlig død i Berlin.

Henriette Amalie døde 23.04.1842, i Rudkøbing, skifte 23.11. 1842, Langelands Godsarkivs Skifteprotokol nr.21, 1834-1844, side 949 og 984. Hun var gift første gang 04.09. 1799 i Nikolai kirke i København med underchirurg Morten Winge, søn af skibspræst W., død 19.01.1805, og hustru Charlotte Amalia. Hun blev gift anden gang 05.06.1806, i Frue Kirke København, med chirurg og apoteker Hans Christian Gleerup, født 26.09. og døbt 02.10.1771 i København, død 01.06.1807 på St. Croix, søn af cand.theol., grosserer i København Lauridz Hansen Gleerup, 1721-1803, (der var sønnesøn af Jørgen Jensen Gleerup, 1653-1727, til Sebberkloster, hvis efterkommer Erik Sander Hansen ægtede efterkommer af Henriette Amalie Haas : Carina Wangel) og Anna Elisabeth Hasselbalch, 1734-1777. (18) Hans Chr.Gleerup fik tentamen som overskibskirurg 1794. I 1802 fik han chirurgisk eksamen med I fra Kirurgisk Akademi. Han blev reserverkirurg i Søværnet 03.06.1803 - 31.04.1804, gik så til St.Croix, hvor han blev apoteker (10). 2 sønner, III C

De to sønner Gleerup fik tidligt udbetalt, alt hvad der kunne tilkomme dem i mødrene arv, og gav derfor arvafkald, da moderen døde.

Fra de myndige fælles børn og fra svigersønnen mægler Haas blev der 21.03.1843 fremlagt tiltrædelse til, at enkemanden kunne sidde i uskiftet bo i henhold til lov af 21.juni 1799.



Med Niels Adolph Wengel fik hun:

8 børn, III D

3. Hans Jørgen Wengel født 14. august 1784 i København, død 16.01, begravet 23.01.1874 i Ringsted. Han blev båret over dåben af Fru Justitsraadinde Beckman (Gertrud Elisabeth Adtzlew, 1733-1799, enke efter islandsk overkøbmænd Johan Diderich Beckman, 1715-1775). Jomfru Beckman holdt huen. (Formodentlig gudmoderens steddatter Anna Cathrine Beckman, 1753-1814, der 18.03.1798 ægtede sognepræst i Svanneke Holger Finchenhagen Olivarius, 1757-1815.) Øvrige faddere var: Cancelliraad (Michael) Nsted, Niels Nsted, Sværdfejer, Hr. Simonsen (Portner ved Runde Taarn Christen S., gift med mosteren Marie Cathrine Nsted, døbt 23.08.1746).

Han blev cand.pharm.1807, apoteker i Ringsted 1812-1866, først som filialbestyrer, siden som selvstændig apoteker.

Gift 27.12.1812 i Gyrstinge kirke med Ane Sophie Frederikke Aabye, født 22.02.1786, død 17.05.1877 i Ringsted, datter af prokurator Niels Peter Aabye, 1744-1807, og Kirstine Molt, 1757-1852. Aabyes boede ved folketællingen 1787 Store Kirkestræde 42 i København, med datteren.

Ved apotekerparrets diamantbryllup i 1872, som blev fejret på Ringsted Apotek, kom en kvartet under ledelse af dattersønnen Otto Tolderlund og sang for dem en sang, som Christian Richardt havde skrevet til diamantbrudeparret (8) :

Melodi: Maanens Frieri.

Herligt at mødes i Ungdommens Vaar
 Sjældent at favnes med sølvhvide Haar!
 Herligt, naar Bruden faar guldbunden Krans,
 Sjældent at naae dens demantklare glans!
 Var den end blandet af Solskin og Regn,
 Rigere voxed da Hjerternes Hegn;
 Evighedsblomsten blev skyllet for Støv,
 Troskabens Vedbend fik rigere Løv!
 Hver Gang med Taarer I vanded en Grav,
 Kjærlighedsrosen fik Blomstring deraf!
 Klokkerne kime med Bruddefærds Klang;
 Fred over Eder! er Klokkernes Sang;
 Børn og Børnebørn flokkes med Lyst;
 Fred over Eder er Hjerternes Røst;
 Fred fra det Høje, med Julenats Skjær,
 Lys, som ej slukkes, naar Natten er nær!

5 børn, III E

F Juliane Marie Nstedes børn med Christian Heinrich Krüger:

1. Joachim (Jochum) Andreas Krüger født ca.1787, død 27.06.1846, 58 år. Skifte. 1820 kompagnikirurg ved Artilleriet. Vejviseren 1834: Batterichirurg Krüger, Mikkell Bryggersgade 98. Bataillonschirurg ved artilleriet 1846.

2. Adolph Christian Krüger døbt 11.11.1788 i København Frue Kirke. Var 1820 bogtrykkersvend i København.

3. Christian Friederich Krüger døbt 25.06.1790, død før 07. 02. 1792.

4. Christian Friederich Krüger døbt 07.02.1792, død 31.12.1813, stud.med. Adresseavisen 1814, 6, "Fader C.H.Krüger."

5. Friederich Simon Krüger døbt 18.04.1793 i Frue Kirke København, død 1872 i Værløse. Cand.pharm. Han var i november 1820 apotekersvend på Bornholm. Senere toldassistent i Holstebro. Gift med Emilie Simonsen.

1 søn III F

Mil. Månens Frieri.

Herligt at mødes i Højbrunnens Vei,
 sjældent at fannes med solbeside Gløi!
 Herligt, når Bruden får guldbrændte Krone,
 sjældent at see dens demantklare Gløi!
 Sjældent at følger så nær ind ad Konehd!

Seligt at følger, om Dagen gik vel!

Var den end blandt af Solbørn og Regen, —
 rigere næst de Hjertenes Regn,
 Enighedsblomsten blev skyllet for Støv,
 Trosheds Vedhæng fik tettere Løv!

Hvergang med Tøer i vandet en Grav,
 Hjerlighedens rosen fik Blomstring deraf!

Blakkerne kunne med Brudefærdens Klang,
 Fred over Tøer! og Blakkerens Sang;

Børn og Børnebørn flødes med Lyd;

Fred over Tøer! og Hjertenes Præst;

Fred for dit Høje, med Julemets Skjæde,

Lys, om ej skibbes, når Katten er nær!

Datterdatteren Otto Talsbørn, der var en kært søn, var side med
 sin bror for at syge G. P. sang for de gamle. 29. Dec. 1872

6. Simon Peter Krüger f.ca. 1795 (Folketælling 1801 : 5 år.) Død 1826. Urmagermester i København 1825.

7. Cathrine Marie Christiane Wilhelmine Krüger født 11.12. 1797, døbt 18.01.1798 i Frue Kirke København. Hun levede ved moderens død 22 år gammel ifølge skifteprotokollen.

III G E N E R A T I O N.

A-F.

A. Rasmus Wentzels børn med Karen Kiøge: (Se II B)

1. Anne Helene Sophie Wentzel døbt 26.11.1779 Kbh. Helligånds Kirke, ikke med på folketællingslisten 1787.

2. Hans Wentzel, døbt 22.december 1777, død ca.1824.(Folketælling 1787: 8 år) Tobaksspinder i København, jan.1805 opført som mester. Død ca. 1824, hvor han i januar kvartal i mesterlisten står som "afg." I 1825 og i 1833 "Nyder H.Wentzels Enke Understøttelse af Lauget."

3. Adolphine Helene Wentzel døbt Københavns Trinitatis kirke 15.juni 1781.Madame Juliane Marie Wengel bar barnet, Christiane Margrethe Kirchhof holdt huen. Faddere: Hr. pastor Baagøe, S^r Christian Reimer, købmand og S^r Poul Roselin, tobaksspinder. Hun må være død før folketællingen 1787, da søsteren af samme navn er angivet med alder 1 år.

4. Gerhard Wentzel døbt 9.september 1784 i Københavns Trinitatis kirke,båret til dåben af Mad^{me}Anne Sophie, Bedemand Møllers,medens jomfru Birgitte Søgaard holdt Huen (hun var formodentlig datter af agent Søgaard, tobaksspinder på Kultorvet). Faddere : Hr. Jens Adolph Kiøge, Guvernør på Guinea, S^r Hans Jørgen Wengel, tobaksspinder, og S^r Lars Engelsen, tobaksspinder.

5. Adolphine Helena Wentzel født ca. 1787 (Folketælling 1787: 1 år) død 13.02.1852 i Torsted. Gift 1. med toldbetjent Axel Ludvig Sandberg, f. ca.1777, død 29.06.1833 i Horsens. Gift 2. 27.02.1836 i Torsted med Hans Fredrik Lindved, født ca. 1788 i Kjertinge, Kølstrup sogn, Fyn, død 10.08.1870 i Torsted. I 1734 forvalter på vejrmøllen og boende hos enkefru Adolphine Helene Sandberg.

Datter IV A

B. Kirstine Sophie Wengels børn med sognepræst i Ølstykke Michael Feld.(Se II D 3).

1. Hector Friedric Janson Feld blev født 28.03.1793, hjemmedøbt 28.03.og fik dåben bekræftet 3.søndag efter Trinitatis,16.06.1793 i Nautrup, båret af pastorinde Stjernholm i Roslev.Faddere var : Jomfru Rhode i Skive,sognepræsten i Selde Christian Johansen Kuhlmann (1752-1814),sognepræst i Durup og Tøndering Nicolai Windfeldt (1745-1805), mons. Schantz i Vile og farbroderen, Laurits Svindt Feld (1750-1803) sognepræst i Tyregod, fosterfader og mentor for Nicolai Frederik Severin Grundtvig.

Allerede året efter døde den lille og blev begravet 16.09.1794 i Nautrup.

2. Maria Frederica Feld fødtes 1795, blev hjemmedøbt og fik sin dåb bekræftet i Jebjerg kirke 19.08. Hun blev båret til dåben af jomfru Bone på Østergaard. Faddere var sognepræst i Grinderslev og Grønning Otto Sommer Spliid (1756-1820), sognepræst i Nautrup,Såby og Vile Jørgen Kruse (1755-1826), sognepræst i Kollerup og Skrøm

Jens Olsen Obel (1727-1794) samt præstedatteren fra Roslev præstegård jomfru Stiernholm.

3. Hector Friedric Feld fødtes 1797 og fik sin hjemmedåb bekræftet i Jebjerg Kirke 18.05. Han blev begravet 19.05.1800 i Jebjerg. Til dåben blev han båret af pastorinde Stiernholm i Roslev (Helene Grønbech, 1754-1809). Faddere var: Sognepræst i Oddense-Otting Søren Hald, sognepræst Otto Sommer Spliid (1756-1820) i Breum Præstegård, hr. Quistgaard til Nørgaard og Frøken Stiernholm fra Roslev præstegaard.

4. Hans Michael Feld blev født i Jebjerg 03.08.1798, han fik sin hjemmedåb bekræftet i Jebjerg kirke 18.09.1798, båret af pastorinde Helene Stiernholm fra Roslev præstegård. Han døde 18.12.1855 som sognepræst i Haverslev og Veistrup. Han blev student fra Viborg 1817, og cand.theol. 22.10.1822 med laudabilis. Så blev han lærer ved Trinitatis Kirkeskole i København og derpå i 5 år personlig kapellan hos sin far i Ølstykke fra 20.08.1823, ordineret 08.10. Han fortsatte præstegerningen som sognepræst, først i Torslev og Svenstrup 12.09.1828, og derpå i Haverslev og Veistrup 04.06.1834.

Han ægtede 01.08.1823 Mette Nicolette Gjørup Theilgaard, født i Viborg 11.08.1802, død hos datteren i Skjern præstegård 14.06.1865, og datter af Peter Borre Theilgaard, der 16.07.1799 havde fået borgerskab som købmand i Viborg, og dennes hustru Karen Bering.

4 børn IV B

5. Hector Friedric Feld fødtes 1800 og fik sin hjemmedåb bekræftet i Jebjerg kirke 25.09, båret af madam Thomsen. Faddere var sognepræsterne (Otto Sommer) Spliid, (Niels) Bruun, og Christian Flor Krüger (1760-1806), der 2 år tidligere var blevet sognepræst i Durup og Tøndering. Desuden Hr. Quistgaard til Nørgaard og frøken Stiernholm fra Roslev præstegård.

Han blev begravet i Jebjerg 02.01.1801, endnu ikke et år gammel.

C. Henriette Amalie Haas's børn med Hans Christian Gleerup:

(Se II E 2)

1. Christian Lauritz Gleerup, født 22.02.1803 på den kongelige Fødselsstiftelse i København under No.18F. Hans Christian Gleerup fik kongelig bevilling af 01.07. 1806 til, at sønnen måtte anses og anerkendes som et i lovligt ægteskab avlet barn. (21) Han døde 11.01.1860 som cand. pharm. et philos., Cantor ved Frue Kirke i København.

2. Adam Heinrich Gleerup blev født 23.03.1806 og døbt i Frue Kirke København 11.04. Han blev konfirmeret i Tranekær kirke 1822. Han blev cand.phil. og exam.jur. og boede ved folketællingen 1845 Studiestræde 163 i København som ugift bogholder. Han døde 09.07 1853 af kolera, efter at han var blevet ansat som inspektør ved kolerahuset per 01.07. 1853. Gift med Johanne Olavsén, død 24.04.1910.

D. Henriette Amalie Haas's børn med Niels Adolph Wengel:

(Se II E 2)

1. Carl Adolph Wengel født i København 28.02.1809, døbt ifølge Hof-og Slotskirkens protokol: i Trinitatis Kirke af Hr.Liebenberg 14.04.1809, konfirmeret i Tranekær første søndag efter påske, den 05.04.1825 og død i Svendborg 07.03.1895.

Han blev uddannet som landmand, var forpagter af flere store gårde og siden ejer af Korsballegaard i Tønning, af Roved i Store Andst og sidst ejer af Svendborg Søbadeanstalt.

1976

Christian Glycerius af Vor. Kong. Høj-
 Riidskammer for de allernid. sønnen
 endraget af søn uden for Lybsterkøbet
 med sin udforsand af sin Høiædelte
 Amalie Høiæs søn anlag med sin søn
 er født paa den Kong. af Nydystillig i
 bant Riidskammer, af 22 Febr. 1813 under
 N^o 18. I. og med hustru kaldet Chris-
 tian Lauritz Glycerius; Paa søn
 Ni, efter forordnede candid. Chirurgica
 Glycerius dages allernid. søn giødt.
 Anføjning og Læring, allernid.
 sigt bændigt og tilladt, søn og
 sønnid bændigt og tilladt, at søn
 sønnid søn Christian søn
 Glycerius søn sønnid og søn
 sønnid søn at i sønnid søn
 søn søn søn sønnid søn

forordnede søn i Lybsterkøbet søn

af søn søn søn søn søn
 søn søn søn søn søn

749 H. O. 2 Depot.
 Candidatus Chirurgia Hans Christian
 Glycerius sønnid søn søn søn
 søn søn søn søn søn
 Christian Lauritz Glycerius søn
 søn søn søn søn søn
 søn søn søn søn søn
 søn søn søn søn søn
 Riidskammeret Juli 1806.

Den 12.07.1835 blev han i Skrøbeløv kirke viet til Cathrine Louise Schnedler, født 19.08.1814 i Skrøbelev, død 21.11.1890, i Svendborg, datter af skovrider Johan Christian Ludwig Schnedler, født 28.03.1780 i Kleineren, fyrstendømmet Waldeck, død 28.03.1869 i Skrøbelev(24), og Karen Riegels Hansen, født 03.01.1776 på Lykkesholm, Langeland, døbt 10.01. i Tryggelev kirke, konfirmeret i Klosterkirken i Horsens, da hendes far var forpagter af Ruggård. Hun døde i Skrøbelev 18.08.1863, 87 år gammel.

(Skovrideren blev, ifølge kongelig bevilling af 13 marts, uden forudgående tillysning viet 21.04.1810 i hjemmet på Faarvejle ved Rudkøbing. Karen Riegels Hansens far, Christian Hansen, 1745-1824, søn af Jørgen Hansen til Faarevejle, 1714-1774, og Sara Werhagen, var forpagter af Faarevejle gods, som broderen, Ritmester Otto Hansen, ejede. Hendes mor var Cathrine Kier, datter af Jørgen Berntsen Kier, forpagter på Egelykke (26). Der er ved indførselen af brylluppet 1810 i kirkebogen tilføjet: "Fejrede den 21.04.1860 Guldbryllup i Stilhed i en Familiekreds på Landet". (Formodentlig på Kragholm, hvor de boede ved folketællingen 1845 med søn Carl, 29 år, pleiedatter Jutta Uleica Bethine Wengel, 8 år (deres datterdatter) og husjomfru Frederikke Bøgvad, 35 år, født i Tranekær samt 3 tjenestefolk.)

Hos dattersønnens sønnesøn Ib Carl Lauritzen i Houston, Texas i USA, hænger et maleri af en landlig idyl. På maleriets bagside står: "Vort kjære Hjem Kragholm. Carl Wengel, 78 Aar." Familien synes da at være flyttet tilbage til Langeland efter morfaderens død.

Ved folketællingen i september 1893 boede Carl Adolph Wengel: Øksenbjergvej 855 i Svendborg, hvor han drev badeanstalt. Familien var da blevet irvingianere, og børnebørn blev døbt i hjemmet af den irvingianske præst fra Odense. 8 børn IV C

2. Juliane Henriette Doris Louise Wengel blev født 26.01.1811 i Tranekær og døde 24.04.1841 i København. Hun blev konfirmeret 02.04.1826 i Tranekær og viet der den 07. oktober 1831 til lieutenant af Kongens Livjægerkorps Georg Peter Haas, født 14.09.1798, døbt 25.10 i Kbh. Nikolaj Kirke, død 11.10.1857. Han var hendes mors fætter, var vare- og vekselmægler i København, søn af kobberstikker, professor ved Kunstakademiet Georg Chr. Wilhelm Haas, født i Hamborg 05.06.1751, død i Kbh. 10.05.1817, og dennes 2. hustru Johanne Christiane Sønderup, døbt 11.11.1769, død 07.12.1855 i København.

Ved folketællingen 1845 boede Peter Georg Haas, 46-årig enkemand i Klædebo Kvarter nr 7 med døtrene og med en 26-årig Husjomfru Helene Møller og en 26-årig tjenestepige Andrea Rasmussen, men sønnerne var ikke hjemme.

Da Georg Peter Haas døde i København 1857 havde han gjort testamente, boet blev eksecutorbo. (D 11 Protokol 1). Der blev til deling ca. 20.000 Rdl. Heraf 2062 til Wengel, vel svigerfaderen i Tranekær. Døtrene Victoria og Uleica fik hver ca. 2500 Rdl, Oscar Haas fik ca. 5.000 Rdl, Meno 7.700 Rdl. 4 børn IV D

3. Meno Adolph Wengel født 1813, død som lille.

4. Adolph Carl Wengel fødtes 23.09.1815 og blev hjemmedøbt 26.09. Den 16.05.1816 blev dåben bekræftet i kirken i Tranekær. Faddere var: Inspektør Scheel (Albrecht Henrichsen S., 1757-1841, inspektør på Grevskabet Langeland), Secretair Voigt, samt godsforvalterne Nielsen, Knudsen og Grove, alle i Tranekær.

Han døde ugift 20.01.1841 og blev begravet 26.01. i Tranekær. Han blev typograf, men blev blind.

Cathrine Louise Schnedler 1814-1891



Carl Adolph Wengel 1809-1895



33a

Carl

Wengel 1809-1895

5. Wilhelm Frederik Constantin Wengel blev født 31.03.1817 i Tranekær. Han blev hjemmedøbt to dage efter og blev fremstillet i kirken i Tranekær 20.04.1817 til sin dåbs bekræftelse, båret af fru Constance Leth til Egelykke (hun var genstand for Grundtvigs forelskelse, da han var huslærer der). Faddere var: Jomfru Mariane Scheel, forvalter Boiesen og avlsforvalter Nielsen af Tranekær samt lieutenant (Jens) Madsen til Søvertorp, søn af Christen Madsen til Hjortholm og Sara Birgitte Sophie Hansen (sønnedatter af Jørgen Hansen til Faarevejle) (25).

Wilhelm.F.C.W. omkom som ung under en jagt ved et vådeskud. Han var forlovet med den Mille Wagner, der blev en trofast støtte for den blinde svoger og for svigerforældrene, hvem hun resten af livet blev husholderske for.

6. Frederik Wengel blev født 22.09.1818 og hjemmedøbt. Hans dåb blev bekræftet i Tranekær Kirke 18.10. Han blev båret af grevinde Ahlefeldt Laurvig fra Tranekær slot. Jomfru Charlotte Fabricius (sognepræstens datter) af Tranekær holdt huen. Faddere var kammerherre Løvenhielm af Veirupgaard og amtmand, baron A. Wedel af Wedelsborg på Fyn. Frederik W. døde 09.06.1863 i Hillerød. Efter at han den 14.04.1833 var blevet konfirmeret i Tranekær, blev han discipel på Løveapoteket i København og blev cand. pharm. 1839 med haud.ill.

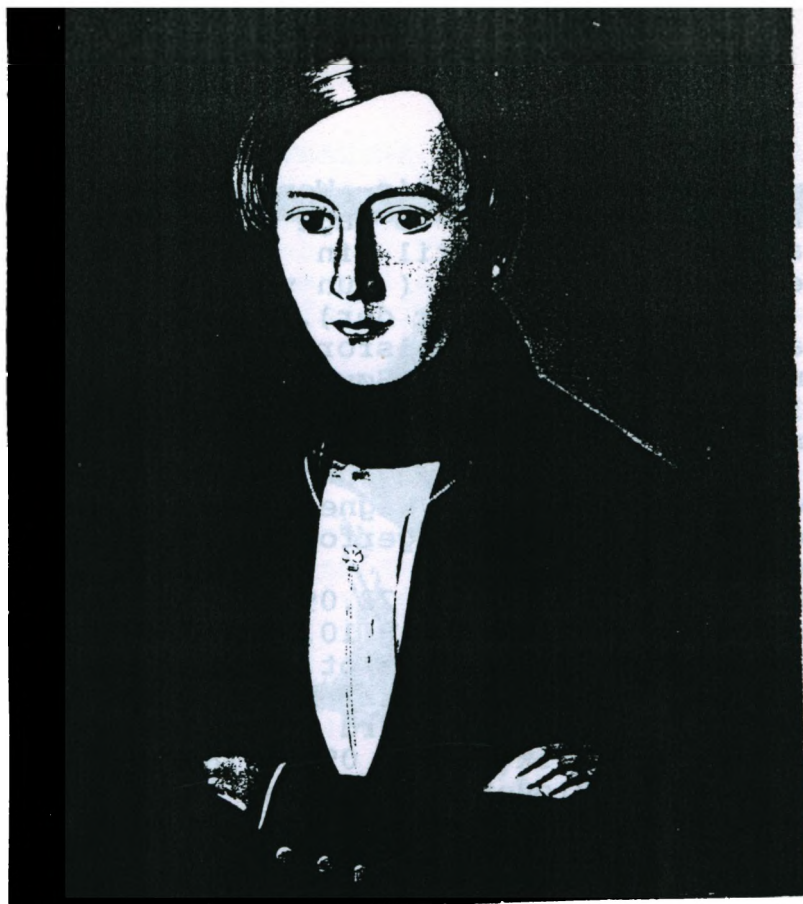
For 45.000 rdl. købte han i 1841 af apoteker Anton Jacobæus, 1769-1865, (34 nr.4329) apoteket i Rudkøbing, som han drev til 1854. Derefter blev han ejer af dels Sønderbygaard, dels yderligere en gård ved Fredericia, til han 1857 for 67.500 Rdl. solgte dem til sin brors datter Henriette og hendes mand løjtnant Søren Thuesen Christensen for, da hans svoger Johan Ernst Mowinckel var død, at flytte til Bergen, hvor han nu tilvaretog sin hustrus og sin søsters interesser ved bl.a. at føre tilsyn med bryggeriet og bestyre tobaksfabrikken (30).

Efter at svogerens bo var opgjort, vendte Frederik W. tilbage til Danmark og købte 1858 apoteket i Hillerød, som han beholdt til sin død den 09.06.1863 i Hillerød. Han havde 28.10.1841 i Bergen ægtet Martha Mowinckel, født 03.09. 1815 i Bergen, død 10.12.1879 i København, datter af Johan Henrich Mowinckel, 1790-1835, og Anna Alida Helmers, 1790-1876. (30)

2 sønner, 2 døtre, IV E

7. Louise Caroline Adolphine Wengel blev født i Tranekær 09.11. og hjemmedøbt 13.11.1819. Hendes dåb blev konfirmeret i kirken i Tranekær 11.06.1820. Faddere: Forpagter Peder Andersen, Korsebølle, Lieutenant Leth på Egeløkke, lieutenant og forvalter Jul. Hastrup på Nedergaard, inspektør Scheel og forvalter Boiesen begge af Tranekær. Hun blev vaccineret 06.12.1820 af Volkersen og konfirmeret 14. april 1835 i Tranekær. Den 09.11.1841 blev hun viet i Tranekær til købmand og ølbrygger i Bergen Johan Ernst Mowinckel, født 12.12. 1817, død 06.11.1857 på Holen gård, Laksvåg, begravet i Bergen 11.11.1857. Han var søn af Johan Henrik Mowinckel, 1790-1835, og Anna Alida Helmers, født 1790, som døde 1848. (29) Efter sin mands død flyttede Louise med børnene til Tranekær på Langeland til sit barndomshjem. Den 22.03.1877 boede hun i Roskilde adelige Jomfrukloster. Herfra skrev hun 06.06.1906 sidste brev til datteren Anna Alida Wengel Mowinckel, gift Matson, født i Bergen 01.05.1849, død i Madison, Wisconsin 20.04.1927.

Slægten på Tranekær indkaldte fra Tyskland mange dygtige håndværkere og musikanter samt en forstmand Kruhoffer og en maler.



Johan Ernst Mowinckel 1817-1857



Louise Adolphine Caroline Wengel 1819-1878

Maleren, Carl Julius Weile, malede ikke alene familien på slottet, men tillige familien Wengel. Louise Caroline Adolphine Wengel og hendes forlovede Johan Ernst Mowinckel blev således malet af ham i Tranekær 21.08. 1841. Originalerne findes hos deres oldebarn Raymon William Wengel i Ft.Myers Beach i Florida, USA, se illustrationerne.

5 sønner og 4 døtre, IV F
8. Marie Elisabeth Wengel fødtes i Tranekær 26.08.1822, blev hjemmedøbt 30.08. og fremstillet i kirke 06.06 med fadderne: Madam Scheel (Maria Elisabeth Fog, 1770-1824, gift 1810 med Albrecht Henrichsen Scheel, 1757-1841, inspektør på grevskabet Langeland) af Tranekær, Jfr. L. Andersen af Korsebølle, Krigsraad Wadsted af Leibølle, lieutenant, forvalter Jul.Hastrup fra Nedergaard og lieutenant. Ostenfeld, Egeløkke. Hun døde 05.09.1892 på Frederikberg.

13.05.1849 ægtede hun i Tranekær praktiserende læge i Ringsted, senere landfysikus i Sjællands nordre fysikat Carl Emil Tolderlund kommandør af Dannebrog, født 23.05.1813, i København, døbt 30.maj, død 14.08.1898 på Frederiksberg, søn af proprietær Albrecht Christopher Tolderlund og Sara Christensen. Han blev læge 1839 med laud. Han blev 1. gift 25.07.1845 i Ringsted med hendes kusine Wilhelmine Christine Wengel, 1817-1847, med hvem han fik sønnen Otto Emil Tolderlund, kendt sanger (30). Søn IV J

E. Hans Jørgen Wengels børn med Ane Sophie Frederikke Aabye:
(Se II E 3)

1. Peter Emil Wengel født i Ringsted 01.11.1813, død 16.03.1871 på Kalbygård.Cand.pharm.Econom på Herlufsholm.Viedes i Mou 12.06. 1845 til Adolphine Christine Sophie Sørensen, født i København 26. 09.1817 som datter af assessor Christen Sørensen og dennes 3. hustru Christiane Sophie Kaarsgaard, født Molt. Hun døde 08.05.1906 i Sorø, hvor hun sammen med datteren Caja Wengel havde pensionat for disciple ved Sorø Akademi. 2 sønner, 4 døtre, IV G

2. Johan Julius Wengel født 26.10. og døbt 03.12.1815 i Ringsted, død sstds. 29.05.1897. Han blev discipel på Ringsted apotek 1832 og cand.pharm 1837 med Haud.ill. og efterfulgte faderen som apoteker i Ringsted, fra 1866.

Den 19 april 1856 viedes han i Ringsted til Nina Petrine Krebs, født 18.11.1831 i Thorshavn, død 28.01.1870 i Ringsted, datter af senere distriktslæge i Ringsted Johan Henrik Klingberg Krebs, 1803-1882, og Marie Margrethe Louise Lorentzen, 1806-1878.

Den 25.05.1871 viedes han i Københavns Sundby Kirke til Jensine Petrine Hansen, født 01.03.1833, død 25.09.1923 i Ringsted, datter af landmand Andreas Hansen og Maren Pedersen. 10 børn, IV H

3. Wilhelmine Christine Wengel blev født 04.06.1817 i Ringsted og døde sammesteds 14.07.1847. Hun ægtede 25.07.1845 praktiserende læge i Ringsted Carl Emil Tolderlund, født 23., døbt 30.05.1813 i København, død 14.08.1898 på Frederiksberg som landfysikus for Sjællands Nordre Fysikat og Kommandør af Dannebrog, (30), søn af proprietær Albrecht Christopher Tolderlund og Sara Christensen. Han ægtede 23.05.1849 i Tranekær sin første kones kusine Marie Elisabeth Wengel, 1822-1892, datter af kirurgen Niels Adolph Wengel og Henriette Amalia Haas, (Se II D 2) Søn IV J

4. Caroline Sigfriede Wengel fødtes i Ringsted 31.05.1819 og døde 02.07.1849 i København. Hun ægtede 22.04.1848 i Ringsted Bogislau Christian Kellerrup Høegh, født 10.04.1817 i København, død som præst i Oxenvad 21.09.1863. Han blev student 1834, cand.theol.1841, var lærer i en årrække og blev så 1851 sognepræst i Nørrekapsted, hvorfra han i 1860 kom til Oxenvad.

Han blev 1851 gift med Ida(Elisa) Christine Dorph, 1823-1920, datter af overlærer i Viborg, siden rektor i Horsens Niels Winding Dorph og Louise Amalie Bloch. 1 søn IV K

5. Christian Molt Wengel fødtes 24.04.1821 i Ringsted og døde 24.09.1859 i København. Han ligger begravet på Ringsted kirkegård. Han blev juridisk kandidat og fuldmægtig i justitsministeriet, men blev mest kendt som forfatter. Alex. Schumacher har i 1917-udgaven af Christian Molt Wengels: Komedier og Viser tegnet et portræt af denne studenterforfatter, om hvem Chr. Richardt skrev:

Før Skoven tog sin Vinterdragt,
før Sne blev om din Isse lagt,
du kom i hvide Klæder!
Ak, Skoven den har Krands nok!
Dem rækker dig en Venneflokk,
mens mangt et Øje græder.

Thi trofast var du mod din Ven,
og glad og gerne gav du hen
hvad smil du fik i Eje;
og uden Larm, men dog til Fryd,
som kilden med sin sagte Dyd
du vandred dine Veje.

Og Kilden i det tavse Krat,
den synger nu ved Dag og Nat
vemodelig dit Minde;
Som den din Aand sin Støvvold brød,
Og den skal gennem Grav og Død
i Nådens hav udrinde.

Med Marie Kirstine Jørgensdatter, født.01.09,1821 i Råbylille som datter af indsidder Jørgen Knudsen og hustru Ingeborg Hansdatter, 1786-1824, fik han en datter. IV L

F. Friedrich Simon Krügers søn med Emilie Simonsen:
(Se II F 5)

Christian Krüger fødtes i København 1828. Han boede 1855 i Sønderlandsgade i Holstebro og var svend hos guldsmed Christian Meil-søe. Han fik ikke borgerskab i København og er ikke fundet der i vejviseren.

IV G E N E R A T I O N .

A-L

A. Adolphine Helene Wentzels datter med Alex Ludvig Sandberg
(Se III A 3)

Louise Caroline Hansine Sandberg født 09.08.1825 i Horsens, død 30.07.1880 i Torsted. Gift 22.09.1847 i Torsted med Jens Isak Lauridsen født 22.07.1825 i Torsted, død efter 1901 i Torsted. Ejer af Matrikel 11 i Torsted.

Ved folketællingen 1850 er Jens Isak Lauridsen opført under fødegården som fraværende soldat. Skolelæreren skriver tilsidst, at der er 9 personer fraværende i krigstjeneste. Da ægteparret i november samme år får en datter, må han have været hjemme snart efter folketællingen. Medmindre hun har været på besøg hos ham i garnisonen. 7 børn V A

B. Hans Michael Felds børn med Nicolette Gjørup Theilgaard:

(Se III B 4)

1. Marie Christine Karen Sophie Feld fødtes 25.11.1825 i Ølstykke præstegård. Hun blev vaccineret 24.07.1826 af distriktslæge Evert i Frederiksborg og blev konfirmeret i Haverslev 1841 med karakterer Meget godt/Meget godt. Ca. 1847 blev hun gift med proprietær Wilhelm Carl Møller til Wanggaarden i Haverslev i Østre Han Herred, søn af forpagter på Padkjær Niels Krabbe Møller, 1776-14.05.1864, og hustru Margrethe Sophie, 1785-1857. (Wanggården var tidligere ejet af slægten Wang. Ole Sørensen Wang og hustru Anna Jensdatter fik 19.01.1660 sønnen Jens Olufsen Wang (senere herredsprovst og sognepræst i Flade), der 1687 ægtede præstedatteren Anne Pedersdatter Hemmet, 1642-1716, og anden gang rådmandsdatteren Karen de Hemmer, 1695-1777, datterdatter af biskop i Aalborg Mathias Nielsen Foss, hvis efterkommer Olga Bertelsen ved ægteskab hører til VI. generation i den her omhandlede slægt. Den 04.01.1694 fødtes på Wanggården Oluf Hansen Wang, død 1762 på Nordstrømø på Færøerne som sognepræst, stamfader til den færøiske Wang-slægt.) 6 sønner, 3 døtre V B

2. Michaeline Petra Feld fødtes 09.09.1828 i Ølstykke præstegård. Hun blev vaccineret 12.11.1830 af Ramløse og konfirmeret i Haverslev 1843 med karaktererne: Meget godt/Meget godt. Derefter rejste hun til Aalborg for at bo hos skrædder Jørgensen. 17.02.1850 lystes der til ægteskab og 16.04.1850 blev hun i Haverslev viet til sin svogers broder: ungarl, forpagter af Padkjær under det kongelige domæne, Hendrik Sophus Møller, 34 år gammel, søn af Niels Krabbe Møller, 1776-1864, forhenværende forpagter af Padkjær, og hustru Margrethe Sophie, 1785-1857. Forlovere var gårdejere Wilhelm Carl Møller af Wanggaarden og Christen Peter Møller af Kirkensgaard. 3 sønner, 4 døtre V C

3. Hectore Gurrine Thryphone Feld blev født 05.06.1832 i Aarup, Torslev sogn, og båret til dåben 01.08.1832 i Torslev kirke af Mad. Friis på Skovsgaard. Faddere var : Jomfru Henriette Brask af Lorup præstegård, forhenværende forvalter v. Støcken og hr. forpagter Møller til Kokkedal, den tidligere grønlandsmissionær Christian Frederik Jacobsen, sognepræst i Broust, og proprietær Pleisner til Langeslund. Hun blev konfirmeret i Haverslev 1848 med karaktererne : Meget godt/Meget godt.

Den 20.04.1855 blev hun viet til Jens Christian Kjær, født 13.04.1822 i Meilby sogn som søn af Peder Thomsen Snog og hustru Karen Jensdatter Salling (der anden gang blev gift med Niels Kjær). Han blev student i Randers 1841, cand.theol. 18.01.1847 med laud, blev informator (huslærer) i Haverslev præstegård og lærte her sin tilkommende at kende. Han blev past.vic. i Brørup og Lindknud 04.11.1850, ordineret 20.12. Den 21.09. 1854 blev han personlig kapellan sammesteds og 21.07.1860 sognepræst i Skjern, hvor han 11.04.1864 blev provst. Han var to gange sognerådsformand i Skjern.

I januar 1842 (16) fik han sammen med broderen Thomas, født 17.06.1820, død 08.01.1896, kongelig bevilling til at antage stedfaderens navn Kjær.

Thomas Kjær blev i november samme år exam. jur. Fra maj 1847 til maj 1858 var han godsforvalter ved stamhuset Gammel Estrup. Han blev senere prokurator i Randers og direktør for Landbosparekassen der. Deres halvbroder, den senere justitsraad, Peder Nicolai Anton Kjær, født 06.09.1831, død 13.03.1914, blev exam.jur. 1853 og blev ligeledes prokurator og 1866 stifter af, og til 1913 direktør for Lysgaard m.fl. Herreders Sparekasse. Han var i mange år formand for Levring-Hørup sogneråd.

Han ægtede 04.07.1862 i Svostrup Henriette Cathrine Vilhelmine Hildebrandt, født 12.03.1841 på Grauballegård, som datter af ejeren Asmus Hinrich Hildebrandt og Anna Margrethe Friedericke Schmütz.

P.N.A.Kjær søn var amtslæge i Viborg Vilhelm Kjær, 31.10.1876-15.08.1952, en ivrig slægtsforsker, der tilbragte megen tid på Landsarkivet i Viborg og som efterlod sig et stort slægtshistorisk materiale, der opbevares af sønnen, dommer i Roskilde Ove Kjær, født 03.05.1917 i Hurup, medens faderen var læge der.

Thomas Kjær blev 10.11.1848 i Mejlby viet til Anne Margrethe Elise Nielsen, 22.11.1822-19.11.1894, der 12.01.1869 i Skjern Kirke bar Thora Gurrine Elisabeth Kjær til bekræftelse af hjemmedåben i Skjern Præstegård. Anne var født i Skanderborg, som datter af skolelærer og kirkesanger Jens Nielsen og Inger Hansen.

Provst Jens Christian Kjær fik 3 sønner, 4 døtre V D

4. Christian Petersen Rodtwitt Feld fødtes 15.08.1835 i Haverslev præstegård, i Østre Han Herred. Han blev hjemmedøbt 22.08. og fik sin dåb bekræftet i Haverslev kirke 04.10. Han blev konfirmeret i Haverslev 1850 med karaktererne : Meget godt/meget godt. Han blev landmand og forpagtede præstegården i Haverslev. 24. 06.1855 blev han viet til Ane Maria Kleist, født 1834, datter af Christopher Kleist, slagtermester i Århus, og hustru Inger Mogensen.

I april 1858 rammes den unge familie af katastrofen: såvel familiefaderen, som deres lille søn fik skarlagensfeber, der den gang var en dødelig sygdom, sønnen døde den 04., faderen den 06., og den 14 april blev de begravet sammen. 1 søn V E

C. Carl Adolph Wengels børn med Cathrine Louise Schnedler:

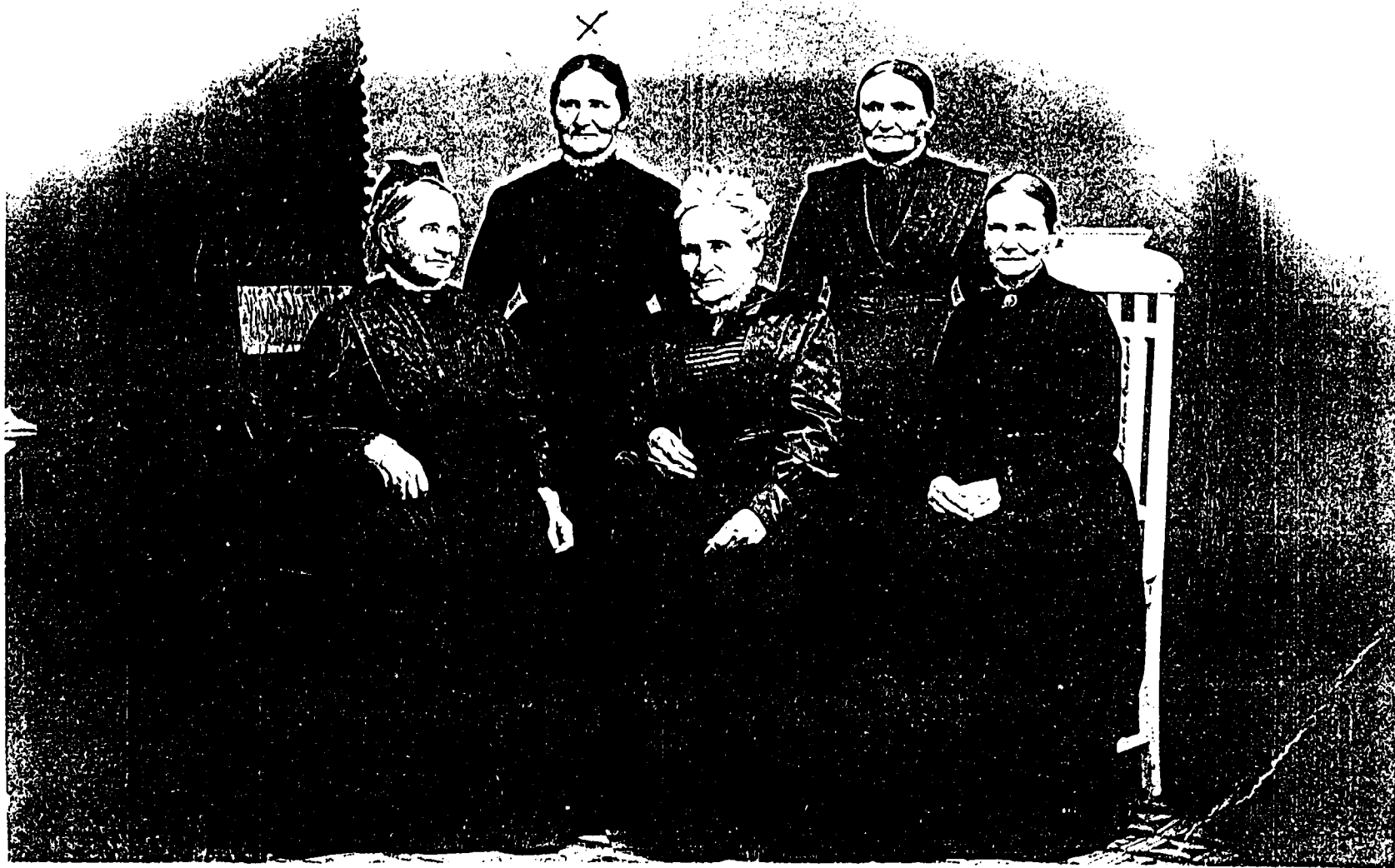
(Se II D 1)

1. Jutta ULEICA Bethine Wengel født 20.10.1837, død 20.11.1924 på Sandbjerg. Ved folketællingen 01.02.1845 er hun opført som plejedatter af skovrider Johan Christian Ludvig Schnedler i Kragholm, Skrøbelev sogn, der var hendes morfar. Hun var i mange år oldfrue på Serridslevgård og døde ugift. Hun holdt brevkontakt med slægten i mange lande.

2. Othalia HenriETTE Victoria Tarquinia Wengel fødtes 03.01.1841 i Andst, medens faderen ejede en gård i Roved. Hun blev hjemmedøbt 21.02. og fik sin dåb bekræftet 23.05.1841 i Andst kirke. Madam Wengel i Roved bar barnet. Faddere var skovrider Johan Christian Ludvig Schnedler fra Kragholm i Skrøbelev på Langeland, (barnets morfar), gårdejer Simon Frank i Roved, Thomas Jensens hustru i Gamst og gårdejer Hans Nielsen i Roved. Efter i sine sidste år at have været blind, døde hun ca.1933 i Søllested.

Hun ægtede løjtnant Søren Thuesen Christensen. De købte 1857 for 67.500 Rdl. Sønderbygård ved Fredericia, med yderligere en gård, af hendes farbror apoteker Frederik Wengel, 1818-1863, og solgte Sønderbygård 1860 for 35.000 Rdl. Senere købte de Kathrinebjerg, som efter mandens død blev solgt. Hun rejste nu med sine 8 sønner til U.S.A., hvorfra hun dog ca.1893 vendte tilbage med den ældste søn, som giftede sig i Søllested, købte hus der og slog sig til ro som vejmand i sognet, med moderen boende ovenpå. Hun var en ejendommelig kvinde, en god fortæller om sit livs mange oplevelser, og rejste meget på besøg hos sine slægtninge, hvor dagens frokost ofte blev en oplevelse for børnene: det var en fast regel, at hun skulle have en spegesild og en snaps, som hun skyllede efter med et glas øl, sikkert til gavn for hendes kredsløb! 8 sønner V F

Styrelsen af 20. januar 1912.



Ulrica fød 20/11. 1837. Henriette f. d. 3/1. 1840, Alma fød. 27/6 1844.
V. Louise 23/7. 1857. Atarke f. 28/7 1846.

Christiaan Lauritzen

N^o 2.



43
Fjerde Klasse

til Documenter efter Stemplepapir
forordningens § 5 litt. b.

10 Skilling.

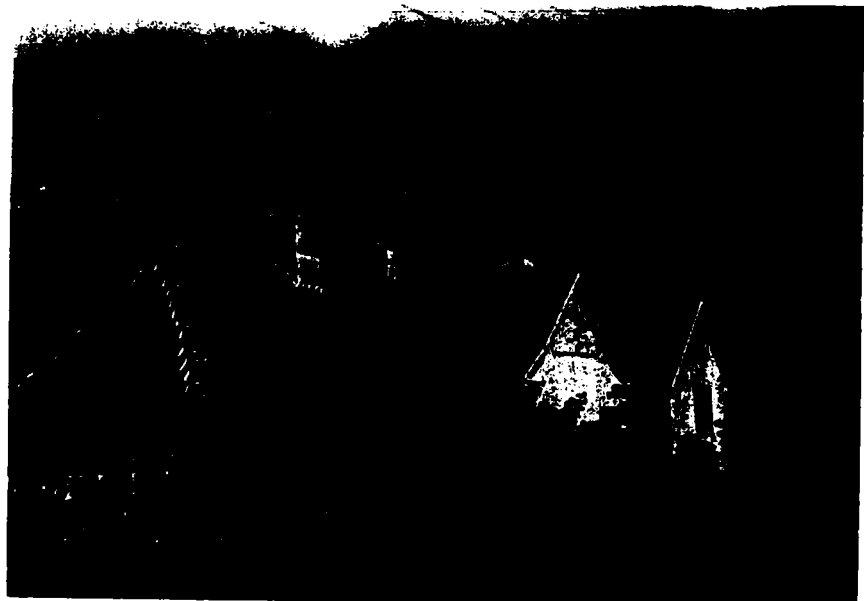
Wroblewsky 1855. Skilling.
const.

Indsendes

for
Christiaan Lauritzen

Læstue i Lørdag Aften
Nørre-Hornum, Skilling,
Ljørling Amt.

Wroblewsky
Jørgensen



DEN GAMLE LÆGEBOLIG I TRANEKÆR.

3. ALMA Jutta Victoria Wengel fødtes 29.06.1845 i Roved og blev døbt i Andst kirke 31.08.1845. Hun blev vaccineret 18.06.1847 af sin farfar regimentschirurg N.A.Wengel i Tranekær og blev konfirmeret 15.04.1860 i Tranekær kirke. Hun blev efter forudgående lysning i kirken viet 28 februar 1875 i Stoense Kirke til ungkarlen, præstegårdsforpagter i Idestrup Rasmus Hansen, 28 år, født den 20. oktober 1846 og døbt i Stoense 29.11.1846, som søn af gårdmand i Stoense Frands Hansen og Karen Rasmusdatter. Fadderne var jomfru Marie Henriette Martinsen i Snøde, og gårdmænd Jørgen Kristensen, Niels Rasmussen og Niels Hansen samt pigen Maren Kirstine Pedersdatter, alle af Stoense. Han blev vaccineret 18. juni 1847 af Toft og konfirmeret i Stoense Michelsdag 1860 med karaktererne mg/mg. Forlovere ved vielsen 1875 var: Sognefoged L. Børresen og lærer P. Kappelgaard af Stoense. 1 søn, 1 datter V G

4. MARIE Lovise Augusta Wengel fødtes 28.09.1847, blev hjemmedøbt 03.08. og fik sin dåb bekræftet 14.11. i Tønning kirke. Hun ægtede 11.08.1869 i Svendborg Nikolaj kirke murermester i Varde Christian Lauritzen, født 07.03.1841 i Lavstrup, Lønborg sogn og døbt 14.03. i Lønborg kirke, død i Viborg 29.03.1930. Han blev vaccineret 10.05.1841. Sognepræst Jørgen Victor Bloch konfirmerede ham 15.04.1855 med karaktererne: Kundskaber mg, Opførsel mg. Han var søn af Laurits Christensen (Gade) (død 1852) og hustru Anne Johanne Simonsdtr. i Lavstrup, Lønborg sogn. Af hans skudsmålsbog fremgår, at han de to første år efter konfirmationen tjente i Varde, hos J. Mesbeik, der gav ham skudsmålet: "I hver Henseende har han været villig og tro, sædelig og villig i sit hele forhold! Gjerne havde jeg beholdt ham længere, men tjennisten for mig var ham nu for simpel.-Jeg ønsker ham Yndest hos Gud og Menneskene." Det næste år tjente han hos N.C. Nicolaysen i Varde, der gav ham skudsmålet: "Christian Lauritzen har tjent mig et Aar, og i samme tid har han opført sig som en troe og villig Tjener, saa jeg har været med ham meget godt tilfreds. Da han nu agter sig til Murerprofessionen, er mit ønske, at det ganske maa gaa ham godt."

Han blev murermester og kom til at bygge nogle af de første huse i Esbjerg. Senere blev han gasværksbestyrer i Varde men flyttede som pensionist til Søvej 1 i Viborg. Her var datteren detailhandler. Familien er at finde i Viborg Købstads Skattebog på Søvej nr.1:

I 1929/30: Detailhandlerske Anna J.Jensen. Frøken Anna Jensen og Pensioneret Gasværksbestyrer C.Lauritzen.

I 1930/31: Detailhandlerske Anna J.Jensen. Frøken Anna M.Jensen. Husbestyrerinde Kaja L.E.Lauritzen. (Hun døde 11.12.1930)

I 1931/32: Detailhandlerske Anna J.Jensen. Enkefru Maria L.A. Lauritzen.Danselærerinde Anna M.Jensen.Cand.pharm.Oscar Hald (født i Vejle 01.03.1903, provisor ved Viborg Løveapotek pensioneret 01.03.1970.)

I 1932/33: Detailhandlerske Anna J. Jensen, Enkefru L.A. Lauritzen. 4 sønner, 9 døtre V H

5. Johan Christian LUDVIG Schnedler Wengel fødtes 08.12.1849 og døbt 15.02.1850 i Tønning, hvor faderen havde Korsballegaard. I Kirkebogen er navnet stavet "Schnidtler" ! Han døde 28.02.1904 som handelskommis i Svendborg.10.02.1876 ægtede han (da købmand i Stoense) i Svendborg St.Nikolaj Kirke Elline (Ellen ifølge vielsesattesten) KATHRINE Knudsen, født i Marstal 02.05.1854 som datter af rentier Peter Knudsen og Ellen Cathrine Rasmussen. Han kom til Svendborg 1880 og var, ved folketællingen september 1893, ansat i firmaet L.J. Baagø.

Han var Irvingianer, hvad der voldte mange tvistigheder med Svendborgs præster, når han lod den irvingianske præst fra Odense døbe familiens børn. Sognepræsten i Tved tog mere afslappet herpå, han kaldte det for hjemmedåb og fik familien til at tage barnet med i kirke i Tved, hvorefter bekræftelsen på dåben blev indført i kirkebogen. Det er ikke usandsynligt, at disse forhold har været medvirkende til, at hans børn blev tiltrukket af religionsfriheden på den anden side af Atlanterhavet hvor flere af slægten tidligere havde slået sig ned. 4 sønner og 8 døtre V J

6. CARL Frederik Otto Wengel fødtes i Tønning 10.06.1852 og blev hjemmedøbt 02.08. Han fik sin dåb bekræftet i Tønning Kirke 10.09. Han blev tobaksspinder i Rudkøbing og døde 21.02. 1926. Han ægtede 29.04.1882 i Nikolaj kirke i Svendsborg Ane MARIE Jørgensen, der døde 1926 uden børn.

7. Sophie LOUISE Wengel fødtes 23.09.1854 i Tved sogn ved Svendborg. Hun døde 01.03.1929 i Hvalsø, og blev efter bisættelse i Hvalsø Kirke begravet på Løgstør kirkegård efter at isen på Storebælt var blevet brudt.

14.02.1882, da hun var husjomfru på Holckenhavn, ægtede hun i Svendborg Nikolaj kirke dyrlæge i Viborg Svend GEORG Oscar Andresen, født 27.07.1853 og døbt 30.08 i Birkerød, død 19.06.1921 i Nykøbing på Mors, søn af kroejner Svend Andresen, født 18.11.1811 i Kirke Saaby, død 21.03.1882 på Frederiksberg, og NICOLINE Christiane Blangsted, født 04.12.1809 i Helsingør, død 05. 01.1887 på Frederiksberg. Han blev dyrlæge (38), kandidat 1875, var en tid dyrlæge på Holckenhavn og i Vindinge, boende på kroen. Derefter dyrlæge i Nr.Lyndelse, i Roerslev 1880, og fra 1881 i Tostrup ved Viborg i en længere årrække, for så at blive dyrlæge ved slagteriet i Løgstør og praktiserende der. Efter at være gået af, flyttede han til Nykøbing Mors ved datteren og svigersønnen, og her døde han. Han ligger i en familiegrav på Løgstør kirkegård, hvor også hustruen og senere barnebarnet, forlægger og maler Christian EILER Wangel, 1915-1986, blev begravet.

I mange år var dyrlægen den ældste generation, som hans børnebørn vidste besked om. På hans vielsesattest står, at han er født i Birkerød. Ved hans dåb står i kirkebogen i Birkerød, at faderen er kroejner Svend Andresen og at moderen Nicoline Christiane Blangsted er 42 år gammel.

Det er den eneste indførsel, man kan finde i Birkerøds kirkebog om denne familie. Forældrene er ikke viet der, ingen af dem er døbt eller konfirmeret der. Der er ikke senere nogen indførsel om, at de har fået flere børn døbt, men det virker rimeligt, at de ikke har fået flere børn, da præsten, ved indførsel af dåben, har bemærket, at barnets moder er 42 år gammel, åbenbart usædvanligt da.

Familien er heller ikke fundet i nogen folketælling i Birkerød.

Da sønnen blev færdig med sin uddannelse og blev etableret som dyrlæge i det nordlige Jylland og fik familie, var han ikke istand til at fortælle sine opvoksede børn noget om sine bedsteforældre, han havde aldrig truffet nogen af dem, havde heller ingen erindring om, at der var blevet fortalt om dem i hans barndom. Ingen af hans børn havde nogen sinde truffet sin farfar og farmor, der var døde 1882 og 1887, da det ældste af dyrlægens børn var 2½ år. Dyrlægen kunne dog fortælle, at hans 10 år ældre broder, Charles, havde en søn ved navn Svend, som efter en snedkeruddannelse nu var endt som sporvognsmand i København.

G. Andersen

Den lille Sanger.

En Samling

af de meest yndede Sange.

—
Udgivet og forlagt

af

E. Kaiser.

J. Blangsted

Første Bind.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Sally P. Salomon, Krümmels Efterfølger.

1850.

I 1935 kunne sporvognsmanden Svend Andresen fortælle, at han intet vidste om bedsteforældrene, men at han havde sin afdøde fars papirer. Jeg skrev dem af på bagsiden af nogle reklamer og tog dem med hjem til min samling af notater om slægten.

40 år senere lærte jeg, at der er noget særligt ved året 1845: der blev indført en ny rubrik på folketællingsskemaet, hvor man skulle oplyse om sit fødesogns navn. Jeg fandt de gamle noter frem, og mellem dem var en afskrift af Charles Andresens koppeattest.

Vaccinationen var udført i hjemmet, Laksegade 214, Trinitatis sogn i København, og attesten var dateret 10. juni 1845; folketællingen for dette år var sket 1. februar!

Adressenøglen for folketællingslisterne 1845 på Landsarkivet på Jagtvej i København fortalte, hvilket bind Laksegade 214 var i, og der stod familien i dens daværende omfang, før flytningen til Birkerød:

Svend Andreasen	34 år gift, født i Kirke Saaby, Roskilde amt.
Nicoline Andreasen	35 år gift, født i Helsingør.
Wilhelm Lauritz Andreasen	4 år, født i København
Charles Frederik Andreasen	2 år, født i København.
Agnes Nicoline Andreasen	1 år, født i København.
Jensine Sørup	21 år, ugift, tjenestepige.

Så blev næste trin i jagten på rødderne: undersøgelse af kirkebøgerne fra Helsingør og Kirke Saaby! (31)

Dyrlågen fik

4 sønner, 1 datter V K

8. Wilhelm (WILLIAM) Frederik Constantin Wengel blev født 23.09.1856, og døde 16.02.1938 i Madison, Wisconsin, USA. Han var forvalter på Korsøgaard, i Simested-Hvam-Hvilsom pastorat, da han 07.02.1886 i Tostrup kirke stod fadder til sin søstersøn Kristian Ejler Nikolaj Wengel Andresen.

Han er opført (35) som: forvalter "i Hobro", hvilket nok skal være Korsøgård, da han i juni 1888 emigrerede med "Thingvalla" til Wisconsin, hvor hans kusine og hendes mand da havde en farm.

Han slog sig ned i hovedstaden Madison som entreprenør og oparbejdede en stor virksomhed, opførte her således i 1892 en stor ejendom på nr 111-113 South Carroll Street, hvor han drev et tyrkisk bad, og hvor hans kone havde en "Beauty parlor" til 1911. I 1906 havde han erhvervet en grund, liggende mellem gaderne Monona Avenue, Wilson, Carroll og Dotty street. Her påbegyndte han 1910 udlejningsejendommen "Wengel House", som stod til 1954, hvor den måtte gøre plads for den nye "City-county-Building". Den var på 3 etager med 13 lejligheder og 18 udlejningsværelser. Det var en af de første udlejningsejendomme, der blev bygget i Madison. Sit hjem havde han i et enfamiliehus, som han havde bygget på en grund overfor, på 22 West Dooty Street, hvor nu en del af bladhuset Madison Newspaper er rejst.

1923 tilbragte han med sin hustru sommeren i Danmark, og de rejste ca. 1. september med emigrantskibet "United States" tilbage til USA (35).

1929 afviklede han sin virksomhed, solgte "Wengel House" til Leo Dagget, og bad så direktøren for den lokale bank om at sætte kapitalen i sikre papirer, som skulle muliggøre et økonomisk sorgfrit otium for ham og hans kone, endog med rejser til Danmark, som de ønskede at gøre.

Da krakket i Wallstreet kom, gik han ned til banken for at høre med direktøren, hvorledes hans finanser lå, men direktøren havde da skudt sig samme morgen. Han havde spillet hele den betroede kapital op på børsen. Heldigvis var det sit eget hus, Wengel boede i, og det var gældfrit.

Udvandrerens fulde Navn.

Stilling.

Fødested og sidste Opholdssted, (hvis det er forskelligt fra Fødestedet).

Alder.

Bestemmelsested.

Nr. og Løbra.

Forvisnings-Dato.

Anmærkninger

1923

Wengel William

Landsmands Forening

N.S.A.

46

NY

211

11/8

U.S.

X

4

Udvandrerens fulde Navn.	Stilling.	Fødested og sidste Opholdssted (hvis det er forskelligt fra Fødestedet).	Alder.	Bestemmelsested.	Kontraktions		Anmærkninger.
					Nr. og Løbra.	Forvisnings-Dato.	
							1888
Nicolaius Anna Ch. H. H.		Niime	32	W. Y. S.	2074	6/8	Thurgalle
Yegor.	B. H.	-	8	-	-	-	} Volp
Henri		-	5	-	-	-	
Paul		-	3	-	-	-	
Johannes		-	6/12	-	-	-	
Wengel Fredrik		Kobro	31	Wise	2176		X



Ina Matson



Wilhelm Frederik Constantin Wengel
23.09.1856 - 16.02.1938

All Around The Town

Arthur Wengel Dies
Expert In Electronics
Not So At Baseball

[By ALEXIUS BAAS]

WHEN A MAN has been in the world for 60 years, it is not surprising that he should have had a long and varied life.

In a chat with Alexis Baas, it has gotten to me from my old friend. The occasion of our conversation was the obituary notice of Arthur Wengel, 60, of 2900 Wauna on a day who died last Friday of a heart attack. Except for a five year period, 1915 to 1920, during which he lived in Kron, O., Mr. Wengel had been a life long resident of Madison.



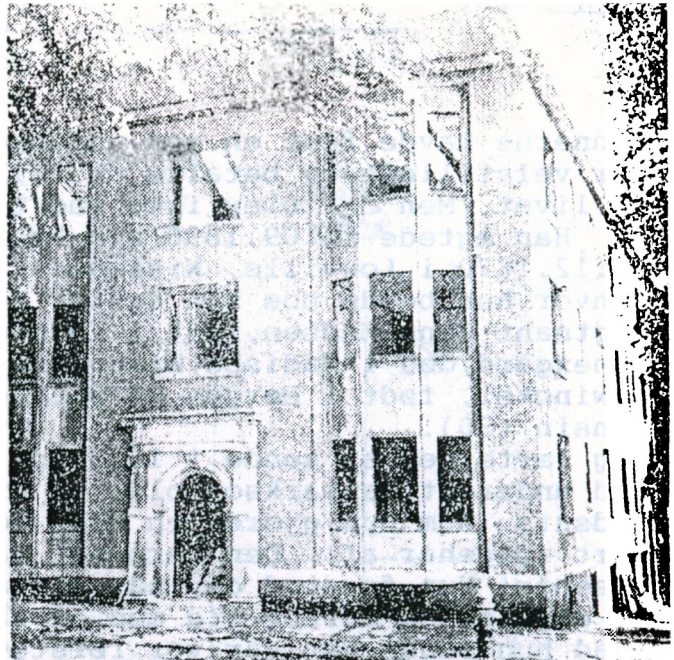
Comparatively early in life Arthur Wengel had a brilliant mechanical mind and much inventive genius was attracted by the then new field of radio and electronics. During his life he made numerous important discoveries and contributions to the development of car and portable radios. He held a number of patents on radio electronic equipment. The vacuum hearing aid he widely used was developed in Madison.

From 1920 to 1932 he manufactured radios. His sets were distributed in European and other foreign countries as well as in the United States. In 1932 he began his long service with the Ray-o-Vac Co., which terminated with his death.

ARTHUR WENDEL was the son of the late William Wengel, owner of the Wengel apartment building, 29 W. Doty st., one of the first buildings of that nature constructed in that neighborhood. The father conducted a Turkish bath establishment in the building just north of the Madison Newspapers on S. Carroll st.

Mrs. Wengel had one of the first beauty shops in the city. The family lived in an apartment in the bath establishment, the old structure, now given over to law and real estate offices, still stands. Doty st., then called Clymer, was a residential street and such families as the Gatt Cronins, C. A. Mayers, Seckermans, Keyes and others whom I cannot call to mind lived in the block between S. Carroll st. and Monona ave. This street too was solidly residential from Doty to the lake. A small white frame house occupied the corner where the Elks club now stands. The Cronins had three daughters—Helen, Clara and Alice. And I believe a family named Matson, lived next to them.

EVEN AS A boy the hobby of building electronic apparatus was Wengel's business in life manifested itself. He built and owned one of the finest radio sets in the city. He was never content with its performance and was always taking it apart, doing this or changing that in a never satisfied attempt to improve it. His friends were fre-



THE 43-YEAR-OLD Wengel Apartment building, 29 W. Doty St., one of Madison's first apartment houses, shown above, is being razed to make room for the new City-County Building to be erected in Block 85, bounded by Doty St., Monona Ave., and Wilson and Carroll Streets.

Raze Wengel Building

City Is Losing Old Landmark

By FRANK CUSTER

The Wengel Apartment building, one of the first apartment buildings built in Madison, is well on its way to being just a memory. It served for 43 years as the home of many Madisonians, who during its lifetime, lived there.

The three-story light brown brick structure is one of a half dozen buildings being razed by wreckers in the block bound by Monona Avenue and Wilson, Carroll and Doty Streets to make way for the new city-county building.

The building was put up by William F. C. Wengel in 1910-11. Wengel conducted a Turkish bath business here from 1888 to 1911. His wife once operated a beauty shop here. Wengel's business place from 1892 to 1911 was in a building he erected at 111-113 S. Carroll St., next to the Madison Newspapers, Inc., building. Wengel retired in 1911.

The apartment building erected by Wengel had 13 apartments and 18 rooms, according to Mrs. Leo Daggett, the last private owner of the building. Her husband purchased the building in 1929. The building was sold to Dane County in 1949.

Wengel lived across the street from the apartment building site at 22 W. Doty St., in a brick home standing where a portion of the Madison Newspapers building now stands. He purchased the corner lot where his apartment stands in 1906. Four years later the building was begun.

Since Madison's settlement in (Continued on page 2, col. 2)



W. F. C. WENDEL.

Wengel
neer
Vac
of 2600
t a well-
and a
ld here.
er with
Wengel
n a fall
ton ave.
turnout.
hospital
was dead
gel may
witness
Wengel
empt to
igel fell
led, ac-

Sønnerne havde fået en god uddannelse, de havde arbejdet sig frem, var velstillede og betalte nu tilbage ved at støtte faderen resten af livet. Men der blev ikke råd til flere Europa-rejser.

Han ægtede 24.09.1890 sin kusines datter Ingeborg Matson, født 09.12.1870 i Lowville, Wisconsin, død 02.01.1953 i Omaha Nebraska (hvor hun boede hos sin datter Edith Bettinger). Hun var datter af løjtnant Hans Madsen, født i Fodslette sogn 09.02.1843 på Fodslette Annexgård, død i Madison, Wisconsin 22.06.1922, og Anna Alida Wengel Mowinckel, født i Bergen 05.01.1849 (IV F5), død 20.04.1927 i Wisconsin (30).

Jeg lærte dem at kende i 1923, da de boede i mit hjem i længere tid under et Danmarksophold. Vi brødre glemte hende aldrig for den indsats, som hun gjorde en dag, mor ikke var hjemme, ved at klippe vort pøgehår af! Den hårpragt var vi i skolen blevet mobbet for: Tøsehår! Hun forstod os, når vi talte langsomt dansk, men svarede på engelsk og morede sig med at få os til at forstå meningen med, hvad hun sagde. Det var vor første engelskundervisning!

2 sønner, 1 datter: V L

D. Juliane Henriette Doris Louise Wengels børn med Georg Peter Haas.

(SE III D 2)

1. Stedsønnen Oscar Haas arvede ca. 5.000 Rdl efter faderen i 1857. (18)

2. Stedsønnen Georg Meno Haas født 1822 død 06.07.1867, 45 år, som toldkontrollør i Nysted. Han var assistent i Generaldirektoratet for det indirekte skattevæsen, blev 31. marts 1854 revisor sammested, 11 maj 1855 toldopbørselskontrollør i Hjerting, og 22. marts 1865 toldopbørselskontrollør i Nysted. Han blev gift med Rasmine Henriette Brøndum, død 18.07.1865, 34 år gammel, begravet 11.07.1865 i Nysted, angiveligt datter af Jens Brøndum, 1770-1840, til Birkedal, og Henriette Rasmine Fog, 1797-1886 (18, 33, 36).

3. Ulrikke Henriette Felicita Haas fødtes 04.06.1836 (Vahl nr 4029) (34). Hun ægtede 10.04.1860 Carl Elsenius Reiersen, født 13.09.1832, købmand i London. 1 datter V M

4. Victoria Haas født ca. 1840, hun var 5 år ved folketællingen i 1845, hvor de to døtre, men ikke sønnerne, boede i hjemmet hos faderen, enkemanden.

E Børn af Frederik Wengel og Martha Mowinckel:

(Se III D 6)

1. Johan Henrik Mowinckel Wengel født 05.06.1842, død 08.10.1886 Frederiksberg, student 1861 fra Frederiksborg. Cand.med. 1870. Praksis i København september 1874. Reservelæge i hæren 04.08.1864. Reservelæge i Jægersborg marts 1870 til marts 1872. Ved Københavns væbning 1872-1873. Kandidat ved Frederiks Hospital i København fra juli 1872 til september 1874.

Gift 18.07.1879 i Københavns Garnisons Kirke med Sophie Frederikke Schmidt født 1844, død 17.07.1884 i København uden børn. (8)

2. Adolph Ernst Wilhelm Mowinckel Wengel født 01.12.1844 i Rudkøbing, død 15.01.1899 på Frederiksberg. Arkitekt, en del år i USA, gift med Hermanda Pedersen, der døde 1927, Bo nr. 5266, ekstraordinært bo i Københavns Amtsarkiv 1750-1934, J.nr. 1927/81. (Hun annoncerede hans død). Ægteparret står på listen over indirekte emigranter Københavns Politi (35) 1887, 29. marts: Wengel, Adolph, Rentier, Amerika, 42 år, til New York. Wengel, Hermanda, hustru, Amerika, 35 år, til New York. De havde således bopæl i Amerika på daværende tidspunkt og vendte tilbage dertil efter besøg i Danmark.

Wendelboe	Samuel	Belgian	Veile	21	Canada	2590	24/3
Wolin	Gustaf	Swedish	Loring	17	Ill.	2587	24/3
Wulken	August	-	-	20	Ill.	2550	
Wullgren	Johan	-	-	24	Ill.	2596	24/3
Vinkler	Johannes	German	Volong	24	Ill.	2593	
Vilander	Leif	Swedish	Boke	25	Ill.	2579	
Wallin	Johannes	Swedish	Loring	22	Ill.	2545	
Wenzel	Adolf	German	Amundsen	42	Ill.	2575	
Werner	Adolf	-	-	35	-	-	

Otto S.Brenner oplyser i sin Stamtavle over familien Wengel, at arkitekten Adolph E.W.M.Wengel var ugift og døde i Amerika ! (1)

3. Anna Alida Mowinckel Wengel født 30.09.1847 døde i USA. Hun ægtede 07.06.1869 i Garnisons Kirke København politiassistent i København Poul Henrik Rung, 1843-19.09.1879.

F.Louise Adolphine Caroline Wengels børn med
Johan Ernst Mowinckel:

(Se III D 7)

1. Niels Adolph Wengel Mowinckel fødtes 03.12.1842 i Bergen og døde 27.12.1899 som skibsmægler i Antwerpen i Belgien.

25.03.1865 ægtede han i Antwerpen Anna Catharina Mathilda van der Bosch, født i Antwerpen 07.03. 1839, død 27.11.1929 i Jette St Pierre, Bruxelles, Belgien. 5 børn V N

2. Johan Henrich Wengel Mowinckel fødtes 11.02.1844 i Bergen og døde 26.11.1889 i Swinemünde, Tyskland. Han ægtede omkring 1869 i Stettin Anna Luise Soltau, født 19.02.1851, død i Swinemünde 15.08.1895. 4 børn V O

3. Wilhelm Constantin Wengel Mowinckel blev født 19.10.1845, var sømand og forliste 1868/69.

4. Ernst Louis Wengel Mowinckel fødtes 14.12.1846 i Bergen og døde 28.06.1847. (Wieser: Dødsfald i Bergen 1765-1850.)

5. Anna Alida Wengel Mowinckel fødtes 05.01.1849 og døde 20.04.1927 i Madison, Wisconsin, U.S.A. Hun ankom 15. november 1869 til U.S.A., hvor hun 23.11.1869 i Wisconsin ægtede farmer Hans Madsen, (Henry Matson) født på Kinderballegård i Tryggelev sogn på Langeland 09.02.1843, udvandret, ankommet til U.S.A. 14.04.1869, død i Madison, Wisconsin 22.06.1922, løjtnant i Langelands Militis, landbrugsuddannet, rejste til Amerika med "5.000 dollars", for hvilke han købte en farm med bygninger og besætning ved Lowville i Wisconsin, og så skrev han efter kæresten!

Fra Langeland var han kendt med tobaksdyrkning og indførte denne på sin farm. Han blev den første tobaksdyrker på egnen, fik held dermed og kunne snart købe endnu en farm. Børnene gik i den lokale nybyggerkole hos en norsk skolelærer og med skolebøger på norsk, trykt på Den Norske Synodes forlag i Decorah. "Doctor Morten Luthers liden (eller mindre) Catechismus med Børnelærdoms Visitats i Almindelighed" (fra 1875) var bagi forsynet med regler at bogstavere efter, med afdelingstegn og med multiplikationstabel, så den var på ialt 64 sider i format 10 cm x 13 cm. Da børnene ikke kunne lære mere i denne skoleform, solgte faderen de to farme, som han da ejede, og flyttede i lejlighed i Madison, Wisconsin hvor med tiden alle 6 døtre fik en universitetsuddannelse og fandt sig en mand mellem de andre studerende. 6 døtre V P

6. Adam Gleerup Wengel Mowinckel fødtes 25.08.1850 i Bergen og døde 1889 i Antwerpen. 12.02 1878 ægtede han i Antwerpen Petronella Ribe, født der 01.02.1853, død sst. 20.12.1912. 2 børn: V Q

7. En tvillingsøster til Adam Gleerup Wengel Mowinckel, døde udøbt straks efter fødslen 25.08.1850 i Bergen.

8. Henriette Amalie Wengel Mowinckel, født 1851, blev plejedatter hos mosteren Marie Elisabeth Wengel og hendes mand, stiftsfyrikus Tolderlund i Danmark, men døde der som barn.

9. Magdalene Christine Wengel Mowinckel fødtes 14.09.1853. Hun døde 1876 i Danmark.

G. Peter Emil Wengels børn med
Adolphine Christine Sophie Sørensen.



Fadette Amørgaard Juleu 1924

Hele Tante,

Atter nu staar Juleu for Døren, og med den flyver Tankerne
ud til mor og fjeru, det er uendelig længe siden jeg skrev
til Dig, jeg haaber Du undskylder, jeg med ikke hverdags
Tiden gaar, men det er jo godt man ikke er stobjædslos,
for her er det godt man er rarke og fuldkk optaget af
Arbejde, her er saa mange Arbejdsløse, og det er jo traugt Tid
her ogsaa der er nok mange der vil komme til at gaa fra
Hus og Hjem, saa i her jo meget at takke Gud for naar i de
ikke er blandt dem der har det svært, der er keen to af søre
Pigeblom der har Gaard endnu, og dem skriver det da Gud
skaber ikke saa haardt for endnu, saa er der Anna, hustru
og hendes Mand var her hjemme da din Ingeborg og
Vilhelm var herovre, — de har i 3 1/2 stor været Indskift
forfaldt paa et Gode paa Møen, nu havde de sagt
Pladsen af til November, og det var minisgen
de vilde købe Gaard, men det er jo vanskelige
Tider at købe Jord i, og nu har de foretalig lejlet dem
af Hjør og se Tiden an. I Sommer havde i besøg
af en Amerikaner, det var en Dame lidt af Familien,
og huns havde som Barn været her i 4 1/2 stor, jeg blev
saa glad da jeg saa hende, men Glæden varde huns kort

(Se III E 1)

1. Lida Marie Wengel fødtes 11.05.1846 i Høm og døde 1949, 102 år gammel, i Stockholm. Hun ægtede i Herlufsholm kirke 14.10.1866 Povl Bernhard Bøving, født 1840 i Faaborg, død 08.12.1899 i Aalholmene, Sverige. Forlovere for parret var, ifølge kirkebogen, Peter Emil Wengel og Skovrider Poul Jacob Bøving, Brahesminde.

Povl Bernhard Bøving var det meste af sit liv forpagter af store gårde i Sydsverige, bl.a. Alholmene. Efter hans død havde hun i mange år gymnasiastpensionat i Kristinehamn.

6 sønner, 4 døtre: V R

2. Vilhelmine Christine Wengel fødtes 09.12.1847, døbt 16.03.1848 i Høm og døde 10.03.1923. Hun ægtede 04.01.1866 i Herlufsholm arvefæster af Skaderegaard, forpagter af Gyldenholm, Kirkerup sogn, Erik Christian Andreas Qvist, født 28.10.1842, død 19.08.1911 i København (Vahl A 343)(34), søn af etatsråd, rigsdagsmand, landstingsmand Johannes Marius Qvist, 1804-1875, (Vahl A 264) og Lucie Marie Birgitte de Neergaard, 1807-1846. 7 sønner, 8 døtre V S

3. Hans Sophus Wengel fødtes 14.04.1850, døbt 29.05 i Høm og døde 15.02.1919 i København. Han var styrmand og ugift.

4. Caja Emilie Wengel fødtes 25.03.1852 i Høm og døde 16.09.1949 Store Tuborg, København. Hun blev sygeplejerske og havde siden sammen med moderen pensionat i Sorø for disciple ved Akademiet. Hun bevarede sin optagethed af faglige problemer, især tuberkulose, og overværede således i 1939 Johannes Frimodt-Møllers doktordisputats på Københavns Universitet, hvor jeg kom til at sidde ved siden af hende. Bagefter drak vi chokolade sammen på Studentergårdens frokoststue.

Hun forblev ugift. Hun var interesseret i slægtens historie og sendte mig 18.08.1939 et 10 sider langt brev samt to gamle familiesange. Den ene er fra Niels Adolph Wengels fødselsdagsfest i Ringsted den 28. juni 1859, skrevet af Christian Molt Wengel. Hun deltog selv i festen og havde gemt sangen fra dengang.

Den anden sang er skrevet af Christian Richardt til diamantbryllupsfesten i Ringsted 29.12.1872, og sunget for guldrudeparret på dagen af en kvartet under ledelse af dattersønnen Otto Tolderlund.

5. Evald Molt Wengel fødtes 02.03.1854 på Herlufsholm og døde 03.09.1935 som apoteker i Løkken. Blev discipel på Vordingborg apotek. Cand.pharm.1877. Brygger og mineralvandsfabrikant i Sækkøbing 1880-1900. Apoteker i Løkken 1916-1934. Han ægtede i Vordingborg 07.05.1881 Christine Elise Camilla Petersen, kaldet Gümoes. Hun var plejedatter af Gümoes i Vordingborg (Konsul G. eller Agent G.) og var født i Kørsør 07.05.1855, som datter af bagermester Christian Peter Petersen, 1823-1857, og Henriette Gümoes, 1827-1862.

2 sønner, 4 døtre: V T

6. Emma Sophie Wengel født 08.06.1857 på Herlufsholm og død 06.05.1919 som konventualinde på Slagelse Ny Kloster. Ugift.

H. Johan Julius Wengels børn med Nina Petrine Krebs og med Jensine Petrine Hansen:

(Se III E 2)

1. Marie Cathrine Elisabeth Wengel født i Ringsted 05.04.1857. Hun ægtede 21.08.1880 Mozart Schiller Jensen, 11.06.1857-13.09.1900 København. Han købte i 1884 Rådvad Kjærgård, i Hansted sogn, med 14 tønder hartkorn. Til denne tegnede han selv en ny hovedbygning og lod den bygge i 1899. Hun solgte den 1913 til Landmandsbanken og flyttede til Farumgård.

2. Caroline Sigfriede Wengel, født 14.05.1858, blev døbt 18.07. Hun døde 25.07.1860 i Ringsted. Hendes faddere var fru krigsrådinde Krebs, frk. Magna Krebs, doctor (Niels Adolph) Wengel af Tranekær, doctor Tolderlund af Ringsted og fuldmægtig, cand.jur. (Christian Molt) Wengel af København.

3. Sophus Frederik Wengel født i Ringsted 05.06., døbt den 04.08. 1859. Han blev skibsbygningsingeniør i Renfrew, Scotland, og var med til at bygge det første panserskib til Japan, blev ansat af kejseren til at undervise japanere i brug af alle de tekniske installationer ombord og tilbragte nogle år i Japan med sin familie. Han ægtede Helen Laurie, født 21.01.1859 i Renfrew, Scotland.

1 søn, 1 datter: V U

4. Dagmar Wengel fødtes 14.07.1860 i Ringsted og døbt 17.08.1860. Hun levede i 1927 ugift i København.

5. Ingeborg Wengel fødtes 21.11.1861 og døde maj 1922 i Ringsted. Hun ægtede 24.10.1896 cigarhandler i Ringsted Arnold Draminsky, født 1850 i Sorø, død 12.08.1910 i Ringsted.

6. Axel Wengel fødtes 28.07.1863 og døde 20.03.1950 i Ringsted. Han blev discipel 01.08.1878 på Roskilde Domapotek. I 1882 blev han exam.pharm. og 1885 cand.pharm. med haud ill. Han var efter faderen apoteker i Ringsted 1897-1931. Den 26.05.1891 ægtede han i Faaborg Vilhelmina Marie Dorothea Knippel, født 27.02.1869 sst., død 05.09.1958, datter af malermester, forstander Erik Nielsen Knippel og Marie Petersen, Faaborg.

1 søn, 1 datter: V V

7. Conrad Johan Christian Wengel fødtes 27.09.1864 og døbt 04.11. Han var 1883-1895 i Argentina, hvorefter han blev fabrikant i København. Han ægtede 05.10.1895 Johanne Christine Peetz, der døde 25.12.1897. Med hende fik han i Argentina datteren Lida. Den 05.11.1901 ægtede han i København Agnes Wilhelmine With Nielsen, født 16.05.1879 på Frederiksberg, død som enke 02.09.1949 (Københavns Skifteret), datter af cand.pharm. Peter With Nielsen og Frederikke Christensen.

1 søn, 1 datter V X

8. Nina Wengel født 18.05.1866 død 08.06.1867.

9. Christian Molt Wengel fødtes 09.10. og blev døbt 18.11.1868 i Ringsted. Han blev cand.jur. Repræsentant i København, ugift.

10. Johan Henrik Klingenberg Krebs Wengel blev født 18.01.1870. Han blev hjemmedøbt 30.01.1870 og fik sin dåb bekræftet 31.07.1870 i Ringsted kirke. Han blev bogholder i assurancefirmaet i København Johan L. Madsen.

20.03.1900 ægtede han i København Mathilde Nielsson, født 04.11.1871 i Rydsgård, Sverige, datter af godsägare Niels Hansson og hans hustru Bengta Karlsson.

11. Hans Jørgen Wengel fødtes 17.11.1873 og døbt 01.02.1874 i Ringsted. Han døde 1952. Han blev vinhandler i København. Den 15.09.1906 viedes han i Hansted kirke til broderdatteren Lillie Wengel, født 19.12.1883 i Renfrew i Scotland, død 17.01.1966, datter af Sophus Frederik Wengel, 1859-1913, og Helen Laurie.

3 børn V Y

12. Ejnar Johan Julius Wengel fødtes 23.07. og døbt 20.08.1876 Han døde ugift 20.07.1905.

J Wilhelmine Christine Wengels søn med Carl Emil Tolderlund:

(Se III E 3)

Otto Emil Tolderlund født 20.09.1846 i Ringsted, død ca.1936, blev en kendt sanger, cand.jur. bogholder i Landmandsbanken, ugift.

K Caroline Sigfriede Wengels søn med Christian Bosislaus

Kellerup Høegh: (Se III E 4)

Carl Høegh, født 1849, druknet 23.07.1861, begravet 26.07.

L Christian Molt Wengels datter med Maren Kirstine Jørgensdtr.
(Se III E 5)

Christine Marie Christiansen døbt den 05.08.1849 i Snese Kirke. Hun var født 28.07 af ugifte Marie Kirstine Jørgensdatter født 01.09.1821 i Raabylille i Elmelunde sogn, hjemmedøbt, fremstillet i kirken 21.10.1821. (Datter af indsidder Jørgen Knudsen i Raabylille og hustru Ingeborg Hansdatter.) Af kirkebogen fremgår:

"Moderen, tjenende Gårdmand Jens Axelsen i Snese, udlagde som Barnefader Soldat Christian Wengel af 2.Batalion".

Gift 27.03.1874 med skomager i Vordingborg, Langebek og Nyraad Andreas Frederiksen Thornberg født 01.03.1854 i Tolstrup, døbt 28.05. i Øster Egesborg, søn af Friederich Christian Carl Thornberg født 18.02.1830 i Petersværft Langebæk døbt 04.06.1830 i Kalvehave og død 16.10.1863 i Boelskov, begravet 25.10.1863 i Øster Egesborg, og hustru Maren Nielsdatter, født 17.02.1825 i Fogedvænget, gift 13.04.1851 i Kalvehave, død 23.02.1896 i Nyråd. 3 sønner V Z

N O T E R O G H E N V I S N I N G E R .

(1) Hans Jørgen Wengels afstamning.

Stamtavle over Familien WENGEL Udarbejdet paa Foranledning af Apoteker Axel Wengel ved: Personalhistorisk Institut Genealog S. Otto Brenner. København 1927.

Heri har Otto S. Brenner anført oplysninger fra apotekeren og suppleret disse, dels med tilfældige udpluk fra kirkebøger, dels med frit opfundet slægtsskab med bl.a. tobaksspinder Hans Jensen i København 1673-1729 hvorom han siger: "Om hans Hustru vides intet"

Men Tobaksspinder Hans Jensens Enke: Anne Cathrine Willumsdatter døde 08.09.1730 hos sin søster og svoger, Thale Marie og Thor Ambjørns-søn. (Han var vægter, havde i 1728 4 børn og var ejer af en uprioriteret ejendom Teglgaaardsstræde nr. 231 Nørre Kvarter, der nedbrændte under Københavns Brand(5)). Ved registreringen af hendes bo (Kjøbenhavns Skiftekommissions Forseglingssprotokol VIII, 1726-1730 side 332b) nævnes ingen søn eller datter som arving.

Tobaksspinder Hans Jensen ejede gården Store Lars Bjørnstræde 190, der nedbrændte under Københavns Brand 1728. Efter branden lodgerede han med sin hustru hos Anders Larzen i Vester Vold nr. 224, uden børn. Ejendommen Friederichsberggade nr 83, der ligeledes gik til grunde ved branden, ejedes også af tobaksspinder Hans Jensen.

O.S. Brenner angiver, at de havde sønnen Jørgen Hansen, født 1698 i København, der blev hyrekusk og senere urtekræmmer i København, og at denne var fader til Hans Jørgen Wengel, født 1723 i København og døbt 27. februar i Vor Frue Kirke.

Der blev ifølge kirkebogen denne dato i Vor Frue Kirke døbt en dreng af navn Hans Jørgen, søn af Jørgen Hansen, hyrekusk på Nørregade, og hustru Dorothea Mortensdatter. Faddere var: Elisabeth Hamborger-Post i Brolæggerstræde. Daniel Lindemann, købmand på Westergade. Ulrich Tidemann, urtekræmmer i Klædeboderne. Jomfru Louise-Cathrine Licht hos sin moder, forrige auktions-direkteurs enke på Nørregade bar barnet, og Mademoiselle Isabel-Dorothea Poulsen hos sin moder, salig Christian Poulsøns Isenkræmmeres enke på Gammel Torv (havde før branden den øvrige ejendom på Gammel Torv nr.1 Wester Quarter, kaldet Blasen).

Tobaksspinder Hans Jensen og hans hustru, hendes søster og svoger var alle i live, men nævnes ikke i forbindelse med dåben af det barn, som skulle være deres barnebarn respektive nære slægtning!

Der blev ikke i 1723 døbt noget andet drengbarn med navnet Hans Jørgen i Vor Frue Kirke.

Den 9. november 1762 blev der på Hans Jørgensen Urtekræmmeres begæring foretaget annotationsforretning efter "hans i nat afdøde fader Jørgen Hansen forrige urtekræmmer" som døde i det rekvirenten tilhørende hus i Gothersgade. Tilstede var Hans Jørgensen og Kiæreste samt tvende tjenere Hans Hansen og Christian Friis. (Kjøbenhavns Skiftekommissions Forseglingssprotokol XIX 1762-65.)

Hans Jørgensen urtekræmmer i Gothersgade døde 1790 ifølge Kjøbenhavns Skiftekommissions Forseglingssprotokol 6 D. Hans Jørgen Wengel i Frederiksberggade havde da været død i 4 år.

Hans Jørgen Wengel gav ingen af sine 3 døtre navnet Dorothea. Intet pigebarn iblandt hans børnebørn fik dette navn!

Selv om Hans Jørgen Wengel overholdt datidens danske regler for opkald ved dåben af sin første datter, gav han ikke sin ældste søn navn efter Jørgen Hansen, hvilket han efter reglerne burde have gjort, hvis denne var hans fader.

Blandt fadderne til Hans Jørgen Wengels sønner findes ingen af navnene Lindemann, Tidemann, Licht eller Poulsen.

Hyrekusk Jørgen Hansen havde kort før branden købt en "Vaaning" på Gammel Torv nr.1 Nørre Quarter, som brændte. Han og familien er ikke optaget i fortegnelsen (5) over Indvaanere efter Branden i København 1728.

Jeg har ved forskellige lejligheder beskæftiget mig med en del slægtshistoriske publikationer forfattet af S.Otto Brenner, og har hver gang måttet konstatere, at de på mig gør indtryk af at være forfalskninger med frit opfundne aner, der tilsyneladende skaber en sammenhæng, som ikke kan dokumenteres. Brug af hans arbejder må jeg tilråde kun sker under efterprøvelse således at selve kilderne bør citeres for de der fundne fakta, uanset om de eventuelt har været rigtigt angivne i Brenners arbejde, da der ellers kan skabes tvivl om deres rigtighed.

Dette gælder for hans Stamtavle over Familien Moth, København 1929, hvor han opererer med flere udokumenterede generationer i hertugelig tjeneste forud for kirurgen Poul Moth i Flensborg.

Landesarchiv Schleswig-Holstein har, udover kongelig sekretær og arkivar Johann Moth, af embedsmænd kun kunnet finde de kendte præster af navn Moth, se illustrationen.

Otto S.Brenner lader Margrethe Moth ægte Thomas Lund, ca. 1583-1636, der dog som konrektor i Flensborg i 1616 ægtede Maria Ouw, datter af Gerhard Ouw, sognepræst ved St.Johannes i Flensborg. Thomas Lund blev 1625 sognepræst til St.Marie kirke i Helsingør, og Maria Ouw overlevede ham og ægtede eftermanden George Meiland. (Personalhistorisk Tidsskrift 1987, 228-235.)

Samme indtryk giver endvidere hans arbejde om slægten Jessen, til hvem han har opfundet aner på en aldrig eksisterende "Graasten Slotsmølle", og hans bidrag til: "Das Stallergeschlecht Sievers in Eiderstedt", Bredstedt 1975, hvori han gjorde Carsten Sieverts til ane for lektor Kaj Sieverts i Tønder, hvad Albert A.Panten har påvist er fejlagtigt. (Ruth Sieverts: Sieverts-Familien in Eiderstedt Bredstedt 1981, side 51.). Otto S. Brenner er også forfatter til: Slægtstavle for Familien Sørensen fra Langli, Kbh.1938. Den tavles uvederhæftighed er påvist af Thorv. Lodberg i: Hardsyssels Aarbog Bind 44, 1950, side 17-23.

O.S.Brenners øvrige arbejder har jeg ikke beskæftiget mig med. Det er beklageligt, at de findes på offentlige biblioteker uden en advarsel om deres ringe kvalitet, og ofte citeres uden kildeangivelse af mennesker, der iøvrigt arbejder seriøst med at opklare sin slægts historie.

(2) I brev fra sygeplejerske Caja Wengel, 1852-1949, IV generation, G4, skriver hun 18.08.1939: Aldeles tydeligt mindes jeg, at jeg engang under krigen i 1864 spurgte Bedstefar: "Hvorfor er vort Navn med dobbelt W. Vi er da ikke Tyskere?" Hvortil han svarede: "Nej, min Pige! du kan være ganske rolig, for vi stammer fra Holland."

"For min Erindring står- som det første, jeg hørte om Oldefar- at han som Svend kom fra Holland og fik Plads hos Tobaksfabrikant Wentzel, hvis Enke han senere ægtede."

En slægt van Wengel og ter Wengel i Holland, med hvem jeg er i forbindelse, stammer fra ejendommen Wengele ved Hengeloe. I hver anden generation af denne er navnet Hendrik: Hendrikus Wengel født 1664, og Hendrikus te Wengele født 1710. (Set i "Rijksarchieff in Overijssel i Zwolle" af Gunder Brandorff, et hollandsk medlem af Slægtshistorisk Forening Sønderjylland, for hvis samarbejde jeg er taknemlig.) Et andet hyppigt navn er Jan, der svarer til Hans. I sognekirken i Delden blev 21.juli 1725 døbt Hendrik Wengel, søn



Landesarchiv Schleswig-Holstein, Schloß Gottorf, 2380 Schleswig

Ortsnetz- kennzahl 0 46 21	Vermittlung 813 - 455	oder Durchwahl 813 -
----------------------------------	--------------------------	-------------------------

Öffnungszeiten: Montag bis Freitag 8.30 - 17.00 Uhr

Herrn
mag.scient. Jørgen Wangel
Mosevang 29. Ulkebøl
6400 Sønderborg
Dänemark

Ihre Nachricht vom	Ihr Zeichen	Unsere Tagebuch - Nr.	Schleswig
15.05.90	----	1574/1990	28.05.1990

Sehr geehrter Herr Wangel,

einen Landschreiber Jörgen Moth in Diensten des Herzogs von Schleswig-Holstein-Gottorf habe ich leider nicht ermitteln können. Er wird weder bei L. Andresen und W. Stephan, Beiträge zur Geschichte der Gottorfer Hof- und Staatsverwaltung von 1544-1659 (Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins, Bände 14 und 15), Kiel 1928, noch im Index zum Findbuch des Gottorfischen Bestandes erwähnt. „Landschreiber“ gab es zu Evershop und Utholm, Eiderstedt, Lundenbergharde, Norderdithmarschen, Nordstrand und Stapelholm. Im Amt Gottorf gab es „Amtschreiber“. Ich habe lediglich 1668 den königlichen Sekretär und Archivar Johann Moth (Abt. 7 Nr. 438) und die von Otto Fr. Arends, Gejstligheden i Slesvig og Holstein, København 1932, genannten Pastore des Namens Moth nachweisen können.

Mit freundlichen Grüßen
I.A.

(Heinrich Freiherr von Hoyningen gen. Huene)
Amtsrat

„Kj, min Pige! du kan være ganske rolig, for vi
 stammer fra Holland. Men hvorledes? det ved jeg
 ikke, måske vidste bedstef. selv ikke det.“ Du jeg var
 barn, havde man at være, når man blev spjægt, var
 at barn spjægte ikke? var den bedstef, jeg har hørt,
 når jeg dristede mig til at spørge, og når barn an-
 des nu var gift igen, har min mormor følt trang til at
 opfriske minnet for drengene om deres opdåede fæder. —
 For min erindring at — som det første, jeg hørte
 om bedstef, at han, som var af hollandsk og
 fik pleje hos tobakshandleren i Westergel, hvorefter han
 senere rejste. Jeg har egentlig mest af den opfattelse
 at oldf. var f. i Holland, som i bogen fra Prinsens
 upatet. 10 års efter at det for hans fødsel her i København, det
 end vel være rigtig iindseigt i hollandske. Iodofølgelig
 kunne han være f. i H. af hollandske forældre, og det
 indvandsbilledet, der står af ham foran i bogen, er lidet
 nordisk, som somst forinden (væn) han senere kaldes,
 er jo dansk nok. At han gik til at lade sig kalde dette,

af Jan Wengel og hustru Geertjen (den i Rijksarchief te Zwolle bevarede dåbsbog for Delden sognekirke). I vielsesbogen for samme kirke er som nr.8 for året 1703 indført vielse af Jan Berentsen van de Wengele og Geertjen Lambertsen van de Kamphorst, Proclamati 28 Febr. Copulati 25 Martij.

Gården: Wengele er kendt fra år 1040.

Navnet Wengel forekom i 1987 i telefonbøgerne i Hengelo 11 gange, i Enschede 6 gange og i Amsterdam 3 gange.

Hans Jørgen Wengel lod sin ældste søn døbe Johan Hendrik.

Disse data kunne tyde på slægtstraditionens rigtighed.

(3) Tobaksspinderlaugets arkiv i Landsarkivet for Sjælland og Lolland-Falster, Jagtvejen 10, 2200 København N. (LASj.)

(4) Borgerskabsprotokol for København i LASj.(Mikrofilm)

(5) Kjøbenhavns Huuse og Indvaanere Efter Branden 1728. Kbh.1906. Udarbejdet efter efter to protokoller af 1728-1729, der findes i Rigsarkivet, Rigsdagsgården 9, 1218 København K.

(6) Korporal af major Løwenhielms compagni Geert Jensen Kiøge i Svendborg blev 12.07.1744 i Svendborg Nicolaj kirke viet til Sophia Pedersdatter, der blev begravet 09.09.1751. Forlovere ved vielsen var N.Frost og W.Trane.

Han blev atter viet i Nicolaj Kirke Svendborg 04.02.1752 ,nu til Ellen Cathrine Hansdatter, med forloverne Hendrich Westerflet og Morten Michelsen. Selv blev han, 72 år gammel, begravet 29.12.1784 fra St. Nikolaj Kirke, Svendborg.

Med sin første hustru havde han mindst en søn og tre døtre:

1. Helena Maria Geertdatter Kiøge angives at være 38, da hun blev begravet 20.09.1779 fra Frue Kirke København "Mandag den 20. september 1779 begravet Tobaksspinder Wengels Hustru Helena Maria 38 Aar gammel fra Friederichsberggaden, paa Kirkegaardens nordre Plads, begravet Klokken 12 slet med Liigvogn". Den 4.maj 1764 var hun i Frue Kirke København blevet viet til tobaksspinder Hans Jørgen Wengel, ca.1724- 1786.

2. Jens Adolph Kiøge blev født 14.11.1746 i Svendborg og døde 04.10.1789 i København, hvor han blev begravet i Garnisons Kirke. Han avancerede fra læredreng (ved ekstraskattemandtal 1762, da han boede i København hos enken Marie Kiøge) til oberstløjtnant og guvernør over den danske koloni på Guineakysten i Afrika.

Hans biografi findes i Dansk Biografisk Leksikon , og en udførlig beretning om hans aktiviteter findes i Thorkild Hansens skønne bog "Slavernes Kyst", Kbh.1967.

Han blev gift i Roskilde 27.02.1789 med Sophie Magdalene Schønberg datter af kongelig staldkarl Peter Rasmussen Schønberg og Gunild Marie Hansdatter. De fik ingen børn i det kortvarige ægteskab.

Han efterlod sig ikke ægtefødt afkom, men medbragte fra Afrika 3 sorte og en mulat.

Hof-og Stadsrettens Forseglingsprotokol I C/427-71 Kbh.29.04.1789. I sit testamente betænkte han: søstrene Karen Wentzel og Catharina Ebbesen, søsterdatteren Christine Wengel og fætter, Peder Baagø, præst i Roskilde.

3. Johanne Cathrine Kiøge blev født ca.1748, hun blev gift med parykmager Friederich Ebbesen i København og døde 1821, i en alder af 73 år.

4. Karen Kiøge blev født ca. 1751. Hun blev 10.05.1776 i Helligåndskirken i København viet til tobaksspindermester Rasmus Hansen Wentzel, der var blevet enkemand anden gang.

Han havde tidligere været gift først med Anne Pedersdatter Smidt, født ca.1739, død 30.04.1770 i Kbh. ifølge forseglingsprotokollen. Anden gang var han blevet gift 30.01. 1771 med jomfru Friderica Sophia Fischer, født ca.1750, død 18.12.1775. Han blev 1786 værge for sin svigerindes datter Kirstine Sophie Wengel, 1771-1836, datter af hans tidligere mester og stedfader Hans Jørgen Wengel.

Om Christian Erasmus Wentzel fra København, der i Kapkolonien i Sydafrika 05.11.1780 ægtede Maria Verwey, døbt 21.01.1759 som datter af Dirk Verwey og hustru Susanna Francina van Aarde, med hvem han fik 6 sønner og 4 døtre, hører til samme familie, kan man kun gætte.(Personalhistorisk Tidsskrift 1970,74.)

(7) Tinglysning vedrørende H.J.Wengels ejendom i Frederiksberggade, samt tinglysning af sønnernes arveafkald i : Københavns Realregister for Vestre Kvarter 1759-1818, (film 3018) nr.22, samt 1818-1928 (film 3119) nr.22, i Landsarkivet, København.

Ejendommen blev solgt af Ingeborg og Annicke Bentzen, afgangne skolelærer Niels Bentzens tvende efterladte ugifte døtre , som 19. januar 1758 skrev skøde. Dette blev indført i Københavns Bytings Skødeprotokol 13,1753-58 side 519a-520a. Købesummen var 2.800 rdl. heraf 200 rdl kontant.Ejendommen var opmålt til 308 kvadratalen, 6 fag grundmur til gaden, 2 etager høj, med 8 kakkelovne.Den lå mellem Abraham Klöckers og Jens Baggers huse. Akt.Skab B.Nr.670 I.

Pantebog nr.14 fol 191.

(8) Christian Richardts digt til bedsteforældrenes diamantbryllup står i hans samling: " Fra Tid og Lejlighed", med overskriften: Ved et Diamantbryllup December 1872.

(9) Skifte efter Juliane Marie Næsted København: Registreringsprotokol 1820/21 3/28. Landsarkivet Jagtvej 10 Kbh.N.

(10) Kristian Carøe: Den danske Lægestand I-V, 1909-1922.

(11) Slægten Næsted:

Niels Michelsen Næsted, født ca. 1712, og hustru Anne Kirstine Willumsdatter, født ca.1716, blev viet i Københavns Trinitatis Kirke 11.04.1736. De fik børnene:

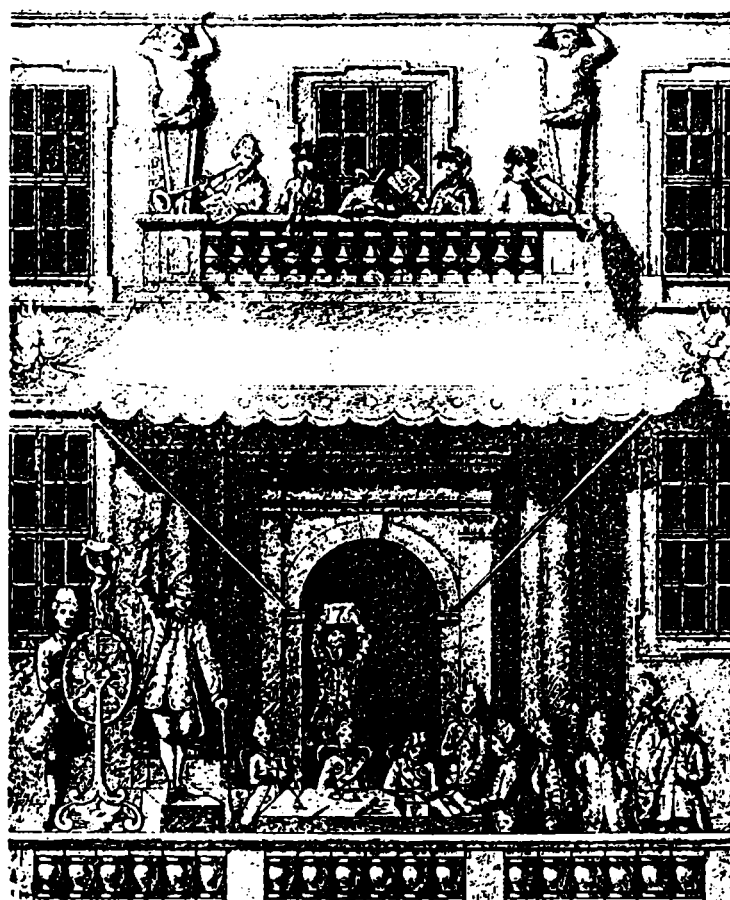
A. Michael Næsted døbt 26.08.1736 i Københavns Trinitatis kirke, død i København Helliggeist 27.04.1807, af apoplexi, begravet 01.05.1807.

Han blev cand.jur.04.10.1763, med første karakter, blev ansat i Generallandvæsenskollegiet, og blev 1763 udnævnt til virkelig kancelliraad. Den 29 november 1788 blev han udnævnt til generaladministrator for det Kjøbenhavnske Lotto, med årsgage på 700 Rdl. Dette betød en væsentlig lønforhøjelse, som han dog måtte vente et par år på, indtil der blev en ledig lønportion af denne højde! Han kunne derfor først 17.02.1790 søge om at måtte indtræde i den almindelige enkekasse for at sikre hustruen,hvis hun overlevede ham, en årlig pension på 400 Rdl, da han nu havde 4 uforsørgede børn.

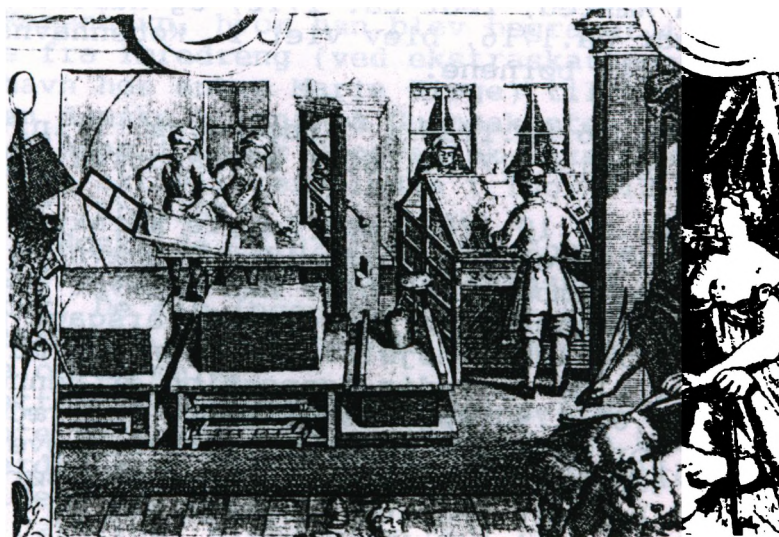
I stedet for et kontant indskud leverede han en forskrivning at afdrage med 200 Rdl per år af lønnen.

1895 blev det pålagt Michael Næsted "at føre Pennen i Kommissionen til Udførelse af en approberet Plan til Kjøbenhavns Universitets og Kommunitetets Jordegodsers og Tienders bedre Indretning"

For dette "Ben" fik han yderligere 300 Rdl årligt samt fri befordring og 2 Rdl i daglige diæter.



Tallotteriet trækkes foran rådhuset på Nytorg.



Fra Jonas Haas slutvignet til Nordberg
biografi over Karl XII. 1751. Hamburg.
Første nordiske billede af et bogtrykkeri.

Han blev i Københavns Frue Kirke den 09.12.1778 viet til Anna Sophie Magdalene Lyders, født ca.1753,(34 år ved folketælling 1787), datter af økonom ved Vajsenhuset Johan Hansen Lyders og hustru Christine Pedersen. Hun døde 28.06.1804 efter krampe, 51 år gammel og blev begravet 03.07.

De fik børnene:

1) Ane Kirstine Næsted døbt 12.12.1779, død i Næsne 27.06.1813, 04.07. 1808 viet til Andreas Hansen Kjeldberg, født 18.10. 1777 i Kjeldbjerg, Løborg sogn, søn af Hans Nic.K. og Mette Andersdatter, død 21.10.1848, provst og sognepræst i Loppen-Hasvig i Trondhjems stift, siden sognepræst i Havrebjerg og Gudum i Fyns stift. De fik en søn. Enkemanden ægtede siden svigerinden 5).

2) Johan Henrik Næsted født 24.11.1781, død 24.08-1863, ved folketællingen 1834 prokurator, Kirkestrædet 117 i Holbæk, med hustru Christiane Bertelsen (født 05.01.1789, død 08.07.1843) og børnene a) Johanne Marie Næsted, 16 år, b) Hans Michael Næsted, 7 år og c) Sophie Ingeborg Magdalene Næsted, 4 år. Sophie ægtede senere Jørgen Christian Jürgensen, søn af Frantz Diderik Jürgensen og Bolette Kirstine Hvidberg, og fik :

dels datteren Christiane Johanne Henriette Jürgensen, 1862-1930, der ægtede Stig Volrath Bredstrup, 1863-1939, forstander for Jonstrup Seminarium, hvis datter Ellen Andrea Sophie Bredstrup, 1890-1916, i 1913 ægtede præsten Carsten Friis Jespersen, 1887-1919, Vahl E4326, der fik 2 sønner, Mogens og Hans, og dennes tvillingsøster Grethe Bredstrup Jespersen, født 25.03.1916, lægepædagog, forfatter og forlægger i Uppsala, gift 24.03.1939 med teol.kand.Edvin Mauritz Ferdinand Fagerström, 1908-1986, rektor i Bergsbrunna, Uppsala (med børnene : Ase Ellen Bredstrup Fagerström, født 1941, fil.kand.lærer i voksenundervisningen i Falkenberg, gift med skydsinspektør Seved Albertsson; Torbjörn Carsten Fagerström, født 1944, professor i teoretisk ekologi ved Lunds Universitet, gift med fil.mag. Marianne Bergendahl; Annika Emma Bredstrup Fagerström, født 1948, metodiklärare ved Seminariet för Huslig Utbildning, Uppsala, gift med chaufför Conny Jägerbert; Birgit Margaretha Bredstrup Fagerström, født 1952, sprogkonsult; og Peter Mauritz Bredstrup Fagerström, født 1956, ejendomsforvalter på Tynningö.

dels Therese Edele Bolette Jürgensen, født 21.05.1862, død ca. 1930, der ægtede præsten Georg Wilhelm Bishoff og fik børnene : Henrik, der blev varmemester i Botanisk Have, København, Ejnar, Emilie, der blev frugtavlerv i Vassingrød, og Julie, der blev sygeplejerske, samt den senere dyrlæge i Sneslev Paul Bishoff, der blev far til TV-journalisten Hans Bishoff.

3) Elisabeth, født og død i december 1783.

4) Michael Christian Næsted døbt 15.01.1785 i Helliggeist Kirke i København, ægtede senere Anne Cathrine Addit, mulivis efterkommer af Jens Rasmussen Addit, der efter Københavns brand i 1728, i sin ejendom Dronningens Gade 150 på Christianshavn husede 92 af beboerne fra de brændte dele af staden.

5) Charlotte Henriette Næsted født 1794, der 23.05.1816 ægtede sin svoger Andreas Hansen Kjeldberg, 1777-1848, sognepræst i Havrebjerg og Gudum, med hvem hun fik 3 børn, heraf Henrik Christian Martin Kjeldberg født 02.11.1817 i Havrebjerg og Martha Sophie Kjeldberg, født 24.09.1820 sst., som ægtede Jæger v.Aboe, søn af Christian Johannes v. Aboe og Louise Dorthea Næsted, 1792-1823.

Charlotte Henriette Næsted levede endnu i 1868.

6) Lovise Dorothea Næsted døbt i Nikolaj Kirke Kbh. 24.02. 1792, død i Holbæk 01.07.1823. Hun blev gift med Christian Johannes Abo secondløjtnant i søndensjællandske Landværns Regiment 18.10.1805.

Adjutant ved regimentet 04.12.1807. Premierløjtnant 10.01.1808. Forsat til danske annekterede artilleri I batallion. Afsked 21.12.1809 ifølge Hirsch. Senere landmand i Kapprovinsen i Sydafrika. (36) De fik, foruden ovennævnte søn, datteren Betzy Camilla Augusta Aboe, der 29.09 1840 ægtede Christian August Flemmer, født 10.03.1813 i Kongsted, Sjælland, død 11.01.1870 i Cradock i Kapstaden, søn af sognepræst, senere i Stillinge, Hans Christian Flemmer, 1772-1847, og Kirstine Rabeholm, født 1779. Efter studentereksamen tog han foråret 1837 kirurgisk eksamen og fik, 16.maj året efter, karakter af batallionskirurg. De næste 14 år praktiserede han i Korsør, for så i 1852 at emigrere til Sydafrika. Her etablerede han praksis i Cradock, hvor han tillige blev fredsdommer. (10)

Man kan jo gætte på, at Christian Johannes Aboe muligvis var efterkommer af inventarieskriveren Tøger Aboe, der efter Branden i København 1728 boede Ved Stranden 3 i Strand Kvarter med sin hustru, og som havde haft Ole Wivild til informator for sine børn. Samt at han var en nær slægtning til den Tøger Abo, født i København, der i Kapprovinsen 12.02.1781 ægtede Maria van der Spuy, døbt 23.10.1758, datter af Johannes Cornelis van der Spuy og dennes første hustru Magdalena de Waal, hvis anden datter Elisabeth, blev døbt 27.07.1760 og den 14.03.1783 ægtede københavneren Diederik van Holsten, der atter udvandrede til Europa.

Aboe vendte tilbage til Danmark, hvor hustruen døde 13.08.1830 i Holbæk. Hans biografi er i Topsøe-Jensen & Marquards bog Sætatens Officerer 1660-1932, Kbh. 1935.

B. Anne Kirstine Næsted født 13.04.1738, som den 10.08.1770 i Københavns Helliggeist Kirke ægtede ungareren Eschel Holm, "Controleur i Frederiksstad". Forlovere for bruden var sekretær Næsted og Johan Jessen, for brudgommen Christian Scandrup.

C. Jørgen Næsted døbt 06.01.1740, død før 26.09.1743.

D. Marie Cathrine Næsted døbt 27.04.1741, død før 04.04.1745.

E, Jørgen Næsted døbt 26.09.1743, død 11.04.1827, sværdfejer, Myntergade 115 København ved folketællingen 1787, gift med Anna Elisabeth Frederiksen, født ca. 1751.

De fik børnene: 1) Birgitte Næsted født ca.1777. der ægtede Hartmann Beeken og med ham fik sønnen Jørgen Wilhelm Beeken, døbt 18.10.1800 i København Helliggeist Kirke. 2) Elisabeth Cathrine Næsted født 16.04, døbt 26.04.1779, konfirmeret 12.04.1795 i København Nikolaj Kirke af kapellanen. 3) Friederich Næsted født 25.01.1782. Døbt i Nikolaj Kirke, København. Konfirmeret der 10.04.1796. 4) Niels Asmus Næsted født ca.1786, konfirmeret 10.10.1796 i København Nikolaj Kirke. Desuden havde de en plejesøn, Nicolai Christensen, født ca.1776, som de efter hans forældres død havde taget til sig.

F. Marie Cathrine Næsted døbt 04.04.1745, død før 23.08.1746

G. Marie Cathrine Næsted døbt 23.08.1746.

H. Wilhelm Næsted, døbt 16.08.1747 i Københavns Nikolaj Kirke, begravet 29.12.1812 i Hjørring. Han fik kirurgisk eksamen 1777 og medicinsk tentamen med laud 1778 og udnævntes til provincialkirurg i Hjørring 22.04.1778. Den 23.01.1780 i Hjørring ægtede han Vilhelmine Beate Hegelund, født ca. 1749, død 22.12.1884 i Hjørring.

Han ægtede derpå 05.05.1786 i Hjørring Margrethe Falch, født ca. 1757, begravet 06.10.1797 i Hjørring. Hun var datter af melhandler Frederich Falch og Anna Kirstine Dyre.

I Enkekassens arkivalier fandtes kopi af dåbsattester for distriktskirurg Wilhelm Næsted og hans hustru Margrethe Falch, samt ligeledes som bilag følgende brev fra kancelliråd Michael Næsted:

Hr. Bogholder Jørgensen!

Jeg har en Broder i Jylland, som er Districts Chirurgus med 150 Rdl aarlig Gage. Han ønsker at sætte i Enke Kassen for hans Kone til 60 Rdl årlig Pension. Hans Alder er 44 Aar og hans Kone 34 Aar. Hvor stor Sum udfordres til ovenmeldte Pension?

Han vil udstæde hans Obligation for Capitalen og ved nye Aars Tider en Gang om Aaret foruden Renten afdrage 50 Rdl på Kapitalen. Naar han indsender hans Ansøgning sammen med Sundheds Attest og Døbe Attester, og samme bevilges, så har vel Hr. Bogholderen den Godhed, at besørge Obligationen i den Form, den skal være, at den sendes direkte til ham, eller sendes til mig, til videre Befordring.

Om foranførte udbeder jeg mig den Godhed, ved et Par Ord at blive underrettet. Kjøbenhavn 24, August 1792. Næsted.

Påtegnet: Obligationen afleveret til Cancelliraad Næsted til Besørgning den 26. Oct. 1792.

Som godt var, kom hun og børnene ikke til at skulle leve af denne beskedne pension!

De fik børnene: 1) Frederik Wilhelm Næsted født i Hjørring 02.12.1786, død 27.01.1851. Han blev student fra Aalborg Katedralskole 1805, cand.theol. 15.10.1810 med prim., var personlig kapellan i Hals fra 07.05.1813, sognepræst, i Høibjerg og Elsborg 05.11.1817, og i Kippinge og Brarup 29.12.1838. Han ægtede 13.10.1813 Charlotte Kirstine Kylllesbech, født 10.02.1790, der levede endnu 1868 i København. Hun var datter af klokker og kordegn Peter Kylllesbech i Thisted og Anna Kirstine Hassing. De fik børnene: a) Peter Vilhelm Næsted født 24.08.1814, død 06.05.1839 avlsforvalter i Jylland. b) Nicoline Severine Næsted, født 15.09.1816, som levede 1804 ugift hos moderen, c) Sophie Magdalene Næsted, født 12.09.1818, død 27.05.1821, d) Frederik Carl Næsted, født 18.10.1819, kommandersergeant, gift, 2 børn (i 1854).

2) Kirstine Wilhelmine Næsted f.ca. 1790 i Hjørring, død i maj 1865.

3) Niels Jørgen Næsted, født i Hjørring 1792, død 19.03.1829.

4) Carl Næsted født i Hjørring 1795 og

5) Louise Cathrine Næsted, født i Hjørring 1797, død 29.03.1829

J. Cathrine Marie Næsted døbt 04.05.1749, blev gift med Studiosus Christen Simonsen, portner ved Runde Tårn, efter at denne 19.03.1781 havde betalt kopulationsafgift med 4 Rdl. De fik sønnen Hans Michael Simonsen døbt i Trinitatis kirke København 01.09.1782. Fru cancelliraadinde Næsted bar barnet, og M^{dm} Bruun holdt huen. Hr professor Thomas Bugge, hr. cancelliraad Michael Næsted og hr. instrumentmager Ahl var faddere. Datteren Anne Kristine Simonsen blev døbt 01.01.1777 i København Trinitatis Kirke.

Christen Simonsen stod fadder i Frue Kirke København, da Juliane Marie Næsteds søn med Christian Heinrich Krüger : Friedrich Simon Krüger blev døbt i Frue kirke, 18.april 1793. Den knapt 12-årige datter Anne Christine Simonsen holdt huen, da drengens søster Cathrine Marie Christiane Wilhelmine Krüger blev døbt 18.11.1798, ligeledes i Frue kirke.

K. Giertrud Næstved døbt 14.11.1750.

L. Juliane Marie Næsted født 1753, død 10.11.1820. Gift 1^o Wengel, 2^o Krüger.

M. Louise Næsted døbt 02.06.1754, død 21.10.1813, gift med Johan Frederik Buch.

N. Frederik Næsted født 1756, boede ved folketællingen 1787 på Borchs Collegium med Stipendium Borchiani.

(12) Boet efter Hans Jørgen Wengel 1786 (Landsarkivet, Kbh.):
 Forseglingsprotokol 5 G, 1785-87, side 197-199.
 Registreringsprotokol 1786-1789 Protokol 5 E, nr. 3091 (side 76-81).
 Behandlingsprotokol 1785-87, Protokol 5E side 567-568.

(13) J.C.L. Lengnicks Kirkebogsuddrag, mikrofilm, 2 spoler, lånt marts 1988 gennem Sønderborg Bibliotek.

(14) S.V. Wiberg: Almindelig Dansk Præstehistorie I-IV og Supplement. Odense 1870-1879.
 Se : Anastatisk optryk, København 1959.

(15) Slægten Feld:

Byskriver fra 1703 i Nykøbing Mors Niels Nielsen Feld, født ca. 1669, ægtede 02.01.1705 i Nykøbing Mors' kirke Mette Marie Mikkelsdatter Botz, født 1687 i Nykøbing Mors, død efter 1743, datter af byskriver i Nykøbing Mors Michel Knudsen Botz, født 1657 og begravet 26.11.1703 i Nykøbing Mors. gift 21.04.1686 i hjemmet i Nykøbing Mors med Maren Jacobsdatter, født 13.03.1649, begravet 23.08.1724 Nykøbing Mors.

De fik to døtre: Anne Marie Nielsdatter Feld, 1705-1773, ugift, og Bodiul Nielsdatter Feld, født 1708, vel en tvilling med sønnen Michael Nielsen Feld, født 13.05. 1708 i Nykøbing Mors, død 23.01. 1760 som sognepræst til Vammen, Bigum og Lindum. Han ægtede første gang Maren Madsdatter Leegaard, præstedatter fra Ferring, og anden gang, i Skive 07.10.1738, Anna Marie Christensdatter Svindt, født i Skive ca. 1720, død 17.06. 1775. De fik: 6 døtre og 6 sønner, af hvilke 3 blev præster, Michael Feld (se II D 3) og brødrene:

Sognepræst i Lemb Christian Feld, født 16.03.1746, begravet 27.07.1812, der ægtede Inger Kirstine Obenhausen, med hvem han fik 1 datter og 1 søn. Den 18.01.1793 havde de den store sorg at miste denne deres eneste søn, Vilhelm Ludvig Feld, i en alder af 20 år.

Wiberg (14) karakteriserer Christian Feld et eneste ord: Riig.

Broderen Laurids Svindt Feld, blev født 30.03.1750 og døde ugift 20.04.1803, som sognepræst i Tyregod, med sin ugifte søster Thryphone Feld som husholderske. Han blev mentor og fosterfar for Nicolaj Frederik Severin Grundtvig fra dennes niende år, 1792-1798, ligesom han tidligere havde været huslærer for hans brødre i Udby præstegård(23).

Mange år senere skrev Grundtvig om ham:

Elskte Lærer, takket vær
 for de mange svundne dage!
 som en Søn, jeg var dig kær;
 hvis jeg noget har at klage,
 er det, at mit lette Nemme
 og dit faderlige Sind
 gjorde alt for tit dig blind,
 lod dig alt for ofte glemme,

at hos Drengen Overmod
er en ond og bitter Rod.

En ældre broder, Niels Michelsen Feld, blev hjemmedøbt i Vammen 27. oktober 1742 og døde i København 11.11.1810. Han blev 1760 student fra Viborg Katedralskole, og tog derefter examen philosophicum Den 06.10.1765 blev han i Øster Egede viet til Anne Dorthe Hansdatter Sachs, der overlevede ham. Ved vielsen var han skoleholder i Eskildstrup. Juli 1777 blev han exam.jur. med karakteren bekvem. 07.08.1778 fik han bevilling som prokurator for Over- og Underretterne i Sjællands Stift, dog Højesteret og Hof- og Stadsretten undtagen. Han havde søgt bevilling for alle retter i begge riger, Højesteret og Overhofretten undtagen. Han søgte flere gange, tredje gang om bevilling for Nørrejylland, hvor han havde sit hjem, men forgæves. Han indløste da ikke bevillingen. Han førte så sager ved underretter i Jylland indtil 11.02.1791, da han fik bevilling som Prokurator tillige for alle Over- og Underretter i Nørrejylland.

7 år efter at den ugifte broder Laurits var død, døde prokuroren i største armod. Løsøret blev vurderet til 8 Rdl. Det bestod af en sælskindskuffert, en seng med omhæng, tre gamle dyner, to puder et testel, en kaffemølle og nogle gamle bølter. Der nævnes hverken bord eller stol (26). Enken døde 06.10.1811 på Frederiks hospital i Trinitatis sogn, København.- Den rige broder i Lemb døde 1812.

H.Hjorth-Nielsen: Danske Prokuratorer med Kongelig Bevilling 1660-1869, København 1935. Niels Michelsen Feld 1742-1810: side 96-97. Brødrene Kjær sst.: side 183-184.

Den 26. september 1714 fik byskriveren i Nykøbing Mors døbt en søn: Niels Nielsen Feld, i 1773 skriver ved det danske postkontor i Hamborg. Han fik ca. 1750 en datter Maren Nielsdatter Feld, der, udenfor ægteskab, med væversvend Terckel Hansen, født i Aabenraa 19.09.1752, fik en søn Niels Nielsen Feld, født 17.11.1781 i Vrold, døbt i Skanderup kirke 02.12.1781, konfirmeret i Sjørsløv kirke 30.03.1799, død 09.07.1853, begravet 14.07 på Viborg Søndre sogns kirkegård. Han var gift 2 gange, 2. gang 21.11.1828 med Karen Schaarup, født 1808 i Knebel på Mols, død 21.01.1837, begravet på Sdr. sogns kirkegård i Viborg. Han blev bagermester i Viborg og har kendt efterslægt, som overlærer Holger Feld (Siamvej 25 i København) har undersøgt. Han har tillige sporet anerne tilbage til broder Tøger Jensen, der blev sognepræst i Viborg og ægtede den tidligere nonne Anne Pedersdatter (parret er tillige aner til Olga Bertelsen gift med Jørgen Wangel (se VI. generation).

(16) Oberst Ole Helmer Jensen, (se VII Mal) skrev søndag 17. juni 1990 i Politikens: Magasinet/Historie om opholdet i Bouchain: "Da Frankrig blev besat af danskere", uden at være klar over, at også regimentskirurg Niels Adolph Wengel, der er blandt anerne til oberstens hustru, deltog i denne militæroperation med kaptajns rang.

Kommandant i fæstningen Bouchain major Frederik Løvenørn de Bardenfleth, 1781-1852, var efterkommer af borgmester i Helsingør o.1521 David Thomsen og af dr.med. Matthias Jacobæus, 1569-1636, begge aner til Olga Wangel, forfatterens hustru. Han havde i sin ungdom studeret 3 år ved universitetet i Kiel, blev 1839 chef for den militære højskole, blev udnævnt til generalløjtnant 18.01.1849 og til kommanderende general i Holsten og Lauenborg 01.12.1851.

(17) Slægtsbogen LA COUR (Dornonville de la Cour) ved L.F.la Cour, København 1917.

(18) Kobberstikkereslægten HAAS.

Jonas Haas blev født i Nürnberg 1720 og døde i København 10.04.1775. Han blev uddannet som kobberstikker i sin hjemby og kom 1744 til Hamborg, hvor han arbejdede hos kobberstikkeren Johan Christian Fritsch, der var født i Sachsen 03.04.1695 og døde 28.09.1769 i Schiffbeek.

J.C.Fritsch havde to sønner, der ligeledes blev kobberstikkere: Christian Friederich, født 1719, død før 1774, og Johan Christian Gottfried Fritsch (født ca.1720 i Hamborg, hvor han døde 1802 eller 1803. Han levede i Leipzig og Amsterdam 1751-1757, men arbejdede mest i Hamborg. Far og sønner stak talrige stik for det danske kongehus, som fremgår af: Danske grafiske Portrætter, 1980.

Blandt deres øvrige arbejder var et stik af Adolph Frederik, 1710-1771, hertug af Slesvig-Holsten, konge af Sverige 1751.

Deres biografier findes i Allgemeines Künstlerlexikon Zürich 1779, og i Thieme-Becker: Künstlerlexikon XII, 502-503.

Jonas Haas ægtede datteren af Johan Christian Fritsch, Anna Rosine Fritsch.

I Hamborg stak han bl.a. illustrationerne til den tyske udgave af G.A.Nordbergs: Leben Karls XII. Königs in Sweden. I denne findes den "første skandinaviske afbildning af et bogtrykkeri", som den betegnes i en gengivelse i Rosenkilde og Bagers katalog 224, 1986, side 41.

I 1752 flyttede han til København og blev 03.01.1755 universitetets kobberstikker. Et af de første arbejder, han udførte samme år, var kobberstikket af jur.utrl.lic. Peder Lassen, 1606-1681, der udførte en væsentlig del af arbejdet med Chr.V.tes Danske Lov. Han var søn af borgmesteren Niels Jacobsen i Randers (Se dennes stambog, med Peder Lassens egen omtale af lovarbejdet, eller ACTA Nr.1, 1992)

For Erik Pontoppidan stak han billeder af en række danske byer til Danske Atlas. Mange af disse kobberstik er kommet enkeltvis i handelen efter at være skåret ud af eksemplarer af Danske Atlas, hvorved de har indbragt en vandal betydelig økonomisk fordel.

Han fik en datter og 6 sønner, 3 af disse blev kobberstikkere.

I skattemandtalen over København 1762 er Jonas Haas opført med hustru og børnene: George Christian Wilhelm, Johan Meno, Christian Peter Jonas, Jacob Christoph Carl og Margarethe Friderica.

Sønnen Johan Jacob Georg, født 1756, var død 3 år gammel i 1759. I kunstlesika lader man ham dog leve som dygtig kobberstikker og tilskriver ham arbejder, udført af :

A) George Christian Wilhelm Haas fødtes i Hamborg 05.06.1751 og døde i København 10.05.1817. Han var kobberstikker i Pilestræde 11A

18 år gammel blev han optaget på kunstakademiet i København.

"For et stik efter egen tegning: "Den sunamitiske Kvindes Komme til Profesten Elias på Karmels Bjerg" fik han 1776 enstemmigt den store Guldmedalje" (Slyngbom: Dansk Kunstnerlexikon, Kbh.1946, hvor han dog forveksler de to brødre : George Christian Wilhelm og Johan Jacob Georg og lader den i 1759 som 3-årig afdøde broder blive optaget på akademiet i en alder af 13 år!).

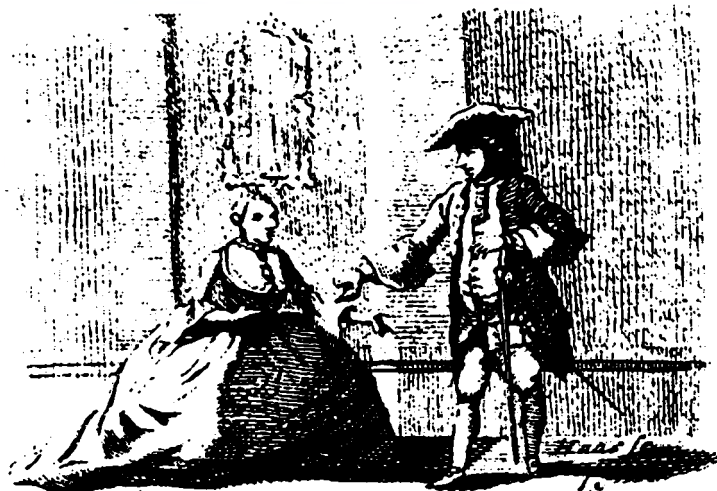
Han blev professor ved Kunstakademiet i København 1810 og boede 1813, ifølge vejviseren, på Kongens Nytorv 271.

Ved folketællingen 01.07.1787 København boede ugift, 31 årig kobberstikker Georg Haas i Slippen nr.208 i Rosenborg Kvarter.

Ca.1788 ægtede han Maria Cathrina Erdtmann, der døde ca. 1794. De fik børnene :



Trykt i København 1844 ved H. C. Schibye. Forlaget af H. C. Schibye. Forlaget af H. C. Schibye. Forlaget af H. C. Schibye.



Titelkobber til Anna Catharina von Passows skuespil „Mariane eller Det frie Val“, 1757. Tegnet af Peter Cramer, stukket af Haas.

a) Carl Christian Haas, født 22.02.1789, døbt 08. 03. i St.Petri Kirke, København.

b) Juliana Sophia Haas, født 14.05. 1791, døbt 29.05 i St. Petri Kirke, båret af Madame Susanna Jensen.Jomfru Maria Elisabeth Mentzel bar huen. Faddere var Hr.August Gottf. Kühnel, Hr.Daniel Gram, Hr.Joch.Topp, Hr.Peter Røe og Hr. Anders Borchorst.

c) Carolina Haas, født 25.07.1794, døbt 14.08.i St. Petri Kirke, båret af Madame Benthe Christina Bauer. Jomfru Louisa Jensen holdt huen. Faddere var Hr.Holger Topp, Hr.Caspar Christophersen Ruus og Hr.Zacharias Lindbom.

1795 ægtede han Johanne Christiane Sønderup,ifølge Weilbachs Kunstnerleksikon var hun døbt 11.11.1769 i København som datter af Skibsskriver Christian Mathiesen Sønderup og hustru Birgitte Kirstine Jensdatter. Hun døde 07.09.1835, 65 år gammel, i København. Med hende fik han børnene :

d) Anna Haas, begravet 19.03.1797 Københavns Trinitatis Kirke.

e) Charlotte Haas født 14.10.1795,døbt 18.11 i Københavns Nikolaj Kirke, båret af sin moder.Faddere var: Professorerne Winslow,Bugge og Juel samt Madam Gittan. Hun døde 13.02.1797, "af Tubercler, 1 Aar gammel",og blev begravet 16.02.1797.

f) Peter Georg Haas født 14.09.1798 i København Nikolaj sogn, død 11.10.1857 (22),løjtnant,varemægler. Han var første gang gift med NN, (død før oktober 1831) med hvem han havde børnene:

1. Oscar Haas født ca.1820.

Ifølge oplysning 18.08.1993 fra undervisningsinspektør Hans Matson ligger på Mosaik Begravelsesplads i Møllegade, København N, Karé J, Række 9, gravsted 14: Oscar Gabriel Haas død 25.05.1876 og hans hustru Emma Salomon, død 11.04.1916.

Han kaldes i dødsannoncen for vekselmægler.

2. George Meno Haas, f. 1822, død 06.07. 1867, Toldkontrollør i Nysted. Gift med Rasmine Marie Brøndum,født ca.1831,død 18.07.1865 (34 år gammel).

Peter George Haas ægtede 07.10.1831 i Tranekær kirke Juliane Henriette Doris Louise Wengel, født 26.01.1811, død 24.04.1841, (se III D2) datter af hans kusine Henriette Amalie Haas, 1779-1842, og Niels Adolph Wengel, 1783-1862, chirurg, se (II D2), med hvem han fik børnene:

3. Uleica Henriette Felicita Haas, født 04.06,1836, gift 10.04. 1860 i St.Petri Kirke København med Carl Elsenius Reiersen, født 13.09.1832, købmand i London. (Vahl nr.4029)

4. Victoria Haas f.ca.1840 i København.

Ved folketællingen 1845 er Peter Georg Haas, 46-årig enkemand, født i København,opført på adressen Klædebo Kvarter nr.7 som varemægler, med børnene Uleica, 10 år, og Victoria, 5 år, begge født i København, en husjomfrue Helene Møller, 26 år, født i Gjentofte og en tjenestepige, Andrea Rasmussen, 26 år, født i København.

B) Johan M e n o Haas fødtes i Hamborg 06.04.1752,døde i Berlin 06.10.1833,kobberstikker og mineaturemaler. Han blev uddannet hos faderen og på Kunstakademiet, hvor han 1772-1774 vandt begge dets sølvmedaljer. Han etablerede sig i København som kobberstikker i Pilestræde, men rejste 1782 til Paris , hvor han videreuddannede sig hos Nicolas de Launay. I 1786 blev han kaldt til Berlin for at udføre kobberstik af den kongelige malerisamling. Her forblev han, malede en del mineaturer af den kongelige familie og blev 1793 medlem af Kunstakademiet i Berlin,

Den 28.10.1778 betalte han i København kopulationsafgift med 4 Rigsdaler, hvorefter han ægtede Birgitte Cathrine Hortulan, født 1758 som datter af Holberg-skuespilleren Marcus Ulsøe Hortulan, 1722-1783 (ACTA Nr.1, 1992, Tavle II.) og Elisabeth Cathrine de Ross, 1723-1803. (I fortegnelsen over Kjøbenhavns Indvaanere i de af Branden 1728 skaanede Bydele er opført under Østergade 8 Øster Kvarter: Cathrine Elisabeth, sal.Alexander Rosses Enke med 1 karl og 2 piger. Hos hende 2 Døtre Børn og hendes Slægt Lucas Fabritius "hun haver og taged til sig Een fattig Dreng.Hos hende logerer Een Gl. Encke Nafnl.Kirstine Goldmillers." I Pilestræde 85 i Kjøbmager Kvarter ejet af skrædder Hans Krøyer boede samtidigt Madam la Ross og daatter. Derimod findes der ingen i fortegnelsen med navnet de Rous, som navnet også har været stavet. Det er ikke usandsynligt, at Elisabeth Cathrine er farmor til Cathrine Elisabeth, og vel også mormor til oberst Poul Alexander Ross, 1746-1810, der var søn af generalkrigskommissær Alexander Walcker Ross, 1710-1792, der var blevet adlet med sin morfars navn Alexander Ross (af den skotske adelsslægt Ross. Danmarks Adels Aarbog 1912 og (36))

Meno Haas og Birgitte Cathrine Hortulan fik børnene:

1. Henriette Amalie Haas, 1779-1842, der 04.09.1799 i København Nikolaj Kirke ægtede underkirurg Morten Winge (søn af skibspræst W.). Efter dennes død blev hun viet 05.06.1806 i København Frue Kirke til reservekirurg Hans Christian Gleerup, 1772-1807, for i 1808 i Kiel at ægte Niels Adolph Wengel (II D2). (10)

2. Rosine Elisabeth Haas, født 12.04.1780, døbt 16.04. i Nikolaj Kirke København, med fadderne: Commerceraad Suhm, Leutn. Klein, Portraitmaler Paulsen, Madame Poulsen og Jomfru Munich, Justitsrådsdatter. Hun ægtede Sophus Christian Seidelin, født i Odense 07.08.1787, død 14.06.1861 i London, med hvem hun fik sønnen Wilhelm Ludvig Seidelin, f.ca.1820. (M.Seidelin: Den Seidelinske Slægtsbog, bind III, side 1078-1086, Odense 1971.)

3. Caroline Frederica Haas født 30.03.1782, døbt 13.04. i København Nikolaj Kirke med fadderne: Marcus Hortulan, Hans Qvist Kobberstikker, Joseph Seman, Glashandler, Madame Rosine Haas og Jomfru Bang.

4. Lovise Charlotte Haas, født 30 april 1784, døbt 16,05. i København Nikolaj Kirke med fadderne: Georg Haas, Kobberstikker i Gattersgade, August Lorentzen, Portraitmaler, Mons.Hortulan, Acteur, madame Sophie Hedevig Rasmussen, Guldsmedkone på Østergade og Jomfru Muxholt.Georg Haas var barnets farbror, se ovenfor A). Madame Rasmussen var Marcus Ulsøe Hortulans datter Hedvig Sophie (opkaldt efter sin farmor) Marcusdatter Ulsøe, gift med Captain og guldsmed i København Cordt Legahn Rasmussen, der skrev testamente 19.05. 1809. Jomfru Else Margrethe Muxholdt fra Vandkunsten blev 25.06. 1784 i Københavns Frue sogn, "i Huuset", viet til aktør og danser Marcus Ulsøe Hortulan, død 22.01.1791, 30 år gammel. Han var søn af Acteuren Marcus Ulsøe Hortulan, 1722-1783, dåbsbarnets morfar, og var således barnets morbroder. 2 dage før sit bryllup betalte han 4 rigsdaler i Kopulationsafgift.

Ifølge(10) 1906, side 39 , var ved den tid Anton Georg Muxoll amtskirurg i København. Han var anden gang gift, med Else Margrethe Ehlers. Efter enken var der ved skifte-kommissionen med betjenten Lars Lind registrering af boet, i ejendom No.26 på Vandkunsten i København den 23.06.1783. Hendes mand havde første gang været gift med Sophie Amalia Böhn, med hvem han havde Johan Christopher Muxoll, chirurgus. Tilstede ved registreringen var denne søn med hel-brødrene Anthon Friederich Muxoll, kantor og skoleholder på Søe-Quæsthuset (stiftelse, der lå på Overgaden Oven Vandet på

Christianshavn) og Carl Peter Muxoll, guldsmedesvend og opholdende sig "her i Staden"; af andet ægteskab med Else Margrethe Ehlers efterlod han sig en søn Jens Rahr Muxoll under Kiøbmand på Island og fraværende Zacharias Muxoll Chirurgus her i staden og en datter Else Margrethe, 27 år og ugift. Det fremgår af registreringen, at der yderligere har været en tidligere afdød datter Sophia Amalia Muxoll, gift Franzen. Tilstede ved registreringen var endvidere sognepræsten i Adslev og Mesing Niels Olsen Alling, født 13.01.1740 på Gl.Estrup, tidligere katechet i Vestindien, der synes at have logeret hos familien, samt en logerende Amdiorus Willars, som gav ugentligt 2 skilling i kammerleje, og en tjenestepige Christiane Friis, der "efter Arvingernes Begæring blev tilholdt at forlade sin Tjeneste i Boed til Michels Dag næstkommende."

Amtskirurgen solgte amtet til Chr.Heinrich Krüger, (Se ovenfor første generation). Det må vel være arvingerne, der har solgt!

Ved folketællingen 01.07.1787 boede der i Større Strandstræde nr 394: cantor ved Holmens Kirke Friederich Anthon Georg Muxolt, 52 år, søn af amtskirurgens første ægteskab med Sophie Amalia Böhn. I Østergade 11 boede : Danser ved teatret Marcus Ulsøe Hortulan, 26 år, hans kone Else Margrethe " Moxholt", 30 år, sammen med: "Mandens Moder" enke efter første ægteskab Elisabeth Cathrine de Rous, 61 år, "får 60 Rdl. pension."

5. Jean Meno Haas døbt i Københavns Frue Kirke 08.02.1787, død i København 22.07.1857. Kobberstikker, økonom v. Frederiks Hospital. Han blev 25.03.1821 i København viet til Anne Marie Charlotte Ahrensen, født 19.06.1796 i København, død der 24.09.1853, datter af Jørgen Ahrensen og Johanne Marie Vestberg. Datteren : Charlotte Louise Eulalia Haas, født 09.04.1826 i København, døde 06.07.1863 i Slesvig. Hun blev 05.11.1852 viet til Georg Anton Severin Munk, født 18.09.1821, død 23.05.1858, cand.jur. politiassistent i Københavns forstæder 13.10.1855. Den 26.03.1862 ægtede hun hans broder, Frants Christoffer Bülow Munk, født 03.01.1820 i Vejle, død som oberst 21.01.1898 i København.

C. Christian P e t e r Jonas Haas døbt 26.04.1754 i Københavns St. Petri Kirke af Dr.theol. Eberhard David Hansen Hauber.

Han blev kobberstikker i København, med en stor produktion. Skal være flyttet til broderen i Berlin.

D. Johann Jacob Georg Haas døbt 23.07.1756 i Københavns Sct.Petri Kirke af Dr.Theol.Hauber, båret til dåben af Madame Barbara Henrica Hoffmann, Jomfru Nille Andrea Lind bar huen. Faddere var : J.U. Jacob Langebeck, Professor Joh.Ernst Gunnerus, Hr. Dr.Georg Heuermann. Han blev begravet 30.08.1759, 3 år gammel.

Men han gøres af Kaj Flor 1934 i Illustreret Dansk Konversationsleksikon, og ligeså af Slynghom i 1946 i Dansk Kunstnerleksikon, til en fremragende kobberstikker, som tillægges en række af de arbejder, der er udført af hans 5 år ældre broder: Georg Chr. Wilhelm Haas, der blev professor ved kunstakademiet.

E. Jacob Christopher Carl Haas, født 04.08.1758, døbt 01.11.1758 i Københavns St.Petri Kirke, død januar 1765.

F. Margarethe Friderica Haas, født 06.09.1761, død november 1763. Begravet i St.Petri Kirke.

Slægterne Fritsche og Haas er rigt repræsenterede i Kobberstiksamlingen, Statens Museum for Kunst, København.

Erik Pontoppidans Danske Atlas indholder talrige kobberstik af Jonas Haas.

Museet på Sønderborg Slot har nogle af Peter Haas' farvelagte kobberstik af norsk natur.

Slægtens mange kunstnere er omtalt bl.a. i Thiem-Becker: Künstlerlexikon XV (1922), siderne 388-393, med mange litteraturhenvisninger, og i dansk litteratur om kobberstikkere og portrætter samt i Hamburgisches Künstlerlexikon.

(19) Inga Thomsen har i Slægt & Stavn 1991 nr 2. og nr 3. 1991, udgivet af Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn, gengivet retsprotokollerne fra en retssag vedrørende tyveri, begået ombord på kongebåden Mågen af bl.a. hendes da 21-årige tipoldefar, kvartermester Johan Christopher Kæsemacher, der blev afskediget 15. september 1808 i forbindelse med dommen, der blev afsagt 29. juni 1809 af Admiralitets- og Commissariats Collegium.

Dommere i sagen var: Wengel, Knuth, Steen Bille og Grove.

Det kan have været: Greve Eggert Christopher Knuth, 1786-1813, der 1806 blev cand. jur., auskultant i Højesteret, Steen Andersen Bille, 1781-1860, (Adelsslægten Bille) og Carl Frederik Grove, der var født 1758 og døde 11.11. 1829, som Generalkrigskommissær, Deputeret i Admiralitetet, som sådan medlem af Overadmiralitetetsretten. Han var gift med Gedske Cathrine Nordahl fra Norge.

(20) Le Traité de Paix entre
Bouchain et le Danemarque.

22 élève, et 3 instituteurs, de la ville de Sønderborg, au Danemarque, et la commune de Bouchain en France, proclament par la présente, Paix entre leurs deux pays.

Cela se passe, 173 années, apres que Bouchain a été occupé par les Danois.

A l'occasion de la conclusion de cette paix sera lu un écriil, diplomatique, du ministre des affaires étrangères M.Uffe Ellermann Jensen, Danemark.

Cela se passe à la mairie de Bouchain la 16. octobre 1991.

signeret:

A.Leduc
Le maire
Bouchain
France

Gunnar Hansen
ungdomsskoleinspektør
Sønderborg
Danmark.

(21) Bevilling at Christian Lauritz Gleerup er at anse som ægtefødt. København 1.juli 1806, 2. Dep. G. 1477.

"at eftersom candidatus i kirurgia Hans Christian Gleerup af vor Kongel. Residensstad Kiøbenhavn for det allerunderdanigste haver andraget at han uden for egteskab med sin nuværende Hustru Henriette Amalia Haas førend de kom i Ægteskab haver avlet en Søn som er født på den Kongel.Fødselsstiftelse i bent. Kiøbenhavn, 22. febr.1803 under Nr 18 F og ved Daaben kaldet : Christian Laurits Gleerup; saa have Vi, efter forudnævnte candid. chirurgiæ Gleerups derfor allerunderdanigst gjorde Ansøgning og Begæring, allernaadigst bevilliget og tilladt, saa ogsaa hermed bevilge og tillade at bemeldte hans søn Christian Lauritz Gleerup maa ansees og anerkendes, som et i lovligt ægteskab avlet Barn.

Ad mandatum København 1.Juli 1806. 2 Dep. G.!477.

(22) 14.10.1857 registrerede København Hof-og Stadsret, D.11. Prot.1., eksekutor bo efter Georg Peter Haas og tidligere afdøde hustru Juliane Henriette Doris Louise Wengel, født 26.01.1811, død 24.11.1831.

(23) Mogens Brøndsted og Sven Møller Kristensen . Danmarks Litteratur fra Oldtiden til 1870, Kbh.1969, side 120-121.

(24) Schnedler-slægten.

Ved siden af det gamle bjergværksmuseum i Bergfreiheit i Hessen står et yngre bindingsværkshus, der på bjælkeværket bærer inskriptionen;

JOHANN LORENTZ SCHNEDLER MINEUR UND SEINE EHLISCHE HAUSFRAU ANNA ELISABED HABEN GOTT VERTRAUT UND DIESES HAUS ERBAUT. SOLI DEO GLORIA. AN GOTTES SEGEN IST ALLES SELIGEN. ALLE DIE MICH KENNEN DEN GIBT GOTT WAS SIE MICH GÖNNEN ANNO 1734.

Af kirkebogen fremgår, at han var født 1697 og blev begravet 26.04.1747, i en alder af 50 år og 3 måneder. Hans hustru Anna Elisabed Lävulinä var født 1710 og blev begravet 23.08.1747, 37 år gammel. Han må have været gift mindst 2 gange, da hans 6 ældste børn er født før 1726. Kirkebogen fra 1731 fortæller om deres konfirmation. Det er undtagelsen, når præsten enkelte gange har angivet ikke alene faderens navn og enten hans profession eller hans øjeblikkelige stilling, men tillige moderens navn i denne kirkebog ved dåb eller konfirmation. Undersøgelsen af indførsler om slægten Schnedler i kirkebøgerne i Kleineren og Bergfreiheit lettes ikke af, at næsten alle dens drengebørn er døbt Johan, og dette for manges vedkommende er benyttet som kaldenavn, selv om den pågældende tillige har et eller flere andre fornavne. Opkaldsreglerne påvirker tillige, at der blandt pigerne er kusiner med præcis samme navn. Her hjælper dels placeringen i søskendeflokken, dels forældrenes vielsesdatoer ofte til at skelne mellem to af samme navn.

Af kirkebog for Skrøbelev sogn, vielse nr 3 i 1810 fremgår at: Ifølge kongelig bevilling af 13 marts til vielse uden forudgående trolovelse og lysning blev 21.04.1810 jæger på hovedgaarden Faarevejle, Skrøbelev sogn, hr. Ludvig Schnedler copuleret i hjemmet med velædle jomfru Karen Riegels Hansen sammesteds.

Men at der intet kan hindre dette Ægteskabs Lovlighed bevidnes af undertegnede Forlovere/ sign Hansen, Formynd. Krag, Skibskapitain. Der er tilføjet på samme side: "Det under nr.3 anførte Ægtepar oplevede deres Guldbryllup i Sognepræst Steens Embedstid d.21 April 1860. De pågældende tilbragte Dagen i al Stilhed i en Familiekreds på Landet."

Formodentlig på Kragholm, hvor de boede endnu ved folketællingen i 1845.

Johan Christian Ludvig Schnedler var en af de specialister, fra fyrstendømmet Waldeck, som greven på Tranekær forsøgte at få til Langeland for at ophjælpe erhvervslivet der. I første omgang sagde Schnedler nej tak. I stedet for gik chancen til hans ven, forstmanden Kruhøffer, og selv fortsatte han at arbejde under sin fars efterfølger fra 1783. Det var hans 21 år ældre bror Johann Andreas Schnedler, født 08.10.1759, død 1817, gift 16.09. 1791 med Louisa Johanetta Schumacher, født 11.04.1770, døbt 22.04. i kirken i Kleineren, datter af sognepræsten i Kleineren F.H.Schumacher.

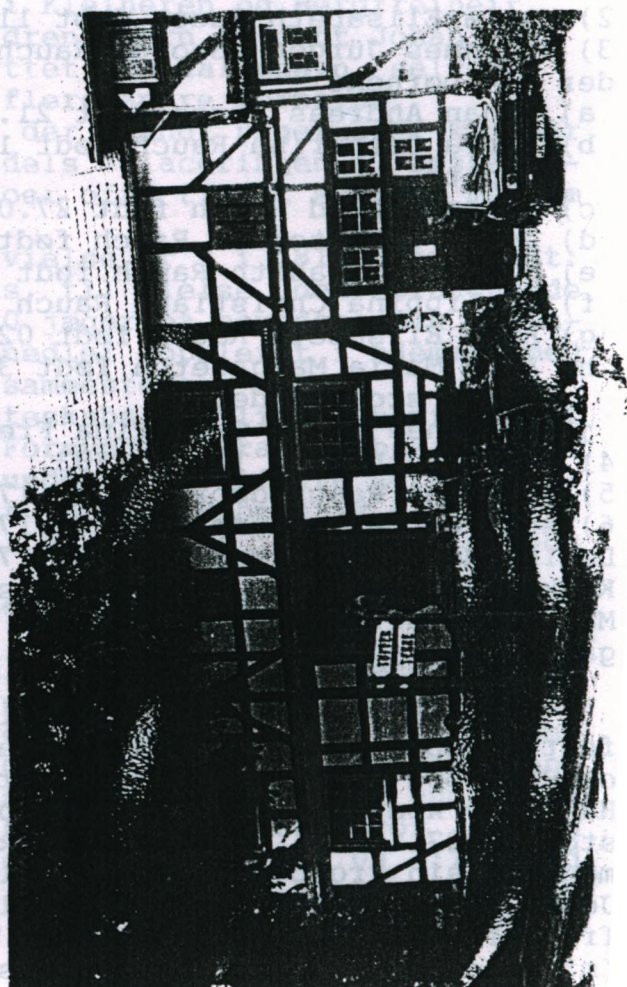
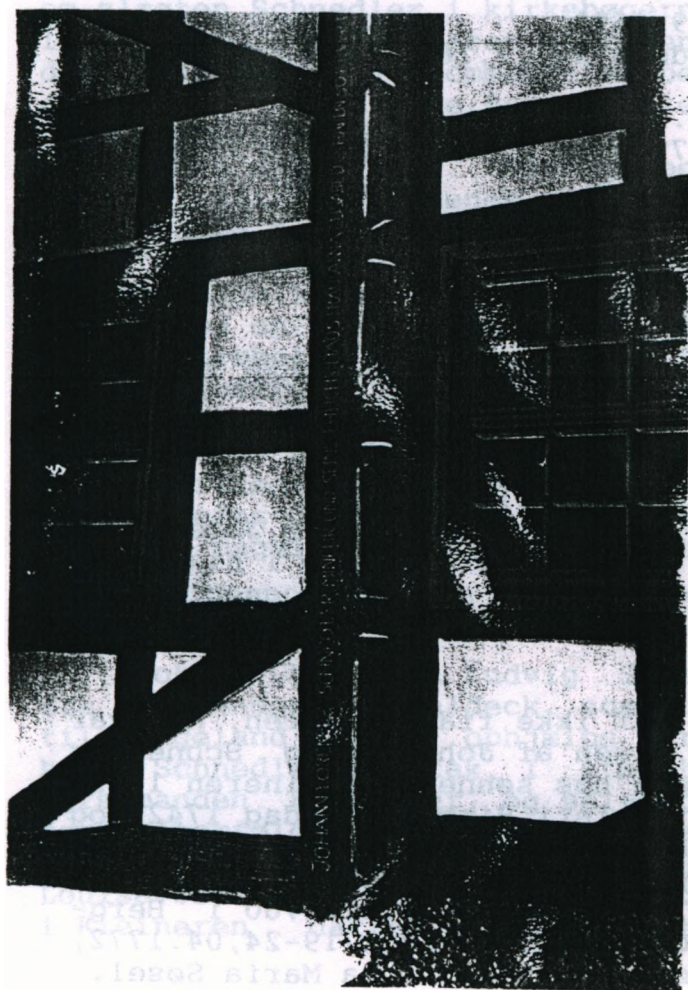
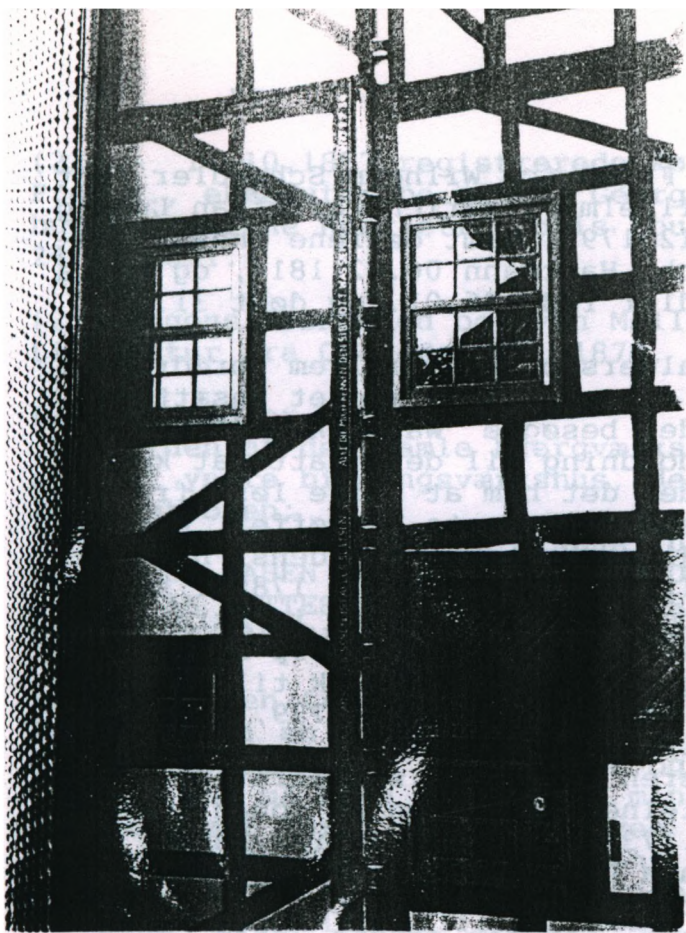
De fik børnene Johan Christian Friedrich Wilhelm Schnedler født 27.07, døbt 31.07. 1792, Carl Wilhelm Friedrich Christian Ludwig Schnedler, født 24.12 og døbt 28.12.1793, samt døtrene Anna Elisabeth Schnedler, der ægtede Henrich Hartmann 06.02.1814, og Maria Levulosa Dorothea Sophia Schnedler født 26.01. og døbt 31.01. 1796 i Kleineren.)

Imidlertid gjorde den store aldersforskel mellem brødrene sig efterhånden mere gældende og den yngre tog mod et ansættelsestilbud fra en russisk fyrste, der besøgte Waldeck. På rejsen gennem Europa lærte han fyrstens holdning til de ansatte at kende, og da de kom til Stockholm, lykkedes det ham at blive løst fra sin aftale. Han tog vejen over Langeland og besøgte Kruhøffer. Her fik han tilbudt ansættelse på Faarevejle som jæger, datidens navn for forstmanden der. Han var født 28.11. og døbt 29.11. i 1780 i sognet Kleineren i Waldeck, nu Hessen, og døde 28.03. 1869 i Skrøbelev, hvor han blev begravet 02.04. Hans far var Johan Philip Schnedler, ca. 1728-1792, fyrstelig jæger og førster i Waldeck til 1783, og moderen var Phillipina Christina Rauch, født 20.0.1739, død 1796. De var blevet viet 31.07.1756 i kirken i Kleineren.

Moderen var datter af forgængerens embedet som førster, Johan George Rauch, døbt 10.06.1688 i Kleineren som søn af Johan Andreas Rauch døbt 15.09.1666, død 04.01.1733, (søn af Julian Rauch, der var søn af Johan Georg Rauch og Anna Elisabeth døbt 1659, død 22.12.1768, 109 år gammel) og hustru Anna Maria Mönch, døbt 28. 10.1662 som datter af Johannes Mönch. Foruden sønnen Johan Georg Rauch havde de børnene:

- 2) Maria Elisabeth Rauch, døbt 11.09.1692,
- 3) Johannes Jürgen (Georg) Rauch, døbt 21.12.1695, død 07.04.1755, der fik børnene:
 - a) Johan Andreas Rauch født 21.12.1724,
 - b) Maria Catharina Rauch født 1727, gift 03.06.1755 med Friedrich Spitz,
 - c) Johan Conrad Rauch født 27.04.1730,
 - d) Johan Christopher Rauch født 15.02. 1733,
 - e) Martha Elisabeth Rauch født 28.12. 1737,
 - f) Philippina Christiana Rauch født 20.05.1739
 - g) Anna Elisabeth Rauch født 02.03.1742,
 - h) Anna Maria Margaretha født 30.12.1744, til hvem Johan Jørgen Lose stod fadder og
 - j) Dorothea Maria Catharina Frederica født 17.05.1766 ?
- 4) Adam Rauch, døbt 11.11.1703,
- 5) Johannes Rauch døbt 07.08. 1706, død 1711, og
- 6) Anna Catharina, døbt 14.04.1712, der ægtede Magister Johan Daniel Müller, og som endnu i 1781 stod fadder ved dåb i Kleineren Kirke. Han var formodentlig en slægting til stedets sognepræst Matthias Christian Müller, født ca.1699 og død 09.06.1766, 67 år gammel.

Faderen Johan Philip Schnedler var ikke fra Kleineren, men var født i kobberminebyen Bergfreiheit, søn af Johan Georg Schnedler og Philippa Elisabeth Lose, der døde hos sønnen i Kleineren 1783. Han blev konfirmeret i Bergfreiheit Kristi Himmelfartsdag 1742, og stod 16.07.1756 i Bergfreiheit kirke, 14 dage før sit bryllup, sammen med sin trolovede brud Philippa Christina Rauch, fadder til Johan Philip Schnedler, født 11.07.1756, død 19.11.1760 i Bergfreiheit, søn af Johan Peter Schnedler, 10.12.1719-24,04.1772, (minøren Johan Lorenz Schnedlers søn) og hustru Anna Maria Søsel.



Schnedler-gårdene i Bergfreiheit (HESSEN)

Johan Philip Schnedler og Philippina Christiana Rauch havde foruden Johan Christian Ludwig følgende børn:

- 1) Levulina Friederica Schnedler, der o6.11.1778 i Kleineren kirke ægtede skolelæreren i Kleineren Johan Adam Todtenhausen, (med hvem hun fik
 - a) den 09.10.1792 datteren Johanetta Wilhelmina Todtenhausen,
 - b) 1794 sønnen Henrik Christian Todtenhausen, døbt i Kleineren kirke 10.08.1794, samt
 - c) sønnen Johan Friedrich Wilhelm Todtenhausen, født 26.10.1779 og døbt 31.10 med fadderne magister Johan Daniel Müller og Philippina Christiana, grevelig jæger Schnedlers frue
 - d) den 22.01.1781 datteren Christiana Philippina, der døbt 26. januar med faddere: Johan Philip Schnedler, Jæger "und meiner 1st. Pastoris Frau, Maria Friederica Christiana Schumacher" og som døde 09.04.1836,
 - e) den 07.11.1782 sønnen Georg Bernhard Friedrich Todtenhausen, der døbt i Kleineren 10. november,
 - f) den 26.10.1783 fødtes og 27.10. døbt Maria Dorothea Elisabeth Todtenhausen i Kleineren og
 - g) 09.11.1785 fødtes Maria Christina Lævulina Todtenhausen, der døbt 13. november),

- 2) Maria Christiana Elisabeth Schnedler, født 23.01.1758,
- 3) Johan Andreas Schnedler, født 08.10.1759, død som førster 1817, viet 16.07.1791 i Kleineren kirke til Louise Johanetta Schumacher, født 11.04.1770, døbt 12.04. i Kleineren kirke, datter af stedets sognepræst F.H.Schumacher,
- 4) Carolina Friederica Schnedler, født 03. 02.1762,
- 5) Carl Christian Schnedler, født 12.06. og døbt 15.06, 1764,
- 6) Georg Friedrich Schnedler født 14.05., døbt 17.05.1767 i Kleineren med Lorenz Schnedler som fadder, død 27.05.1834 sst.,
- 7) det næste barn døde som spæd i 1772,
- 8) Christina Sophia Maria Schnedler blev født 19.07 og døbt 23.07.1772, hun ægtede 20.06.1794 Johan Henrich Bährenfänger (med hvem hun fik sønnen Johan Georg Friedrich Bären-fänger, født 31.03. og døbt 12.04 i Kleineren),
- 9) Johan Friedrich Wilhelm Schnedler blev født 17.03. og døbt 19.03. 1775 i Kleineren,
- 10) Johan Christian Schnedler blev født 17.03 og døbt 22.03.1778 (indførselen i kirkebogen er forsynet med et kors),
- 11) Carl Friedrich Schnedler døde spæd 08.02. 1780, samme år som
- 12) Johan Chr.Ludwig Schnedler blev født, og
- 13) den 27.08.1783 er i Kleineren kirkebog indført begravelsen af et spædbarn af samme forældre.

Førster i Waldeck Johan Andreas Schnedler, 1759-1817, fik med sin hustru Louisa Johanetta Schumacher (født 11.04.1770 og døbt dagen efter af faderen sognepræst i Kleineren Schumacher), børnene:

- 1) Johan Christian Friedrich Wilhelm, der blev født 27.07. og døbt 31.07 1792 i Kleineren,
- 2) Carl Wilhelm Friedrich Christian Ludwig Schnedler der blev født 24.12. og døbt 28.12.1793 i Kleineren kirke,
- 3) Anna Elisabeth Schnedler, der 06.02.1814 ægtede Henrich Hartmann ,
- 4) Maria Levulosa Dorothea Sophia Schnedler, der blev født 25.01. og døbt 31.01.1796 i Kleineren kirke.

14.08.1814 fik skovrider J.C.L.Schnedler og hustru Karen Riegels, f. Hansen, i Skrøbelev en datter :

1) Cathrine Louise Schnedler, død 21.11.1891 i Svendborg. Hun ægtede 12.07.1835 i Skrøbelev kirke forpagter Carl Adolph Wengel, 1809-1896. III D1.

04.11.1815 kom der tvillingsønner, der blev hjemmedøbt og fik dåben bekræftet i Skrøbelev kirke 14.maj:

2) Carl Christian Schnedler (med fadderne fru Lieutenant Madsen af Tryggeløw, fru købmand Pilegaard, forvalter Krogsgaard på Faarevejle samt jomfruerne Charlotte Lassen på Faarevejle og Line Pilegaard i Rudkøbing) og:

3) Johan Otto Schnedler (med fadderne Fru Ritmester Hansen til Faarevejle, Fru Købmand Pilegaard, vejermester Krogsgaard med søn og jomfru Pilegaard af Rudkøbing.

Johan Otto Schnedler døde 04.11.1866 på Lille Langkjær i Brande af en svulst i milten. Han ægtede i Barløse 24.03.1844 Susanne Jacobine Henriette Jochumsen, født 17.01.1820 i Barløse, datter af kirkesanger og skolelærer Christian Jochumsen, 1793-1867, og Anna Christiane Lange, 1789-1863.

J.O.Schnedler blev hedeopdyrker på Lille Langkjær, Brande sogn. Ca.300 af hans efterslægt er beskrevet af Thelma Jexlev og Alfred Larsen i : Legatstamtavler for Etatsraad Jacob Henric Schous og Hustru Susanne Beckmans Stiftelse.Kbh.1973. Efterslægten er vokset betydeligt i de 20 år, der er gået siden da, men de fleste nykomne er registreret hos legatbestyrelsen for at sikre adgang til at få slægtslegatet. Se adresse i en Legathåndbog.

Carl Christian Schnedler døde 1900 i Thisted. Han kom til at efterfølge sin far som skovrider på Fårevejle. Han ægtede 14.05.1847 Marie Frederikke Bøgvad, født i Tranekær ca.1810, datter af skovrider ved grevskabet Hans Frederik Bøgvad, født i Slagelse 1773, død 09.04.1855. Hun var ved folketællingen 1845 husjomfru i sin senere svigerfars hjem. Efter at hun var død barnløs, ægtede enkemanden Mette Marie Jørgensen, der var datter af Karen Jørgensen. De fik børnene:

1) sønnen Fritz, dekorationsmaler, der ægtede en frøken Stoltenberg, med hvem han "fik mange børn, der døde". Selv døde han sindsygt i en ung alder. 2) datteren Olga Cathrine Louise, der ægtede S. E.Sørensen, grosserer, ridder af Dannebrog, Kbh., med hvem hun fik døtrene Aase Schnedler Sørensen og Mabel Schnedler Sørensen. 3) Frederikke Rheinhardine Wilhelmine Schnedler, født 04.03.1872 på Kragholm, Skrøbelev sogn. Hun ægtede først 01.05.1899 i Gaurslund Henrik Rasmussen, død 07.11.1900, bogtrykker i Thisted, kammerråd. 04.11.1902 ægtede hun Carl Lyberg Bondesen, fra hvem hun blev skilt 1925. I første ægteskab fik hun datteren Ebba Schnedler Rasmussen født 13.01.1899, der blev gift med fabrikant Christian Stærk, 1892-1980. De fik :

a) 08.05.1919 datteren Jytte, gift Mackenzie-Charrington, b) 24.08.1927 sønnen Erik Stærk, død 06.05.1985. Med hustruen Inge fik han døtrene Ann-Sofie Stærk og Ebba Stærk.

4) datter Schnedler, gift med Meyer, overlærer i Århus, søn af stationsforstander på Østerport station København.

De fik:

A) Carl Emil Schnedler-Meyer, født 1890 i Århus, død 1960, pianist, musikpædagog. Han blev gift 4 gange. Første gang med NN, med hvem han fik en datter. Anden gang blev han gift med Else Larsen, (som efter skilsmisse blev gift med Povl Branner). Tredje gang med Ase Lerche, der fik en søn, der er gift og bor i Alsgårde?

Fjerde gang blev han, i 1941, gift med sit næstsøskendebarn, provisor, cand.pharm. Ingeborg Rasmine Christophersen 1907-1973, datter af lærer Jens Peter Christoffersen 1877-1956, og Caja Louise Emilie Hansen, 1878-1956, (datterdatter af Cathrine Louise Schnedler og Carl Adolph Wengel, III D 1). I sit andet ægteskab fik han børnene: a) Jørgen Schnedler-Meyer, gift med Hanne, boende 1990 : Ved Ermelunden 28, 2820 Gentofte, og b) Hans Christian Schnedler-Meyer født 26.07.1931 i Mariakirkens sogn, København, døbt 04.10.1931, Snedkermester, Knud Den Stores Vej 47 C , Roskilde, gift med og skilt fra Grethe, der er ansat i udlånet på det Kgl. Bibliotek, med hvem han har to døtre : Pia Schnedler-Meyer, født 24.11.1960, cand. scient. adm., ansat på amtsgården i Viborg, og Birgitte Schnedler-Meyer, født 04.04.1964, lærerstuderende.

B) Christian Schnedler-Meyer, gift med en Faber. Han var journalist ved Politiken.

(25) Faarevejle-slægten Hansen.

Cathrine Louise Schnedlers mor var Karen Riegels Hansen, der blev født på Lykkesholm, Langeland 03.01.1776, døbt 10.01. i Tryggelev Kirke, og døde 13.08.1863 i Skrøbelev. Hun var datter af Christian Hansen, 1745-1824, og Cathrine Kier, født på Egelykke i Bøstrup sogn 1745. De blev viet i hjemmet på Faarevejle 11.03.1774 med forloverne : Inspektør Jørgen Hansen og hr. Jeppe Krogsgaard, begge Faarevejle.

Faarevejle gods i Skrøbelev sogn på Langeland havde Christian Hansens far, Jørgen Hansen, født i Sønderød 1714, død i Skrøbelev 1774, købt 1767 af familien Skeel for 58.000 Rdl. Jørgen Hansen var sandsynligvis søn af Hans Rasmussen til Skoven, begravet 03.01.1747. Han blev ridefoged på Hjortholm, Langeland, 1742-1748, og på Lykkesholm 1749-1764. Han førte godsejernes sag mod greven om jagt-retten på godserne og vandt sagen for dem, hvorefter greven ansatte ham som inspektør på grevskabet.

Hans første hustru, der var født ca.1720 og som blev begravet 10.06.1751 i Tryggelev, var Sara Hansdatter Werhagen, hvis moder Christina Svendsdatter var gift anden gang med herredsfoged Niels Holst ifølge konceptskifte i Københavns Skiftekommission 05.05.1753 efter enken Gaagen, nu tjenende hos hr. etatsraad Fabritius på Amagertorv, enke efter gæstgiver Cornelius Melchiorson Werhagen, 1699-10.05.1740, søn af kokken og gæstgiveren Melchior Werhagen i Fiskerhuset, udenfor Københavns Østerport.

Lægen Holger Jacobæus fortæller i sin rejsebog om Københavns omegn i 1673 : "Fiskerhuset, mangfoldige parcker med fisk her om kring"). Kokken var født ca.1650. Han var gift med Sara Corneli Daatter Kruse ifølge bevilling til vielse uden forudgående trolovelse og lysning 15.12.1681, Sjællandske Register 385, til Melchior Verhagen og Sara Kruse. Hun var sandsynligvis datter af kaptajn i den danske flåde Cornelius Kruse d.y., der startede som kompasmager på Holmen, blev kaperkaptajn og endte som kaptajn i flåden. Han var gift med Anna, og var vel søn af kaptajn og assessor i Admiralitetet Cornelius Kruse, d.æ. og dennes første hustru Sara Duncan, ca.1594-1655, der var blevet gift i Penzance i Cornwall, hvor de 10.09.1629 fik sønnen Edvard Kruse, den senere generaltolddirektør. (Kornelius Kruse d.æ. blev anden gang gift med Birgitte Steffansdatter, der formodentlig blev mor til den senere løjtnant Steffan Kruse, døbt 29.08.1660 i Holmens kirke i Kbh. Han var 1676 fændrik i Nielhorns Kompagni af Dronningens Livregiment, blev som løjtnant i 1686 begravet i Holmenskirke.

I rigsarkivet findes Rentekammerets opgørelse januar 1666 af tilgodehavende for Kaptajn Kornelis Kruse d.æ. 720½ Rigsdaler, per 17.05.1662, da han tog afsked for at rejse til Norge, hvor han i 1660 havde fået noget jordegods af Kongen i stedet for tilgodehavende besoldning, og for ellers at udrette nogle ham anliggende hverv.

Se H.D.Lind: Chr.IV på Bremerholm, Kbh.1889, og sammes værk: Kong Fr.III's Sømagt. Odense 1896, side 219, D.B.L. samt Topsøe-Jensen & Marquard: Søetatens Officerer 1660-1932, Kbh.1935.

J.C.W.Hirsch: Danske og norske Officerer 1648-1814, Microfich. Brødrene Cornelius og Hans Melchiorson Werhagen, født senest 1787, arvede 247 Rdl. efter faderen.

Enken efter Hans Werhagen, Christina Svendsdatter, ægtede herredsfoged Niels Holst, der var født i Bergen, Norge, og som døde på Blegholm (Polleholm) 17.04.1758. Han og hans børn stod faddere til Saras børn, og hans børn omtales herved som hendes søskende. Således i Fodslette Kirke 09.05.1742 Saras datter : Ridefogeden på Hjortholm Mons. Jørgen Hansens liden Giertrud frembåren til dåben af højædle og velbårne Frøken Sophie Dorthe Kaas, Faddere vare højædle og velbårne Hr. Lieutenant Offenbergh, Mons. Reimert, Sr. Hans Christensen og Jomfru Holst. I samme kirke blev 08.04.1744 Ridefoged på Hjortholm Mons. Jørgen Hansens liden søn Niels frembåren til Dåben af hans Kierestes Søster, Jfr. Anne Sophie Holst, og faddere var oberstløjtnant Banner Kaas, herredsfogeden mons. Niels Holst, jomfru Beate Holst og jomfru Anne Margrethe Hiortelund

Ved skiftet 27.02.1787 i Rudkøbing efter herredsfoged Holsts svigersøn, apoteker i Rudkøbing Andreas Jørgensen (død 05.03.1787 85 år gammel), der 01.06.1766 i Tullebølle var blevet viet til jomfru Beathe Christine Holst på Blegholm, født 26.03.1726, mødte Saras søn, proprietær Frederik Christian Hansen til Skovsbo for afdødes to sønner: Niels Holst Jørgensen (døbt i Rudkøbing 06.03.1750) i Colding og Johan Hendrich Holst Jørgensen, stud. med.

Herredsfogedens datter jfr. Anne Holst ægtede i Tullebølle 1759 forpagter på Perregaard, Tullebølle sogn, Hans Ditlef Heinet. Da de var uden børn skrev de 07.03.1760 gensidigt testamente. Af dette fremgik, at hun efterlod sin halvsøster Sara Werhagens efterladte børn med Jørgen Hansen 60 Rdl og sin egen halvbroder Cornelius Werhagen ligeledes 60 rigsdaler.

(Danske Cancelli D 22 07.03.1760)

Efter Saras død ægtede Jørgen Hansen 24.10.1752 Anna Jensdatter Schiørring, født i Sjørring i Jylland ca. 1712, begravet 07.08.1772, 60 år gammel. Hun fik ikke egne børn, men gjorde sine stedbørn til sine arvinger.

Da Jørgen Hansen og Anna Schiørring 17.03.1762 gjorde fælles testamente (der opbevares i Rigsarkivet i København), havde han fra sit første ægteskab med Sara Hansdatter Werhagen 4 sønner og en datter i live :

a) Niels Hansen, døbt i Bøstrup 13 december 1744 og død 1806, arvede Faarevejle. Han blev gift med Henrica Christine Wilhelmine Schalck, ejer af Skovsbo. Han overtog Faarevejle 1774 efter faderen for 58.700 Rdl. I hans ejertid indtraf kvægpesten på Langeland, hvorved, ifølge Skrøbelev kirkebog, 5.000 kreaturer døde. Det ramte bønder og herremænd hårdt. Mere positiv blev den næste store begivenhed: Landboreformerne, hvorved der i 1792 blev sluttet hoveriforretning med godsets 40 hoveribønder, og gårdens marker blev indhegnet med kilometerlange stengærder.

I sommeren 1804 havde de besøg på Faarevejle af digteren Adam Oehlenschläger, der skrev om Faarevejle i "Langelandsrejsen" og som blev inspireret af udsigten mod vejen, der var omgivet af bøgetræer, som spejlede sig i vejleens vand, til sin fædrelandssang.

De fik børnene: 1. Pauline Anne Christine Hansen født ca. 1769. 2. Jørgen Hendrik Hansen født ca. 1770. 3. Johan Otto Hansen, født ca. 1772, død 20.08.1820, 48 år gl, der 22.02.1808 blev ritmester, og chef for langelandske ridende Jægerkorps (uden anciennitet i Armeen). Han fik 18.09.1809 afsked i naade formedelst svagelighed. 16.05.1809 fik han tilladelse til at ægte Mariane Lassen. Han arvede Faarevejle.

3. datteren Birgitte Sophie Hansen, der ægtede kammerraad, kaptajn i landeværnet Christen Madsen til Hjortholm på Langeland, og fik sønnen Jens Madsen, der fik Søvertorp på Langeland.

b) Christian Hansen, døbt 28.03.1745, død 1824, gift 11.03.1774 på Faarevejle med Cathrine Kier, døbt i Bøstrup kirke 19.09.1745, datter af forpagteren på Egelykke Jørgen Berntsen Kier, 1719-1752, (fra Eskelund i Gislev, (26)), og hustru Karen Christiansdatter Basballe, f. ca. 1715, begravet 21.05.1781, 66 år (datter af inspektøren på grevskabet Langeland C.B. og sønndatter af Peder Basballe og Karen Andersdatter Riegels, Århus. (27)).

Han forpagtede Lykkesholm i Tryggelev sogn, Vejruggård i Marslet sogn, Ruggård ved Horsens og senere Faarevejle, som ejedes af hans broder Niels og dennes søn Johan Otto Hansen. Han fik 2 sønner og 2 døtre, den yngste, Karen Riegels Hansen, blev gift med skovrider Johan Christian Ludvig Schnedler, Kragholm, Faarevejle (24).

c) Hans, født ca 1747, der forpagtede Møllegaard (190 ha) i Longelse ved Spodsbjerg. Han døde før faderen. Hans indplacering aldersmæssigt i søskenderækken ses af faderens testamente 1662.

d) Friedrich Christian født 1749 fik 1774 Skovsbo (i Fuglsbølle sogn), som han i 1807 solgte til nevøen Johan Otto Hansen.

e) en datter, Giertrud, født 1741. Hun skulle, ifølge det testamente, som Jørgen Hansen oprettede med sin anden hustru Anna Jensdatter Schiørring i 1762, arve broderlodge, lige med sine brødre.

Efter at Niels Hansen var død, ejedes Faarevejle af dennes søn, ritmester Johan Otto Hansen, født 21.08.1792, død 1820. Hans farbroder Christian Hansen forpagtede slægtsgården, til krisen 1818-1828 (efter statsbankerotten 1813) med den hårde sølvskat og de til 1/5 reducerede kornpriser medførte at gården efter Johan Otto Hansens død 1820 måtte på auktion.

Efter flere forgæves auktioner overtog staten Faarevejle som ufyldstgjort pantehaver for 60.000 rigsdaler.

Ritmesterens bo var under behandling fra 05.12.1820 til 1837 og blev faktisk først endeligt afsluttet 10.05.1841 ifølge Lütken's bog: Langelands Historie, Rudkjøbing 1904.

Niels Hansens datter Sara Birgitte Sophie Hansen og hendes mand kammerråd og kaptajn i landeværnet Christen Madsen sad fra 1782 på Hjortholm i Fodslette sogn. Han måtte overgive sit bo til skifterettens behandling 04.12.1822. Ved auktion 1824 blev gård og gods solgt for 85.000 rigsdaler til Julianus Hastrup, 1780-1863, gift med Anna Cecilie Høffding, 1791-1861. Deres søn Anton Hastrup blev gift med Kirstine Jørgine Pilegård, næstsøskendebarn til forpagter Christian Hansens barnebarn Louise Schnedler, gift med Carl Adolph Wengel. (III D 1).

Søvertorp (197 ha) i Longelse sogn, som kammerrådens søn lieutenant Jens Madsen havde fået, blev ligeledes offer for krisen, han gik fallit sammen med faderen.

Se: Lütken: Langelands Historie, Rudkjøbing 1909, side 485.

(26) Slægten Kier på Eskelund.

Rasmus Hansen Kier var født 1611 og døde 06.07.1688 ; ifølge Trap er han begravet i Gislev Kirke. Han var gårdejer i Ravndrup, forpagter af Anhof og Eskelund, godsforvalter for Karen Wandal fra Nyborg, der ejede Eskelund fra 1670 til sin død ca.1684, hvorefter arvingerne solgte godset til Rasmus Hansen Kier 12.01.1685. Gården blev i slægten til 1787, da Henrik Grønbeck solgte den til Anna Cathrine Lindegaard til Lykkesholm, død 1796.

Rasmus Hansen var første gang gift med Susanne Kier, og anden gang med Maren Wisser.

Blandt hans børn var:

a) Kirsten, gift med proprietær Peder Rasmussen, blandt hvis efterkommere er Edel Marie Kier, 1789-1839, der ægtede Anders Sehested, 1784-1819, til Broholm, hvis søn Niels Frederik Bernhard Sehested, 1813-1882, blev arkæolog.

b) Susanne der ægtede Henrik Wisser i Gislev, blandt hvis efterkommere er politikeren Claus Berntsen og Maren Mathilde Hansen, født 15.11.1815, der ægtede Henrik Valentin Kaas, 1815-1865, på Nedergård. Sønnen Gebhard Valentin Kaas fik med Adelheid Marie Hedemann 11 børn!

c) Henrik Kier, der blev byfoged i Kerteminde.

d) Hans Rasmussen Kier, født 1648, død 1705, arvede Eskelund. Han ægtede Agnethe Berntsdatter, datter af stadskæmner Bernt Jørgensen i Nyborg.

Bernt Jørgensen og hans to søstre Cathrine og Anna samt dennes mand Laurits Fogh havde tidligere boet i Flensborg, hvorfra de var flyttet på grund af kejserkrigen, Bernt til Nyborg, hans søstre og svogeren til Århus. Anna ægtede apoteker Folmer Thomsen, der var uddannet i Kolding og blev apoteker i Århus.

Cathrine Jørgensdatter og Laurits Fogh fik sønnen Jørgen, 1631-1685, der blev jur.utr.lic. i Leyden, som sin senere svoger Peder Schumacher og sin medarbejder på Danske Lov Peder Lassen. Han blev 20.08.1668 indsat af statholder Christopher Gabel som borgmester i København, blev overborgmester og højesteretsdommer. Han havde i 1664 været indskrevet ved universitetet i Geneve som præceptor for Knud Thott. Han var mentor for Niels Jespersen, 1636-1696, senere dr.med. og vicestiftamtmand i Aalborg, (dattersøn af borgmester i Randers Niels Jacobsen), som det fremgår af Niels Jespersens regnskabsbog i landsarkivet i Viborg.

26.08.1668 blev der givet bevilling til vielse uden forudgående trolovelse og lysning til Jørgen Fogh og Catharina Schumacher, som døde 26.12.1699. (Hun var datter af vinhandler Joachim Schumacher og således søster til Griffenfeldt). De fik 5 sønner og 3 døtre.

Jørgen Fogh faldt med svogeren Griffenfelt. Han måtte betale 30.000 Rdl til Kongen og måtte desuden flytte til Århus, hvor han levede resten af livet af sin formue.

Sønnen Peder Fogh, 1675-1753, adlet 1707, fik Ryomgård.

Datteren Cathrina Fogh, 1677-1757, ægtede først amtsforvalter i Århus Enevold Randulf, der døde 1704, og derpå Daniel Jacob Wilster, der døde 1732 som admiral. Deres søn Jørgen Fogh Wilster, 1714-1756, arvede Ryomgård og blev 03.07.1747 adlet.

Datteren Marie Fogh ægtede handelsmand i Århus Jens Andersen Stenhugger i 1710, og efter dennes død ægtede hun 27.11.1722 Johan Thrane der 1699-1703 havde været kommandant på Guldkysten. Han døde 1707. Hendes datter, Karen Jensdatter, blev gift med to præster i Tømmerby og Lild sogne, Peder Clementin og Henrik Jespersen.

Hans Rasmussen Kier og Agnethe Berntsdatter fik sønnen Bernt Kier, 1679-1737, proprietær til Eskelund og Brudagergård, forpagter af hovedgårdene Klingstrup og Mullerup på Fyn. Han ægtede Gertrud Jespersdatter, datter af proprietær Jesper Andersen til Højrupgård. (Jesper Andersen var søn af herredsfoged Anders Liborisen og hustru Edel på Rågelund i Aasum herred og havde en søster Anna, der blev gift med degnen Alexander Lang i Gislev, blandt hvis efterkommere var professor Kaj Ulrik Linderstrøm Lang, Carlsberg-laboratoriet, seminarieførstander Theodora Linderstrøm-Lang og den kendte præst Otto Møller i Gylling.

Bernt Kier og Gertrud Jespersdatter blev forældre til Jørgen Berntsen Kier, 1719-1752, der 10.01.1741 blev trolovet med Karen Riegels Basballe. Dette par fik -foruden Cathrine Kier, der ægtede Christian Hansen, børnene:

1. Bernt Kier, der først blev Kinafarer og siden grundejer i Kbh.
2. Christian Basballe Kier, proprietær til Pollesholm og Stevnegård gift med Karen Olufsdatter.
3. Hans Kier, købmand i Rudkøbing, købte siden Thestrupgård.
4. Gertrud Kier, der ægtede Marcus Kiøbke ved Hof- og Stadsretten.
- (5. var Cathrine Kier)

Jørgen Kier døde ret ung. Enken giftede sig igen, med Jeppe Krogsgaard, 1719-1781, godsforvalter på Fårevejle, derefter forpagter på Egelykke og til sidst grundejer i Rudkøbing. Han efterlod sine børn og stedbørn 11.666 Rdl.

Karen Riegels Basballe og Jeppe Krogsgård fik sammen børnene;

6. Jørgen Kier Krogsgaard, brandinspektør og grundejer i Rudkøbing.
7. Johanne Marie Krogsgaard, der ægtede købmand Jens Pilegård i Rudkøbing og fik a) sønnen Jeppe Krogsgaard Pilegård, født 31.08.1783, død 1875, til Skovsbo, købmand i Rudkøbing og skibsreder, gift med Johanne Christensen (hvis søn Julius Axel Pilegaard 1827-1898 ægtede Constance Sophie Graae), og b) datteren Kristine Cathrine Krogsgaard Pilegaard, ca. 1786-28.03.1867, der ægtede sognepræst i Longelse Wilhelm Østrup, 1777-1850, som døde barnløs.

27. Peder Basballe, 1641-1711, var gift med Karen Andersdatter Riegels, død 1712, datter af designeret rektor i Aarhus, sognepræst i Aaby Anders Nielsen Regel (Riegels), født 1615 i Arninge på Lolland, død 23.12.1661 (søn af sognepræst Niels Andersen Regel og hustru Ida), der første gang, medens han endnu var rektor i Horsens, var blevet gift med Maren Fochsdatter With, datter af rådmand i Horsens Foch Albertsen With. Hun blev begravet 1651 i Aarhus Domkirke. Hun var datterdatters datter af Peder Baggesen i Ribe. Efter hendes død ægtede han Margrethe, datter af Mogens Mogensen Schou i Randers og Mette Axeldatter Aand, datterdatter af borgmester i Randers Niels Jacobsen.

Deres søn Christian (Pedersen) Basballe var født i Arhus 1691 og døde i Rudkøbing 1756. Han blev godsfuldmægtig på grevskabet Langeland i Tranekær, derefter 1714-1720 forpagter på Pæregård og så forpagter på Egelykke, hvilken stilling han afstod 1740 til sin svigersøn, og var så købmand og grundejer i Rudkøbing til sin død. Han ægtede Cathrine Hansdatter, født 13.08.1693, begravet i Rudkøbing 28.01.1767 ifølge skifte i Rudkøbing byfogedprotokol, hun var datter af contributionshæver Hans Thomsen i Tranekær.

Se:

J. Hoffmeyer: Blade af Aarhus Bys Historie, bind I, København 1904 og bind II, København 1911.

Slægten Basballe, I Aarhus-slægten, ved Torkild Baumgarten. Arkiv for Genealogi og Heraldik. København, 1931.

H.Friis-Petersen: Embeds-og bestillingsmænd i Århus, med tillæg (på Statsbiblioteket i Århus)

Borgmester Niels Jacobsens Stambog, (udgivet ved Albert Fabritius, København 1966), der fører slægten tilbage til de 8 aner på fædrene og mødrene side til Niels Jacobsen, 1556-1624, hvorved man havner i 1400-tallets begyndelse, og til Niels Jacobsens svigerfar Peder Lassen, borgmester, Randers, søn af Lars Thøgersen og broder til Thøger Lassen, 1531-1608, sognepræst til Randers St. Morten, ane til Rosenstandslægten og dermed til Olga Bertelsen gift med Jørgen Wangel (se VI. generation.)

(28) J.Wangel: Personalhistorisk Tidsskrift 1987 side 228-235.

(29) J.Wangel: ACTA nr.1 1992, ISSN 0907-3086.

(30) Slekten Mowinckel, ved Anthon Mohr Wiesener, Bergen 1914, og Slekten Mowinckel II 1914-1939, ved Thora Sollied, Bergen 1940, oplyser om efterslægten efter Johan Ernst Mowinckel (Collenrade, Hannover, dengang i personalunion med England), 1681-1729, og Helena Ostersehle, 1688-1768, hvis søn John Ludwig Mowinckel, født i Collenrade 1717, døde i Bergen 1772.

Hans søn Johan Ernst Mowinckel, 1759-1816, der ægtede Magdalene Christine Wiese, 1765-1835, blev far til Johan Henrich Mowinckel, 1790-1835, se III D 7, og farbror til Johan Ludwig Mowinckel, 1895-1940, skibsreder, statsminister i Norge, præsident i Geneve for Nationernes Forbund.

(31) Ved folketælling 1787 i Rye sogn boede der sadelmager Svend Andresen, 44 år, (således født ca. 1743) gift 1.gang med sin hustru Birthe Larsdatter, 49 år, (således født ca. 1738), gift 2.gang samt deres søn Andreas Svendsen, 9 år (således født ca. 1778). Ved konfirmationen i Rye sogn

1793 konfirmeredes Andreas, 15 år gammel, (således født ca. 1778), søn af Svend Sadelmager. Da en landhåndværker ikke måtte have lærling, er sønnen vel kommet hjemmefra efter konfirmationen for at komme i lære som sadelmager.

Ved folketælling 1801 i Rye Sogn boede husmand og sadelmager Svend Andresen, 60 år, (således født ca. 1741) i første ægteskab, med sin hustru Birthe Larsdatter, 62 år, født ca. 1739 i andet ægteskab. Ved folketælling i Kirke-Saabby 1801 boede i Thorkildstrup Andreas Svendsen, 23 år (således født ca. 1778), husmand med jord, med sin hustru Birte Pedersdatter, 24 år (således født ca. 1777) med datter Ane, 1 år gammel.

(Peder Lucassen, gårdmand i Vester Saaby, fik en datter døbt Birte 13.07.1777. Hun blev konfirmeret 1794 og blev begravet 05.02.1842, 64 år gammel.)

Ved dåb af børn af sadelmager Andreas Svendsen i Kirke-Saabby stod Sadelmager Svend Andersen i Rye fadder: 1802 til Johanne, der var hjemmedøbt 22.10., 1804 til Maren, født 10.05. (siden gift med Mads Nielsen, født 1792), til Birthe Marie, der var hjemmedøbt 05.05.1807 og blev fremstillet i Kirke Saaby 07.06., og til Jens Peter, født 17.03.1814, medens han ikke stod fadder til Svend, født 18.10, hjemmedøbt 20.10. og fremstillet i Kirke Saaby kirke 01.12. 1811 eller til Hans Peter, født 09.06.1816 og døbt 11.06. 1816 i Kirke Saaby, Karen Sophie født 29.09. 1818 eller Anders, født 05.11.1820, opkaldt efter farfaderen, som må formodes at være død inden da, men efter 1814.

Ved folketælling i Kirke-Saaby 1845 levede den 67-årige enkemand Andreas Svendsen, sadelmager, født i Rye sogn.

(32) Skattemandtal 1762 København. I Rigsarkivet, København.

(33) V.Richter: Toldetaten 1750-1896, i Rigsarkivet, kan lånes som mikrofilm til læsning på bibliotek.

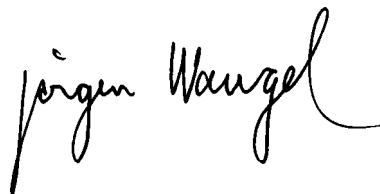
(34) J.Vahl : Slægtbog over Afkommet af Christjern Nielsen, Borgmester i Varde o. 1500. Efter trykte og utrykte Kilder. 1879-1897 Bd.1-2.

(35) Københavns politimesters protokol over udvandrere, Landsarkivet for Sjælland. (1888 og 1923: Wilhelm Wengel.)

(36) J.C.W.Hirsch: Danske og Norske Officerer m.v. 1648-1814. Mikrokort 1975.

(37) H.Hjorth-Nielsen: Danske Prokuratorer med Kongelig Bevilling 1660-1869, Kbh.1935. : Niels Michelsen Feld 1742-1810: side96-97. Brødrene Kjær sst.: side 183-184.

(38) Den Danske Dyrlægestand. 1. Udgave. 1923.



JØRGEN WANGEL
 mag. scien.
 Mosevang 28
 6400 Sandbjerg